

Дніпропетровське обласне управління лісового та мисливського господарства
Зелене майбутнє Дніпропетровщини в наші руки!

Наша адреса: м.Дніпропетровськ
 вул. Набережна Перемоги, 38
 Тел: (056) 726 -21-75,
 факс 726-71-75
 dnoulg_ohorona@dp.ukrtel.net

«ПЕРША МІСЬКДРУКАРНЯ»

вул. Степового Фронту, 11-а, м. Павлоград, Україна, 51400
 Тел.: + 380 5632 61909, 61458, e-mail: reklama@tn-express.dp.ua

ПОЛІГРАФІЧНІ ПОСЛУГИ:

ДРУК ПОЛІГРАФІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ
 (газети, журнали, книги, бланки, афіші, візитки).

ПАЛІТУРНІ ПОСЛУГИ - книги, брошури,
 дипломні курсові роботи.

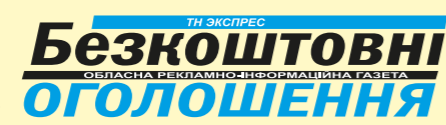

ЗАВЖДИ У ПРОДАЖУ:

бланки, канцтовари,
 щоденники, блокноти,
 розрахункові книжки
 з комунальних платежів.

ЕФЕКТИВНА РЕКЛАМА У ГАЗЕТАХ:

ВІДДІЛ РЕКЛАМИ: т. + 380 5632 63829, 60377,
 www.tn-express.dp.ua, e-mail: reklama@tn-express.dp.ua

ЖУРНАЛ ВИЗНАНО ПЕРЕМОЖЦЕМ КОНКУРСУ "СВІТОЧ ПРИДНІПРОВ'Я"

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЩОМІСЯЧНИК

ВИХОДИТЬ З ЛИПНЯ 1991 р.

БОРИСТЕН

2013 рік

№ 4 (262)

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ, ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ
 ТА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЩОМІСЯЧНИК

КІПР

Його людська цивілізація нараховує 10 000 років.
 В наступному номері читайте художньо-публіцистичні нотатки **Фіделя СУХОНОСА** та **Дарини СУХОНІС-БУТКО** "Український погляд на острів Афродіти". На фото - в кіпрських краєвидах органічно переплітаються сива давнина та сучасність.

ЗМІСТ

ВІРШ	2 СТОР. ОБКЛАДИНКИ
ІНФ. ДОН ОДА, «ВИСАДИ ДЕРЕВО!»	ПРО ЖУРНАЛ «БОРИСТЕН» В УКРАЇНСЬКІЙ ВІКІПЕДІЇ
ОГОЛОШЕНО СКЛАД ЖУРІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ ПРЕМІЇ ІМ. ОЛЕКСАНДРИ КРАВЧЕНКО (ДЕВІЛЬ)	
О. І. КУЧМА, «ПРО ПІДСУМКИ ЩОРІЧНОГО ОБЛАСНОГО ФЕСТИВАЛЮ ДИТЯЧИХ ТЕАТРАЛЬНИХ КОЛЕКТИВІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ «ТЕАТРАЛЬНА МОЗАЙКА» 2013»	
ІНФ. ДНУ, «ПОСОЛ УГОРЩИНИ МІХАЛЬ БАЕР: «МОЛОДЬ ПОВИННА БУТИ ВІДПОВІДАЛЬНОЮ ЗА ОБРАНИЙ ФАХ»	
ІНФ. ДОН ОДА, «ПІД ОСОБИСТИМ ПАТРОНАТОМ ВІЦЕ-ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА УКРАЇНИ ОЛЕКСАНДРА ЮРІЙОВИЧА ВІЛКУЛА «ПЕТРИКІВКА ОЧИМА СУЧАСНОЇ МОЛОДІ»	

ІНФ. ДОН ОДА, «ВИХОВАНЦІ ВІЛЬНЕНСЬКОГО НВК ПІД ЧАС ВЕСНЯНИХ КАНИКУЛ МАЛИ НАГОДУ ВІДВІДАТИ ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АВІАЦІЙНИЙ РЕМОНТНИЙ ЗАВОД	
ОКСАНА ЛЕВИЦЬКА, «ВІДБУЛАСЯ ЧЕРГОВА МАЙСТЕРНЯ «РІДНА ШКОЛА»	
ІНФ. ДНУ, «З УВАГОЮ ДО МІЖФАКУЛЬТЕТСЬКИХ ЗВ'ЯЗКІВ»	
Д. КОРФ, «ВЕСНЯНА ЗАБОРОНА РИБОЛОВЛІ НА ДНІПРОПЕТРОВЩИНІ В 2013»	
О. АНДРІШКО, ВІРШ	
ІНФ. ДНУ, «ЗРОБЛЕНЕ ВЛАСНИМИ РУКАМИ БІЛЬШЕ ЦІНУЄТЬСЯ»	
ІНФ. ДОН ОДА, «НА ДНІПРОПЕТРОВЩИНІ ПРОЙШОВ ІІІ ОБЛАСНИЙ МОЛОДІЖНИЙ ФЕСТИВАЛЬ МОД «ВЕСНЯНА АКВАРЕЛЬ»	
І. КУЛИК, ВІРШ	
СТУДЕНТСЬКИЙ ПРЕС-ЦЕНТР НГУ, «СМІХ ВИПРАВЛЯЄ ВДАЧУ»	
ІНФ. ДНУ, «МОЛОДІ І КОСМОС»	
ІНФ. ДОН ОДА, «ВІДБУВСЯ ОБЛАСНИЙ ТУР ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КОНКУРСУ «НАЙКРАЩИЙ ЧИТАЧ - 2013 РОКУ»	
ІРИНА ГОЛУБ, «БИТВА НА ЖОВТИХ ВОДАХ»	
ІРИНА ГОЛУБ, «ОЛЕСЬ ГОНЧАР»	
ВАЛЕНТИНА ШАБЕТА, «СЕРЦЕ ЗБИВАЄТЬСЯ З РИТМУ»	
Й. СІРКА, «ТАРАС ШЕВЧЕНКО ТА МИКОЛА ЛИСЕНКО МОВБИ БЛИЗНЮКИ»	
ІНФ. ДОН ОДА, «УЧНІ ТА МАЙСТРИ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ ПОВЕРНУЛИСЯ З МІЖНАРОДНОГО ФЕСТИВАЛЮ КУЛІНАРНОГО МИСТЕЦТВА І СЕРВІСУ ТА ЧЕМПІОНАТУ УКРАЇНИ З КАРВІНГУ ІЗ НАГОРОДОЮ»	
Ф. СУХОНИС, «ОЛЕГ ЧОРНОГУЗ ЯК МОДНИЙ ВИЯВ СЬОГОДЕННЯ І ЧАСІВ СРСР», «АРИСТОКРАТ ІЗ ВАПНЯРКИ»	
Л. ЯКОВЧУК, Л. ХМЕЛЬКОВСЬКИЙ, «ПРИРОДА - ТВОРИННЯ БОЖЕ»	
ЛОБОВ ВАСИЛІВ-БАЗЮК, «ТРАГЕДІЯ НА ХОЛМЩИНІ ТА ВОЛИНІ ВІД 1921 Р. ПО 1947 Р.»	
В. СТАРЧЕНКО, «КОЛЬОРОФАНТАЗІЯ ЛЕОНІДА ГРУНЧЕНКА»	
ІНФ. ДОН ОДА, «НА ДНІПРОПЕТРОВЩИНІ ВІДКРИЛАСЯ ОБЛАСНА ДИТЯЧА ВИСТАВКА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА «СОБОРИ НАШИХ ДУШ»	
Й. СІРКА, «ЧИ ЗДАТНІ УКРАЇНЦІ ПОВЧИТИСЯ ВІД ПАНАМЦІВ?»	
ЛОБОВ ВАСИЛІВ-БАЗЮК, «ПОШАНА ЛІСУ!»	
ЛАРИСА МАСЕНКО, «ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗМ ПЛЮС РУСИФІКАЦІЯ»	
М. СТЕПАНЕНКО, «БОЛЯТЬ ГІРКИМИ БАБУСИНИМИ СПОМИНАМИ МОЇ ГРУДИ»	
ВІКТОР БАБАНСЬКИЙ, «СПОГАДИ ПРО «СКИБОЧКУ ХЛІБА», ЯКІ РОЗПОВІДАЛА КАТЕРИНА БАБАНСЬКА»	
О. КОНОВАЛ, «ТЕРНИСТИЙ ШЛЯХ ІВАНА БАГРЯНОГО»	
І. БУРТИК, «В 59-ТУ РІЧНИЦЮ КОМУНО-ЗВІРСЬКОГО ЗЛОЧИНУ В КІНІПРІ»	
ПАНІ ОЛЯ МАТУЛА, «ВІДЗНАЧЕННЯ ГРИГОРІЯ КОСТЮКА»	
НЕЛЯ ТАРИКІНА, «ТИЖДЕНЬ РОЗВИТКУ ДИТЯЧОЇ ТВОРЧОСТІ В ПТНЗ»	
О. ГОНЧАР, «СПІВАЧКА»	
К. ДУБ, «КОМЕНТАР ДО НОВЕЛИ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА «СПІВАЧКА»	
Ф. СУХОНИС, «ВІД НЬЮ-ЙОРКУ ДО ШТАТУ САМОТНОЇ ЗІРКИ»	
КОЛЕКТИВ ІНСТИТУТУ ЛІТЕРАТУРИ ІМ. Т.Г. ШЕВЧЕНКА НАН УКРАЇНИ, «ПЕРЕДЧАСНО ПІШЛА З ЖИТТЯ ОЛЬГА КАМІНЧУК»	
ОКСАНА МАКОВЕЦЬ, «ПОРТРЕТ ОЛЬГИ»	
ДАРИНА СУХОНИС-БУТКО, «КОБЗА-РЕП ТА ЕРОТИЧНА ПОЕЗІЯ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ»	
ОЛЬГА КАЙ, «ЮРКО ТА СІРНИКИ-НЕВИДИМКИ»	
КРАЩІ СТРАВИ УКР. КУХНІ, РЕКЛАКА	3-4 СТОР. ОБКЛАДИНКИ КОЛЬОРОВА ВСТАВКА

«Висади дерево!»

2 квітня директор департаменту освіти і науки облдержадміністрації Олександр Демчик розпочав проведення низки заходів до Дня довкілля і разом із вихованцями навчально-реабілітаційного центру висади саджанці дерев в рамках акції «Висади дерево!», яка проводиться на Дніпропетровщині.

Однією з педагогічних умов екологічного виховання школярів, вихованців інтернатних закладів області, є організація безпосередньої діяльності дітей по охороні природи, яка б наблизила дітей до розуміння естетичної своєрідності української природи, поглибила і зміцнила емоційний зв'язок із нею.

Даний захід відбувся з метою забезпечення індивідуального та диференційованого підходу до навчання та виховання учнів, заохочення їх працювати творчо, результативно.

«Я вважаю, дуже важливим повернутися до речей, які об'єднують нас, до вічних загальних цінностей, – відзначив Олександр Ігорович. – Ми дуже сподіваємось, що зможемо нагадати усім дніпропетровчанам, що для всього є свій час: у свій час зеленіють дерева, свого часу розквітне й наша Україна».

Різноманіття заходів дає можливість зробити роботу з екологічного виховання цікавою, значущою й емоційно привабливою.

«Садити й сіяти завжди добре, адже це перспектива для майбутнього, – говорить директор департаменту освіти і науки облдержадміністрації Олександр Демчик. – Чим більше саджаємо – тим гарнішою стає наша Дніпропетровщина. Сьогодні ми збільшимо кількість зелених насаджень, отже, всі мешканці Дніпропетровщини будуть милуватися чудовою зеленню. Керівництво області прагне, щоб у кожному місті або селі був парк і побільше дерев».

Молоденькі дерева були посаджені як символ життя, надії та кращого майбутнього.

ІНФ. ДОН ОДА.

Про журнал «Бористен» в Українській Вікіпедії

Віднині про щомісячник «Бористен» можна довідатися в україномовному розділі Вікіпедії. На цей час кількість статей Української Вікіпедії становить 438 185 — за цим показником вона перебуває на 14-му місці серед усіх мовних розділів та на 3-му місці серед Вікіпедій слов'янськими мовами. Поки — що допис про наш щомісячник можна прочитати, заходячи безпосередньо на веб-сайт Української Вікіпедії за лінком <http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BD>

За якийсь час посилання на статтю про «Бористен» будуть подавати усі Інтернет – шукачі.

Пресова служба журналу «Бористен».

Оголошено склад журі Всеукраїнської літературної премії ім. Олександри Кравченко (Девіль)

До складу журі увійшли письменники, науковці, журналісти та літературознавці з 14 областей України та США.

Голова журі:

Михайло РОМАНЕНКО – доктор філософських наук (2004 р.), професор (2005 р.), академік Академії наук вищої школи України (2011 р.), завідувач кафедри філософії освіти, ректор Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

Має 136 публікацій навчально-методичного та наукового характеру. Після захисту докторської дисертації опубліковано 30 праць, з них 25 наукового та 5 навчально-методичного характеру, а також 8 навчальних посібників з грифом МОН.

Основні навчальні курси, які читає професор: «Основи наукових досліджень», «Актуальні проблеми філософії освіти», «Системний підхід в управлінні освітою».

Бере активну участь у підготовці наукових та науково-педагогічних кадрів. Підготував трьох кандидатів наук, керує підготовкою докторантів та аспірантів, входить до складу спеціалізованих вчених рад Д 08.051.11 по захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософських наук при Дніпропетровському національному університеті та Д 41.053.02 при Південноукраїнському національному педагогічному університеті.

Олена АЛІВАНЦЕВА (Дніпропетровськ) – Заслужений працівник культури України, завідувача музеєм «Літературне Придніпров'я».

Автор наукової концепції, один із авторів тематико-експозиційного плану музею «Літературне Придніпров'я». Автор проекту, один із авторів монографії – хрестоматії у 2- томах «Літературне Придніпров'я» (2005 р.).

Куратор та створювач понад 300 виставок та культурологічних проектів. Автор понад 250 наукових та науково-популярних статей по історії та літературі Придніпров'я.

Валентин БЕРДУТА (Харків) – письменник, публіцист. Працює під псевдонімом Валентин Бердт.

Член НСЖУ. У літературі дебютував збіркою верлібрів «Потойбіччя» (1991).

З 2009 р. активно працює в дитячій літературі. Лауреат першої української недержавної літературної премії «Великий Іжак». Твори письменника відзначені преміями Міжнародного літературного конкурсу «Коронація слова» (2009, 2012).

Олена БОЙКОВА (Київ) – психолог, письменник.

Бакалавр психології Національного Авіаційного Університету (м.Київ).

Працює здебільшого у жанрах фентезі і фантастики.

Член журі міжнародного літературного конкурсу «Современная нереалистическая проза» (2007-2009 рр.).

Серед захоплень – літературна коректура текстів молодих мережевих авторів, психологічна та редакційна підтримка письменників-початківців.

Олена ГАРАН (Полтава) – поетеса.

Член НСПУ, авторка збірок поезій «Солом'яний кінь» та «Непрочитані сни». З 2005 р. – голова Полтавської обласної організації Національної спілки письменників України.

Дипломант Міжнародного конкурсу кращих творів молодих українських літераторів «Гранослов – 2000», лауреат Всеукраїнської літературної премії «Благовіст» (2010). Відзначена обласною премією ім. І.П.Котляревського у номінації «Суспільна діяльність».

Ініціатор низки літературно-мистецьких та освітніх проектів для творчої молоді – <http://www.teritoria-golosu.itava.org/>

Наталія ДЕВ'ЯТКО (Дніпропетровськ) – прозаїк, перекладач, журналіст.

Редактор першого україномовного журналу фантастики «УФО» (2007-2009). Засновник міжнародного конкурсу «Современная нереалистическая проза».

Член НСПУ та НСЖУ.

Лауреат і призер обласних і всеукраїнських літературних конкурсів та премій.

Перша частина пригодницької трилогії «Скарби Примарних островів» увійшла до десятки Всеукраїнського читачького рейтингу «Читають всі» (2011) і Довгого переліку Літературної премії «Великий Іжак» (2012).

Сергій ДЗЮБА (Чернівці) – поет, прозаїк, публіцист, дитячий письменник, драматург, перекладач, пародист, критик.

Член НСПУ та НСЖУ.

Президент міжнародної громадської організації «Чернівцівський інтелектуальний центр», голова Чернівцівської міської організації НСЖУ, почесний професор Луцького інституту розвитку людини Університету «Україна».

Автор 41 книги, лауреат понад 20 міжнародних та всеукраїнських літературних і журналістських премій.

Оксана ДУМАНСЬКА (Кролевецьчина, Сумська обл.) – прозаїк, перекладач.

Тривалий час працювала викладачем в Українській академії друкарства.

Лауреат премії ім. Дмитра Нитченка за оборону українського слова (2004) і літературної премії ім. Ірини Вільде (2007).

Авторка 14 книг для дорослих та дітей, з них дві у співавторстві – «Як зарадити Марійці» (психотерапевтичні оповідки з коментарями Ю.Стадницької) і «Три грації, або дві Оксани з Любюв» (разом із О.Кришталевною та Л.Долик).

Книга «Спосіб існування білкових тіл» (у перевиданні «Школярка з передмістя») перекладена англійською.

Як перекладач співпрацює з видавництвами «Махаон-Україна», «Свічадо», «Світ Дитини».

Наталія ДЬОМОВА (Львів) – поет, прозаїк, перекладач.

Аспірантка Львівського Національного університету ім. Івана Франка. Автор наукових статей в галузі перекладознавства.

Публікується у журналах та альманахах: «Золота доба», «УФО», «Київська Русь», «Сучасність», «Склянка часу», співавтор антології «Ляляк», «Червоне і чорне: сто українських поеток ХХ сторіччя» (2011) та ін.

У її переклади українською вийшли друком твори Р. Кіплінга, П. Гелліко, С.Р. Бреннан.

Еліна ЗАРЖИЦЬКА (Дніпропетровськ) – прозаїк, драматург, публіцист.

Член НСЖУ. Керівник секції літератури для дітей та юнацтва «Джерело» при ДОО НСПУ.

Неодноразовий переможець та лауреат міжнародних, всеукраїнських, обласних і міських конкурсів, зокрема, Всеукраїнського конкурсу «Коронація слова» (2011).

Постійний член журі Міжнародного фестивалю дитячого мистецтва «Чарівна книжка», обласного конкурсу для творчої молоді «Молода муза» і міського конкурсу «Літературна надія Дніпра».

Автор 3 книг, співавтор 9 колективних збірників.

Ольга КАЙ (Дніпропетровськ) – письменниця.

Член обласного літературного об'єднання ім. П.Кононенка.

Неодноразовий переможець обласних літературних конкурсів. Фіналіст міжнародного літературного конкурсу «Современная нереалистическая проза» (2006), всеукраїнського конкурсу творів для дітей та юнацтва «Золотий лелека – 2008», конкурсу видавництва «Написано пером» (2012).

Член журі міжнародного літературного конкурсу «Современная нереалистическая проза» (2007-2009).

Співзасновник сайту «Літературна Дніпропетровщина».

Віталій КЛИМЧУК (Житомир) – письменник, практикуючий психолог (консультант, тренер), науковець.

Кандидат психологічних наук, доцент кафедри соціальної та практичної психології Житомирського державного університету ім. Івана Франка.

Лауреат літературних конкурсів «Нова книга» (2007), «Прекрасне поруч» (2010), «Коронація слова» (2010).

Автор фантастичного роману «Рутенія: повернення відьми» (вид-во Геза) та ряду оповідань у стилі хоррор (вид-во «Дніпро»).

Марія КОЛЯНО (Львів) – філолог, літературознавець.

Закінчила філологічний факультет та аспірантуру при кафедрі світової літератури факультету іноземних мов Львівського національного університету ім. Івана Франка. Викладає світову літературу в Українській академії друкарства.

Член Міжнародного міждисциплінарного наукового об'єднання-семінару «Проблеми художнього часу, простору, ритму», член Комісії з поезики і стилістики Міжнародного з'їзду славістів (2001-2002).

Автор понад 20-ти наукових статей з історії та теорії літератури, опублікованих в Україні, Польщі, Чехії, учасниця численних наукових конференцій. Співпрацює з громадською організацією «Центр дослідження літератури для дітей та юнацтва».

Віталій КРИВОНІС (Дніпропетровськ) – письменник, перекладач, журналіст, критик.

Переможець обласних літературних конкурсів «Собори наших душ», «Молода муза», «Україна е!».

Учасник романного семінару «Партенит-2011» під керівництвом письменників-фантастів А.Валентинова і Г.Л.Олді. За підсумками семінару – стипендіат іменної стипендії Міністерства Культури РФ.

Член обласного літературного об'єднання ім. Павла Кононенка.

Співавтор 7 колективних збірників, а також аудіокниги «Письменники Дніпропетровщини – шкільним бібліотекам».

Ігор ЛАТИШЕВ (Дніпропетровськ) – головний редактор регіонального ІА «Міський сайт», gorod.dp.ua

Тимур ЛИТОВЧЕНКО (Київ) – письменник-фантаст, журналіст.

Головний редактор журналу «Роботодавець». Головний редактор першого україномовного журналу фантастики «УФО» (2007-2009).

Член НСПУ і НСЖУ.

Автор (співавтор) 20 авторських і колективних книг та збірок, у т.ч. чотирьох історичних романів. Лауреат Всеукраїнського конкурсу гостросюжетного роману «Золотий Бабай», Міжнародної україно-німецької премії ім. Олесь Гончара, дипломант, срібний призер і власник спецнагороди «Вибір видавців» Всеукраїнського літературного конкурсу «Коронація слова» й інших нагород.

Анна ЛУПИНІС (Запоріжжя) – поет, прозаїк, літературознавець.

Закінчила Запорізький Національний університет та Запорізьку Державну Інженерну академію.

Друкувалася в альманахах України та Росії, антологіях «Обрус» (Запоріжжя), «Україна. Російська поезія: ХХ століття» (Київ), журналах «Северная Аврора» (С-Петербург, Росія), «Рубеж» (Нюрнберг, Німеччина), «Нова проза» (Луцьк), «Літера-Днепр» (Дніпропетровськ) та ін. Автор книги «Радість серця».

Член редколегії журналу «Хортиця». Голова Запорізького обласного літоб'єднання. Член НСПУ.

Оксана Маковець (Кліфтон, Нью-Джерсі, США) – поет, публіцист.

Член НСПУ, Української Асоціації письменників (Львів), Наукового Товариства ім. Шевченка (Нью-Йорк).

Лауреат літературної премії ім. Олеса Гончара Всеукраїнського щомісячника «Бористен» (2005), XV літературного конкурсу ім. М.Утриска (м.Турка, 2011).

В.о. головного редактора літературного журналу «Верховина», дописувач журналу «Джеймс Рівер» (Вірджинія), американсько-українських газет «Народна Воля», «Національна Трибуна», «Час і Події», «Америка», «Свобода».

Автор 6 збірок поезії.

Ольга МАТЮХІНА (Дніпропетровськ) – директор Дніпропетровської обласної бібліотеки для молоді ім. М. Светлова.

Оксана РАДУШИНЬСЬКА (Старокостянтинів, Хмельниччина) – поетеса, прозаїк.

Член НСЖУ, НСПУ, Міжнародної Співдружності письменницьких Спілок; почесний громадянин м.Старокостянтинів. Кавалер ордена княгині Ольги III ст.

Переможниця більше 50-ти міжнародних та всеукраїнських премій і конкурсів: «Гранослов», «Благовіст», ім.О. Гончара, «Православна моя Україна», «Кришталеві джерела», СФУЖО ім. Марусі Бек (Канада), «Золотий лелека», «Коронація слова», Кабінету Міністрів України, гранта Президента України. Відзнаки: «Українська Мадонна десятиліття», «Жінка III тисячоліття».

Авторка 15 книг поезії, прози для дітей і дорослих.

Ольга РЄПІНА (Дніпропетровськ) – прозаїк, психолог, науковець.

Має дві вищі освіти. Працювала на виладацьких посадах в НГУ та ДНУ ім.О. Гончара. На теперішній час – штатний психолог обласного реабілітаційного дитячого центру.

Має понад 75 наукових публікацій у фахових виданнях. Співавтор навчального посібника «Віковий розвиток у казковому ландшафті».

Пише для дітей психологічні казки, які друкуються під псевдонімом Оля Олгері. Співавтор 3 збірок та аудіокниги «Письменники Дніпропетровщини – шкільним бібліотекам».

Член секції літератури для дітей та юнацтва «Джерело» при ДОО НСПУ.

Валентина СІЧКОРИЗ (Тернопіль) – журналіст, ведуча літературно-мистецьких програм.

Магістр за спеціальністю «Маркетинг» (Тернопільський національний технічний університет), нині філолог – спеціальність «Українська і зарубіжна філологія» (Тернопільський національний педагогічний університет).

Менеджер тернопільського видавництва «Навчальна книга – Богдан».

Людмила СКОРИНА (Черкаси) – літературознавець, критик.

Доцент кафедри української літератури та компаративістики Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького.

Член НСПУ, кандидат філологічних наук. Авторка підручників і монографій, а також більше 100 статей у фахових виданнях.

Проблематика наукових досліджень: історія української драматургії 20-30 років ХХ століття, література української діаспори, аналіз художнього твору, компаративістика, інтертекстуальність.

Олександр СОРОКІН (Донецьк) – науковець, письменник.

Кандидат філологічних наук, доцент кафедри російської літератури Донецького національного університету. Автор досліджень, присвячених вивченню творчості письменників першої третини 19 ст., сучасних авторів.

Автор збірки поезій та 3 книг для дітей.

Керівник студії літературної творчості «Гармонія». Упорядник та редактор 12 альманахів прози та поезії вихованців студії.

Андрій СУДИН (Львів) – письменник, журналіст, публіцист, науковець.

Доцент, старший викладач кафедри Видавничої справи і редагування, Книгознавства і комерційної діяльності Української академії друкарства.

Член спілки рекламистів України.

Є автором понад 200 журналістських, публіцистичних, наукових публікацій (у більшості з проблем видавничої, поліграфічної, рекламної галузей).

Засновник і редактор Українського видавничого порталу «Книгобачення» – knyhobachennia.com

Фідель СУХОНІС (Дніпропетровськ) – прозаїк, публіцист.

Член НСПУ та НСЖУ. Засновник та постійний редактор Всеукраїнського літературно-мистецького, художнього та публіцистичного щомісячника «Бористен».

Автор близько 30 книг і колективних публіцистичних збірок, збірок оповідань, художньо-публіцистичних есе, творів для дітей.

Нагороджений Орденом Святого Володимира 3-го ступеня, Святого Архистратига Михаїла та Орденом Кирила та Мефодія. Відзначений як кращий журналіст регіону в обласному конкурсі «Світоч Придніпров'я».

Авторська сторінка – http://www.dniprolit.org.ua/authors/suhonis_fidel

Світлана ТАЛАН (Северодонецьк, Луганська обл.) – письменниця, пише в жанрі true story (правдиві історії).

Лауреат Всеукраїнського конкурсу «Коронація слова» (2011) та володар відзнаки фонду О. Пінчук АНТИ-СНІД «За найкращий роман на гостросоціальну тематику». У 2012 р. авторка потрапила до п'ятірки обраних Міжнародного конкурсу «Коронація слова».

У 2012 р. посіла третю сходинку в рейтингу найуспішніших українських письменників за версією журналу «Фокус».

Автор 3 романів, два з яких вийшли друком у видавництві «Клуб Сімейного Дозвілля» (Харків).

Сусанна ЧЕРНЕНКО (Київ) – письменниця, кінознавець.

Тривалий час працювала на телебаченні. Членкиня Національної спілки кінематографістів України.

Працює у фантастичних жанрах.

Автор збірки філософсько-фантастичних повістей та оповідань «Знайти за регістром» (2012), багатьох публікацій у періодиці.

За Містерію в декорациях Києва початку ХХІ століття «Знайти за регістром» відзначена Першою премією Незалежного Інтерактивного Містичного Фестивалю Авторів (НІМФА).

На конкурс надійшло 106 заявок, з яких до участі були допущені 74 твори, що відповідають умовам подання і заявленій меті конкурсу – утвердження гуманістичних ідеалів в сучасних творах українських авторів і розвиток оригінального жанрової літератури.

Оргкомітет Всеукраїнської літературної премії ім. Олександри Кравченко (Девіль).

ПРО ПІДСУМКИ ЩОРІЧНОГО ОБЛАСНОГО ФЕСТИВАЛЮ ДИТЯЧИХ ТЕАТРАЛЬНИХ КОЛЕКТИВІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ «ТЕАТРАЛЬНА МОЗАІКА» 2013

Відповідно до наказу департаменту освіти і науки Дніпропетровської обласної державної адміністрації від 19.03.2013 №209/0/212-13 з метою підвищення духовно-морального, патріотичного, художньо-естетичного виховання підростаючого покоління, підтримки творчо обдарованих дітей в області театрального мистецтва, підтримки і популяризації дитячої театральної творчості у Рік творчості дітей з 25 по 28 березня 2013 року в Палаці студентів Дніпропетровського національного університету ім. Олеса Гончара (площа Шевченка, 1) відбувся щорічний обласний фестиваль дитячих театральних колективів закладів освіти «Театральна мозаїка» 2013.

Організаторами фестивалю є департамент освіти і науки Дніпропетровської обласної державної адміністрації та комунальний позашкільний навчальний заклад «Дніпропетровський обласний дитячо-юнацький кіноцентр «Веснянка». Фестиваль тривав чотири дні: з 25 по 27 березня були конкурсні дні, 28 березня відбулося урочисте закриття, гала-концерт і нагородження переможців та учасників фестивалю.

Цього року у фестивалі «Театральна мозаїка» прийняли участь 43 дитячих театральних колективів закладів освіти, а це понад 600 юних актори з м. Дніпропетровська, м. Кривого Рогу, м. Дніпродзержинська, м. Нікополя, м. Павлограда,

Продовження на стор. 4.

**Продовження.
Початок на стор. 3.**

м. Жовтих Вод, м. Новомосковська, м. Тернівки, м. Орджонікідзе, м. Апостолове, м. Синельникове, Новомосковського району, Криничанського району, Синельниківського району, Дніпропетровського району, Широківського району, Юр'ївського району. Творчі колективи представили роботи за такими жанровими спрямуваннями: драма; комедія; трагедія; моновістава; СТЕМ; мюзикл.

Журі фестивалю визначило 50 кращих акторських робіт серед конкурсантів з усіх колективів. Юні аматори сцени були нагороджені дипломами та пам'ятними призами. Також журі визначило 10 кращих театральних колективів. Це почесне звання отримали: дитячий театр «Перший крок» КПНЗ Центр художньо-естетичної творчості учнівської молоді м. Перещепіне, Новомосковського району, керівник Бейник С.І.; зразковий художній колектив театральна студія «Данко» м. Кривий Ріг, керівник Шаблій Л.А.; театральна студія «Новий день» КПНЗ «Дитячо-юнацький центр художньо-технічної творчості» Кіровського району м. Дніпропетровськ, керівник Клінкова Л.В.; шкільний аматорський театральний колектив «Глобус» навчально-виховного комплексу №1 м. Новомосковськ, керівники: Ревіна О.В., Тарасенко Т. Д.; гурток «Театр ляльок колектив «Буратіно» м. Дніпродзержинськ, керівник Макарова Н.Ю.; театральна студія «Успіх» КПНЗ «Центр позашкільної роботи №1» Дніпропетровської міської ради м. Дніпропетровськ, керівник Солончук І.В.; театральний колектив «Експромт» Центру дитячої творчості м. Синельникове, керівник Панасевич Н.В.; Театральна студія «Дебют» Будинку дитячої творчості м. Нікополь, керівник: Салінен І.В.; театральна студія «Велика перерва» Будинку дитячої творчості м. Нікополь, керівник: Лагутіна І.В.; театральна трибуна «Вітер» Синельниківської загальноосвітньої середньої школи I – III ступенів № 5, керівник Таран М.Г. А найголовніший приз фестивалю – Гран-прі отримав театр «ЧиЗ» Центру позашкільної роботи м. Новомосковськ, керівник Калітєвська Олеся Юрївна.

Побажаємо всім учасникам та організаторам фестивалю «Театральна мозаїка» 2013 творчого натхнення та нових перемог на фестивалі «Театральна мозаїка» 2014!

**О.І. КУЧМА, директор КПНЗ
обЛДЮК «Веснянка».**

Посол Угорщини Міхаль БАЄР: «Молодь повинна бути відповідальною за обраний фах»

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара відвідав Надзвичайний і Повноважний Посол Угорщини в Україні Міхаль Баєр. Пан Посол зустрівся з керівництвом університету та прочитав лекцію «Україна – ЄС» студентам факультетів міжнародної економіки та суспільних наук і міжнародних відносин.

Під час зустрічі з ректором ДНУ Миколою Поляковим Пан Посол наголосив, що дипломатичні представники мають частіше відвідувати освітянські установи й, зокрема, провідні університети. Обидві сторони висловили наміри сприяти науковому й академічному обміну. «Сьогодні серед партнерів ДНУ близько 60 європейських університетів, але, на жаль, серед них лише один угорський, – зазначив Микола Вікторович. – На наш погляд, необхідно відновити ті зв'язки, що існували між нашими науковими школами раніше, адже сьогодні українські науковці розробляють багато тем, цікавих угорським колегам. У цьому нас переконає спільна робота над Темпус-проектом з аграрної тематики, над яким працюють науковці з ДНУ та університету міста Дебрецена. Вже відбулось кілька міжнародних конференцій, спільні наукові доповіді надруковані у фахових виданнях, є практичне застосування результатів у аграрному секторі. Сьогодні ми пропонуємо угорським студентам ряд магістерських програм, що розроблені за європейськими стандартами, викладаються англійською мовою та є конкурентними на освітянському ринку», – наголосив Микола Вікторович.

Міхаль Баєр виявився чудовим лектором. Під час спілкування зі студентами він обґрунтував необхідність вступу України до ЄС, детально зупинився на таких питаннях, як лібералізація візового режиму та енергетична спільнота. Відзначив, що Україна є найбільшим учасником Східного партнерства, тому співпраця з нею – вкрай важлива для Європейського Союзу. У свою чергу, для України

також відкривається весь європейський ринок з його багатомільйонним населенням: «Спільність цінностей та інтересів – мета ЄС. Європейська спільнота нараховує 500 мільйонів громадян, і Угорщина, наприклад, чисельність населення якої десять мільйонів, зрозуміло, не може самотужки відстоювати свої інтереси. Малі країни прагнуть до великих економік. Це стосується й України. Але вступ до ЄС будь-якої держави означає не лише спільне законодавство для всіх членів Єврозони, а й передбачає зміну менталітету. Вважаю, що змінювати менталітет означає, в першу чергу, бути відповідальними. Що стосується України, то, попри втрату інвестиційної привабливості, їй необхідний зараз розвиток технологій та значні інвестиції. Адже без якості ти ніхто на ринку».

Студентів ДНУ хвилювало, наскільки зацікавлений ЄС в українських молодих спеціалістах та загалом справи з працевлаштуванням у Європі, й Угорщині, зокрема. Пан Посол відповів, що ці питання є спільними і для ЄС, і для України. «Будь-яка країна без інтелігенції приречена на провал, тому повинна бути зацікавлена в плеканні розумної молоді для свого блага. Це актуально і для України, і для ЄС. Справи з працевлаштуванням сьогодні не найкращі, зважаючи на зростання безробіття, – зауважив Міхаль Баєр. – Особливо труднощі виникають у молоді. Юнаки й дівчата повинні нести відповідальність за вибір власної спеціальності. В Угорщині, як і в Україні, теж занадто багато піарників та політологів: необхідно заздалегідь подумати про затребуваність обраного фаху». Також студенти хотіли почути поради від представника іншої країни, як змінювати менталітет українцям, щоб Україна була успішною. На думку Міхала Баєра, українців мало заохочують у всьому, а втомленим людям важко щось змінювати, в тому числі і менталітет.

**Інформаційно-аналітичне
агентство ДНУ ім. О. Гончара.**

Під особистим патронатом віце-прем'єр-міністра України Олександра Юрійовича Вілкула «ПЕТРИКІВКА ОЧИМА СУЧАСНОЇ МОЛОДІ»

Департамент освіти і науки облдержадміністрації презентував студентській молоді та представникам громадськості обласний конкурс «Петриківка очима сучасної молоді», який проходить під особистим патронатом віце-прем'єр-міністра України Олександра Юрійовича Вілкула.

«Петриківка очима сучасної молоді» – конкурс, присвячений актуалізації та популяризації Петриківського розпису серед молоді міста та області.

Засновники та організатори конкурсу: Дніпропетровська обласна рада, департамент освіти і науки облдержадміністрації, Рада студентів та Палац студентів Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара.

У конкурсі можуть при-

ймають участь креативні та винахідливі прихильники і виконавці Петриківського розпису віком від 14 до 35 років.

Номінації, в яких можна представити роботи: ескіз; графіка; готові вироби.

Журі конкурсу формується зі спеціалістів у техніці Петриківського розпису, засновників та організаторів конкурсу. При оцінюванні робіт журі враховуватиме оригінальність техніки, нестандартний підхід до використання розпису, креативність та практичність ідеї, реальність втілення проекту.

10 травня, за рішенням журі будуть визначені роботи фіналістів, які презентуватимуться на виставці 19 травня у рамках святкування Днів Європи, де саме і будуть оголошені результати.

Переможець у кожній з номінацій отримає: за 1 місце – 1000, 2-е – 500, 3-є – 300 грн. Переможець гран-прі отримує тижневу поїздку до містамрії – Парижу (участь у презентаційній виставці ЮНЕСКО).

ІНФ. ДОН ОДА.

Вихованці Вільненського НВК під час весняних канікул мали нагоду відвідати Запорізький державний авіаційний ремонтний завод

Щоб мати можливість знати своє місце в житті, сучасному учневі необхідно перш за все пізнати самого себе та навчитися розуміти інших людей. У виборі шляху успішного продовження освіти необхідно зробити відповідальний крок – вибрати спеці-

альність до душі та навчальний заклад.

З року в рік у системі роботи Вільненського НВК розробляється та втілюється в життя ряд виховних заходів, зустрічей з людьми різних професій, огляд виставок літератури на тему «Ким бути?» та «Вибір профе-

сії». Старшокласники беруть участь у бесідах та дискусіях на тему профорієнтації, знайомляться з довідниками для вступників, перечитують різноманітні оголошення в пресі.

На весняних канікулах вихованці НВК відвідали Запорізький державний авіаційний ремонтний завод. Цікавою й корисною інформацією була не лише для майбутніх абітурієнтів, а, навіть, для присутніх дорослих. Фахівці своєї справи доступно розповідали про види літаків та їх діяльність, використання як розвідника, принесену користь, відвагу та професіоналізм людей за кермом літака.

Діти мали змогу зазирнути в саму серцевину краси і величі небесної сині, торкнутися велетня, зробити фото на згадку. Довідавшись про історію виникнення та роботу залізної машини, можливо, комусь і припаде до душі саме така професія, як льотчик. Творити чудеса, віртуозні шедеври маневрування не кожному дається в дар та інколи мрії збуваються і саме такі.

ІНФ. ДОН ОДА.

• Нашого цвітту – по всьому світу

Відбулася чергова майстерня «Рідна школа»

Вчителі завжди в творчому пошуку новинок та ідей, які б допомогли їм донести українське слово до своїх вихованців. Саме прагнення удосконалити свій професійний рівень в черговий раз надихнуло вчителів Рідних шкіл УНО зібратися разом і взяти участь у практичних та пленарних сесіях, дискусіях та обміну досвідом під час цієї вчительської майстерні.

Комітет Рідного шкільництва Дирекції УНО Канади у співпраці з Методичним Центром Української Мови при Альбертському університеті організував чергову вчительську майстерню «Рідна школа», яка відбулася 16-17 лютого 2013 року в Монреалі. Тема майстерні – «Шляхи активізації навчального процесу. Обговорення і практичне застосування найефективніших методів заохочення учнів на уроці та шляхів покращення навчального процесу». Близько 50 учасників брали участь у робочих сесіях, що охоплювали різноманітну тематику. Учасниками цього освітнього заходу були вчителі шкіл, що працюють за однаковою структурою: школи, де вчать діти від «Букварної» до курсів українознавства – вчителі Рідної школи і Курсів українознавства УНО Торонто-Захід та Української суботньої школи ім. Митрополита А. Шептицького в Монреалі. Євген Чолій, Президент Світового Конгресу Українців, у своєму привітанні на офіційному відкритті майстерні привітав учасників й відмітив важливість продовження традицій українського шкільництва на теренах Канади.

Майстерня проводилася на базі Монреальської школи, директор Ірина Павлів, що дало можливість провести показове практичне заняття за програмою «НОВА» з учнями 1 і 2 класів школи. Вчителям та батькам було запропоновано взяти участь у показовому уроці, на якому, на прикладі інтерактивних ігор, спільного читання та писання, професор Оленка Білаш розповіла та продемонструвала творчі методи навчання дітей. З цікавістю спостерігали наставники та батьки, як їхні діти жваво вели діалог між собою під професійним керівництвом д-ра Оленки Білаш, професора на факультеті освіти, координатора освіти з других мов та міжнародної освіти, Альбертський університет, Едмонтон. Пані Білаш також представила вчителям види методик для навчання вивчення української мови на різних рівнях. Серед них – теоретичне ознайомлення та зв'язок із навчальними матеріалами, інтеграція чотирьох типів умінь і культури, диференційне навчання для різних мовленнєвих рівнів учнів, кооперативне і комунікативне навчання як засоби успішного засвоєння мовленнєвого матеріалу. Теоретичний матеріал вміло поєднувався з практичними елементами під час конструктивних і цікавих сесій.

Мелодія Костюк, консультант з міжнародних мов та підтримки вчителів і учнів, грамотності та оцінювання при Інституті інновацій іншомовної освіти, Едмонтон, провела дискусію з учителями про те, як покращити навчальний процес у класі. Вчителі ознайомилися з практичними стратегіями аутентичного оцінювання навчання засобом занурення у мовне середовище, методами поточного і тестового оцінювання рівня і знання мови та використанням рубрики як засобу заохочення учнів та забезпечення дисципліни на уроці.

Багато нового про читання та дитячу літературу дізналися учасники на сесіях

Тані Онищук, інструктора з читання в інших мовах, колишнього директора Української школи ім. Цюпи Палії і голови Шкільної ради при КУК Торонто. Лектор зупинилася на підходах для заохочення учнів у читанні творів різних жанрів, зокрема корисністю використання методики цілеспрямованого читання. Учасники мали можливість ознайомитися з різноманітною літературою для читання учнями різних вікових категорій.

Як зацікавити студентів українознавства активно працювати на уроках української літератури? Яким чином застосувати інтеграційний підхід до викладання предметів у старших класах? Новітніми засобами навчання студентів курсів українознавства поділилася Наталя Куляса, вчитель літератури школи ім. Цюпи Паліїв, Торонто.

Освітяни в Україні теж працюють над розробкою підручників на допомогу навчального процесу в українських школах зарубіжжя. Євгенія Петрова, кандидат філологічних наук, доцент, заступник голови Шкільної ради м. Торонто, подала короткий аналіз та презентацію нових підручників для курсів українознавства, розроблених авторським складом Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою (м. Львів, Україна) Олесею Палінською та Оксаною Туркевич з які користуються попитом серед вчителів курсів української школи УНО Торонто-Захід. Це – підручник для навчання української мови як іноземної «КРОК-1», а також збірник лінгвоукраїнознавчих текстів для удосконалення рівня мовленнєвої компетентності студентів курсів українознавства «Мандрівка Україною».

Позитивний відгук надійшов від вчителів щодо пленарної сесії, яку проводила Уляна Плавушак Підзамецька, бакалавр та магістр славистичних дисциплін, бакалавр освіти / ОСТ, член батьківського комітету Рідної школи і Курсів українознавства Філії УНО Торонто-Захід, де була представлена чудова нагода обмінятися найефективнішими методами з досвіду вчителів, поділитися кращими підходами та планами уроків. Ознайомилися вчителі з новинкою у навчанні дошкільнят, яка успішно працює при школі УНО Торонто-Захід – експериментальні заняття українського передшкільця за методикою розвивальної програми Монтесорі. Без винятку усі учасники взяли

участь у обговоренні потреб та успіхів з вчительського досвіду програм навчання в молодших класах, а особливо для курсів українознавства. Пані Плавушак Підзамецька крім того підготувала для учасників наступний, 3-й том Збірника електронних ресурсів для вчителів з гіперопосиланнями.

На думку організаторів та учасників конференція була надзвичайно успішною та досягла поставленої мети – ознайомитися і поділитися шляхами активізації навчального процесу студентів курсів українознавства та учнів середніх і молодших класів рідних шкіл та обговорити найефективніші методи заохочення учнів на уроці. Від'їжджали учасники з новими ідеями та підручними матеріалами. Вчителі налагодили контакти між собою, обмінялися телефонами та електронними адресами, щоб мати можливість продовжити обмін думками, ділитися новими знаннями та ідеями. Як закликав Голова Філії УНО в Монреалі Євген Осідач на прийнятті в місцевій Домівці УНО, «нехай нинішня зустріч стане початком продовження розмови між нашими учителями. Ми закликаємо Вас користуватися соціальні медіа та технології, такі як Facebook, Netgroups, Go to Meeting, щоб продовжувати ділитися Вашим педагогічним досвідом у майбутньому».

Безумовно, успішне проведення вчительської майстерні не було можливим без злагодженої роботи членів організаційного комітету: Уляни Підзамецької, Євгенії Петрової, Оксани Левицької та організаційної підтримки Філії УНО та Відділу ОУК в Монреалі, дирекції Української школи ім. Митрополита А. Шептицького в Монреалі та Батьківського колективу школи на чолі з Миколою Гладким. Велика подяка нашим спонсорам – Філіям УНО Торонто-Захід, Торонто та Монреалю, Фундації УНО Канади, Українській Кредитовій Спільноті Лимітед в Торонто, Українській народній касі Дежарден в Монреалю, Крайовій Управі ОУК ім. О. Басараб, Відділам ОУК Торонто-Захід, Торонто і Монреалю, Міжнародній організації українських громад «4-та хвиля», Фундації ім. О. Ольжича, СФУЖО, а також Компанії IMB+Records Inc. за висвітлення роботи майстерні в засобах масової інформації Канади та України.

З вдячністю за працю і посвяту до нашої молоді, майбутніх провідників української громади

Оксана ЛЕВИЦЬКА, голова комітету Рідного шкільництва Дирекції УНО Канади.

На фото: Привіт президента Світового Конгресу Українців **Євгена ЧОЛІЯ** учасникам майстерні та учням Української школи ім. Митрополита А. Шептицького, Монреаль.

З УВАГОЮ ДО МІЖФАКУЛЬТЕТСЬКИХ ЗВ'ЯЗКІВ

У Дніпропетровському національному університеті імені Олеся Гончара перебувала делегація з Університету імені Марії Кюрі-Склодовської (м. Люблін, Польща).

Ректор польського університету, професор Станіслав Михайловські та ректор ДНУ, професор Микола Вікторович Поляков підписали рамкову угоду про співпрацю між українським та польським університетами.

«Ми раді приїзду наших давніх друзів. Уже 10 років діє угода між нашими університетами, - відзначив Микола Вікторович Поляков. - З 2003 року почали встановлюватися тісні контакти у сфері образотворчого мистецтва, дизайну, філології, екології, кібернетики, біології, математики. За останні десять років до вищих навчальних та наукових закладів Польщі були відряджені 46 студентів та 93 співробітника ДНУ на навчання, стажування, участь у пленерах, міжнародних змаганнях та виконання спільних наукових робіт. За цей же період ДНУ ім. Олеся Гончара відвідали 22 делегації з вищих навчальних та наукових закладів Польщі. У новому договорі основна увага приділятиметься міжфакультетським зв'язкам. Сподіваємося, що це буде плідна співпраця – спільне керівництво аспірантами, наукові дослідження та наукові публікації у престижних міжнародних виданнях, розробка серйозних наукових проектів з перспективою отримання міжнародних грантів. Вважаю, що наша співпраця принесе користь як студентству наших університетів, так і регіонам і країнам в цілому».

Ректор польського університету Станіслав Михайловські наголосив, що нинішня угода є продовженням форм співпраці, означених ще у 2003 році: «Зі своєї сторони, ми хочемо підключити кошти Євросоюзу, тож фінансові можливості нашого співробітництва з ДНУ розширюються. Зараз актуальним є питання

екологічної безпеки, тому, думаю, ці напрямки і будуть перспективою наших спільних досліджень. Сьогодні ми підписали лише рамкову угоду, конкретними ініціативами будуть займатися декани факультетів. Наші університети класичні, тому впевнений, що на кожному факультеті знайдеться багато спільних сфер для співпраці», - підкреслив Станіслав Михайловські.

Зокрема, у рамках цих угод щорічно, починаючи з 2005 року, групи студентів та викладачів ДНУ напрямку підготовки «Образотворче мистецтво» беруть участь у пленерах, які проводяться Університетом ім. Марії Кюрі-Склодовської (УМКС). У 2005 році під час візиту делегації УМКС до ДНУ професору Мар'яну Гарасим'юку, на той час ректорові цього університету, було присвоєно звання «Почесного професора ДНУ». У 2008 році на факультеті української й іноземної філології та мистецтвознавства працювала громадянка Польщі Марта Рудковська, яка викладала польську мову для студентів факультету. Результатом

спільних досліджень між історичним факультетом ДНУ (професор І.С. Стороженко) та Варшавським університетом (професор В. Маєвський) стало видання спільної монографії польською та українською мовами «Жовті Води – 1648 рік».

Співробітники ДНУ ім. О. Гончара почали активно співпрацювати з колегами з вищих навчальних та наукових закладів Польщі з 1994 року, коли кафедра оптоелектроніки ДНУ встановила наукові зв'язки з Інститутом фізичної хімії Польської АН. Сьогодні в ДНУ реалізуються договори з Університетом ім. Марії Кюрі-Склодовської (м. Люблін) (2003р.), Лодзьким технічним університетом (2005р.), Центром екологічних досліджень ПАН м. Ломянки (2006р.), Варшавським університетом (2007р.), Вроцлавським університетом (2007р.), Гуманітарною академією м. Пультуск (2008р.) та Краківським педагогічним університетом (2010р.).

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім. О. Гончара.

• «Дніпрове плесо»

ВЕСНЯНА ЗАБОРОНА РИБОЛОВЛІ НА ДНІПРОПЕТРОВЩИНІ В 2013

В Україні встановлені терміни весняно-літньої заборони на вилов риби та інших водних живих ресурсів - з 01 квітня по 30 червня 2013 року. В нашій області обмеження розподілено таким чином:

в Дніпродзержинському та Дніпровському водосховищах

з 1 квітня по 9 червня 2013 року включно;

у Каховському водосховищі з 10 квітня по 18 червня 2013 року включно;

на річках і в корінних водах з 1 квітня по 29 травня 2013 року включно;

в придаткових системах водних об'єктів з 1 квітня по 8 липня 2013 року включно.

Дмитро КОРФ, держрибінспектор Дніпропетровської обласної рибоохорони.

• На конкурс творчої молоді імені Івана та Марусі Гнип

Олег АНДРИШКО народився 11 квітня 1990 р. в м. Дніпропетровську. Зараз мешкає у Криничанському районі. Закінчив філологічний факультет Дніпропетровського національного університету ім. Олеся Гончара (спеціальність "Українська мова"). Вчитель НВК №130 м. Дніпропетровська.

Дипломант обласних конкурсів юних літераторів "Собори наших душ" (2004-2006), "Молода муза" (2010), призер обласної олімпіади з української мови (2007), обласного конкурсу "Молода муза" (2011, 2012). Переможець обласного етапу Всеукраїнського конкурсу учнівської творчості (2007), міського конкурсу "Дніпропетровськ – любов моя" (2007), поетичного конкурсу «Чарівний мій Дніпропетровськ» (2012), обласного етапу Міжнародного конкурсу з української мови ім. П.Яцика (2006, 2007, 2008, 2010), фінального етапу Міжнародного мовно-літературного конкурсу ім. Т. Шевченка (2011, 2012), лауреат Міжнародної українсько-німецької літературної премії ім. Олеся Гончара за повість "Послання до Ірода" (2011). Учасник Семінару творчої молоді в м. Ірпінь (2011).

Твори опубліковані в журналах "Січеслав" (Дніпропетровськ), "Крила" (Дніпропетровськ).

Спинилось — і часи вже неживі,
І м'ячик зупинився коло лунки,
І з курсу (глузду?) збилися Колумби,
І коники принишкли у траві,

І подзвін по відбулому луна:
Архістратиг (стратег?) стриножив
кроки -
Страшиться, щоб не наздогнали
вроки,
Та далі не дорога, а - стіна,

Та далі не даліни, а - громи,
Ще й хтось по тому боці чеше коси
Свої руді... Отак надходить осінь,
Отак надходить осінь, чорт візьми!

СОН РЯБОЇ КОБИЛИ

Є сни про біль і про бій,
Є сни про щастя й про сало -
Снився кобилі рябій
Край, що його не бувало.

Снився старій перелаз,
Райдуга над перелазом,
А ген за нею — Парнас
І сонцекрилі Пегаси,

Снився їй світ без гужа -
Стелу і волі достоту! -
Снилась країна чужа
З пашею без осоту;

Там не лунає шансон,
Там не напружують жили.
Жаль, що все це — тільки сон
Вічно рябої кобили.

НАВПЕРЕЙМИ

Забери мене в світло, земле,
Відведи у достиглі сади,
В непорочну ласкаву зелень,
Рідна земле, мене впади,

Щоби зміг я усе забути:
Негаразди підступні і злі,
Дні трагічні, неначе Крути, —
Скільки Крутів таких на землі!

Забери мене в світло, мамо,
Щоб зумів зрозуміти світи,
Захлинутися диво-степами,
Синьо-жовто зрости,

Й не чекаючи: хто ми? де ми?
Чи для нас неокрая блакить?
Сонцю вибігти навперейми -
Жить!

ПАЛАТА №5,5

Вітер ковтає звуки -
Вже не слова, а морфи.
Стан мій близький до муки,
Стан мій такий аморфний...

Буде усе, як звично:
Ґрати на дверях до раю.
Стан мій такий критичний,
Стан мій такий нормальний...

Вчора газети писали:
Сонце забрали з моргу.
Стан мій такий русявий,
Я ж уже й сам аморфний...

Трохи б ін'єкції Часу,
Щоби не дати дуба...
Наче у першому класі:
Стан мій суцільна згуба...

Тільки ілюзія щастя
Діє, неначе морфій.
Стан мій такий пухнастий,
Стан мій такий аморфний...

Але у тьмі тій видно:
З серця регочуть мальви.
Стан мій такий солідний,
Стан мій такий — нормальний...

ВТЕЧА

Ми женемо, як скажені:
Утікай же, утікай!
Світ затиснувши у жмені,
Ми гадаємо, що — рай.

Ми все робим, як захочем:
Діло добре — діло зле,
Перевернем дні, і ночі,
І планету всю, але:

Можна усе скасувати:
Воду, вогонь і небо,
Можна втекти від правди,
Але ніколи — від себе.

Можна і жити вороже,
Можна і думати вперто,
Тільки ніхто не може
Від себе тікати аж до смерті.

Втечемо пошвидше в скайпи,
Вмиєть чкурнемо в Інтернет —
Зі свободи знімем скальп ми,
Щоб не думала, що — мед.

Десь росте новий Сід Вішез,
Десь — новий Сковорода,
Тільки, мов знамення віще,
Вища мудрість вигляда:

Мозку втлумачте хворому,
Бо є у тому потреба:
Можна втекти від сорому,
Та не втекти від себе.

Бігати можна довго,
У формі себе тримати.
Можна зламати ноги,
Тільки себе не зламати...

ПСИХІАТРІЯ

Я прагнув записатися у лірики,
Аби оплакувати розчулені ефірики,
Та зрозумів, що не для мене це
Сопливе і знежирене сальце.

Я думав записатися у містики,
Щоб знали: у реальність я не лізиму,
Та зрозумів, що це б мені було,
Мов ялівці гламурове сідло.

Хотів я записатися у генії,
Щоб рюмсали за мною академії,
Та ручка недолуга потекла
І хрестика поставить не дала.

Я олівець узяв і, плюнувши на все це,
Штрикнув тим олівцем паперу в
серце,
Бо він — не світ: не тхне
вином-лайном —
І записався сам до себе на прийом.

ЧИТАЮЧИ СОКУЛЬСЬКОГО

Там, де вода — там і камінь:
Одвіку таке було.
З козацькими ватажками
Перешіптнується Дніпро.

Воля в степу — як небо:
Безкрая, куди не йди —
Там хочеться вічному степу
Сьорбнути з Дніпра води...

Зроблене власними руками більше цінується

Близько сотні дерев висадили студенти ДНУ ім. Олесь Гончара, інших ВНЗ Дніпропетровська і волонтери національних громад на вулиці Казакова та у Червоноповстанській балці.

Ректор ДНУ Микола Поляков відзначив, що університет, як і інші вищі навчальні заклади, уже два тижні облагороджує свою територію: фарбуються паркани, відновлюються дороги, висаджуються дерева. «Ми із задоволенням відзначаємо, що наші студенти охоче приводять до порядку студентське містечко, де живуть, той парк, де відпочивають, стадіон,

де проходять спортивні змагання. Дуже приємно, що настрій, який панує сьогодні серед студентів, цілком відповідає сонячній погоді. У цьому молодому парку та біля Наукової бібліотеки ми висадимо близько сотні дерев і кущів», - зауважив ректор.

За словами проректора ДНУ з адміністративно-господарської роботи Миколи Ружина, усі студенти встигнуть взяти участь у добрій справі: «Силами університету забезпечено робочий процес, є весь необхідний інвентар, завезений чорнозем, ботанічний сад виділив 95 саджанців, зокрема, клен гостролистий, горіх

чорний, бузок плямистий, спірею, кизильник, форзицію, глід, катальпу та інші. Молодь активно працює на цій території: зібрано каміння і сміття, у ямки рознесено чорнозем».

До студентської ініціативи долучився голова Дніпропетровської обласної ради Євген Удод. Разом зі студентами він висадив кілька дерев і зазначив, що такі невеликі, але успішні справи і є кроками до великого успіху: «Сьогодні ми проводимо чергову акцію спільно з молодіжним центром, громадськими організаціями, зокрема такою як «Аджутор». Хочу висловити вдячність усім юнакам і дівчатам, які відгукнулися на ініціативу, керівництву ДНУ, Ботанічному саду, який надав саджанці. Ще в листопаді минулого року ми розпочали роботу в цьому парку, бачу, що висаджені дерева добре прижилися. Вважаю, те, що зроблене власними руками, більше цінується, а значить, не буде ламатися. Впевнений, що незабаром тут буде гідне місце для відпочинку», - підкреслив Євген Удод.

За словами керівника НГО «Аджутор» Світлани Іванової, нині розробляється програма подальшого благоустрою території, у перспективі буде встановлено освітлення, лавки, можливо, вуличні тренажери.

Серед студентського активу був студент фізико-технічного факультету ДНУ – чемпіон світу з workout Євген Кочерга, який зауважив, що сучасна молодь активна й ініціативна, хоче жити у гарному місті, займатися спортом на обладнаних майданчиках і готова до реалізації подібних проєктів з благоустрою рідного Дніпропетровська.

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім. О. Гончара.

На Дніпропетровщині пройшов III обласний молодіжний фестиваль мод «Весняна акварель»

На Дніпропетровщині проводився III обласний молодіжний фестиваль мод «Весняна акварель».

Організатори фестивалю – департамент освіти і науки Дніпропетровської облдержадміністрації та Дніпропетровський коледж технологій та дизайну.

Учасниками фестивалю були студенти та випускники навчальних закладів України, які готують кравців, модельєрів, конструкторів, дизайнерів, яких привітав директор департаменту освіти і науки облдержадміністрації Олександр Демчик.

У показі колекцій взяли участь колективи Калинівського технологічного технікуму; Дніпродзержинського центру підготовки та перепідготовки робітничих кадрів; Одеського технічного

коледжу; Запорізького вищого професійного училища моди і стилю; ВПУ-55 м. Дніпропетровська, тощо.

Відбувся показ 29 колекцій у чотирьох номінаціях: «Україна молода», «Молодь і спорт», «Випереджаючи час», «Червона доріжка».

Особливий успіх мали творча колекція «Україна – наш дім» педагогічного колективу Дніпропетровського центру підготовки і перепідготовки робітничих кадрів туристичного сервісу та авторські роботи «Петриківський колорит» Вікторії Сливи (Дніпропетровський коледж технологій та дизайну) і «Сільський гламур» Наталії Луцюк (Калинівський технологічний технікум).

Велике захоплення у глядачів викликала колекція «Бублик-кутюр» (дизайнер колекції – студентський колек-

тив Дніпропетровського коледжу технологій та дизайну).

Всі учасники фестивалю отримали дипломи.

ІНФ. ДОН ОДА.

● Поетична вітальня

Іван КУЛИК - наш земляк, автор збірок «Під шепіт ковили», «Чари осені», «Наdejда», «Облик твоєї світел», «Признание в любові», збірки гумористичних оповідань «Хочу стать академіком». Пропу- нуємо вашій увазі, шановні читачі, кілька віршів Івана Кулика.

Побачення з Красногіркою

*Стрічай, Красногірко, сьогодні мене,
Стрічай свого ніжного сина.
Тривожно і радісно серце тремтить
У ці незабутні хвилини.*

*Ласкаві обійми розкрили поля,
Дерева розкинули шати,
За тим поворотом побачу я знов
Причілок знайомої хати.*

*А ось на воротах і мама стоїть,
Чекає мене, виглядає.
І сонце святково у небі сія,
Коли я додому вертаю.*

*Село моє рідне, коліско моя,
В тривалій розлуці з тобою
Завжди пам'ятаю твоїх трударів,
Твоїх партизанів-героїв.*

*Чи радість нежданно заходить в мій дім,
Чи серце стискається гірко,
В думках, мов на крилах, до тебе лечу,
Моя дорога Красногірко!*

*Україно, зростаю поетом
На весняних вологих вітрах,
І тополі - зелені ракети -
Ескортують мій зоряний шлях.*

*Надихаюся дзвоном пшениці,
Що вирує колоссям тугим,
Край дороги, в глибокій криниці
Степової черпаю снаги.*

*Наді мною Ярило переїсне,
Всюди папороть буйно цвіте,
І народжена в радості пісня
Синім птахом летить до людей.*

Україні

На просторах твоїх, Україно,
Розквітають любов і добро.
Лине пісня твоя солов'їна
І тече повноводий Дніпро.

Ми боролись за нашу свободу,
Ми упевнено йшли до мети.
Ми за волю і щастя народу
Знов готові усе це пройти.

Ми сьогодні зібрались на свято,
Нам усмішки усім до лица.
Україна, щаслива й багата,
В наших мріях і в наших серцях.

Дніпропетровщино моя

Дніпропетровщино, краю мій рідний,
Серцем до тебе давно я приріс.
Хай тобі сонце сяє погідно,
Хай буде щастя у кожній сім'ї.

В нас ще попереду стільки роботи!
Щоб досягнути нових рубежів,
Треба трудитись до сьомого поту,
Не шкодувати ні сил, ні душі.

Люди бажать добробуту й ладу,
Вірять, що так воно й буде колись,
Вони довіряють нинішній владі, -
Регіонали за справу взялись.

СМІХ ВИПРАВЛЯЄ ВДАЧУ

Хоч день сміху пройшов, але на цьому гарний настрій не закінчився і це довів центр естетичного розвитку кафедри філософії Національного гірничого університету, де відбулася зустріч з членами Національної спілки письменників України Михайлом Кудрявцевим, Володимиром Луценком, Григорієм Гарченком та Олександром Твердохлібом на тему «Сміх виправляє вдачу».

Сміх можна було почути в усіх куточках аудиторії, адже не можливо було встояти перед чудовими віршами Григорія Гарченка «В райком саду», «Стихи о собственной тени». Автор вразив всіх мініатюрою «Мертві душі» та віршами «Афтобіографічне», «Новини не із інтернету», монолог «Приходь у гості», зачитав іронічні та саркастичні цитати, які потім використовував в своїй творчості Андрій Данилко. Хвилю сміху продовжив Михайло Кудрявцев, зачитавши вірші в жанрі сучасного пост модерну. Закінчив на веселій ноті Володимир Луценко - «Портрет в присмарку», зачитав різноманітні літературні пародії.

Час промайнув швидко та неімовірно цікаво, хочеться висловити велику подяку нашим гостям за приємно проведений час. Адже, як писав В.Гюго «Сміх – це сонце: воно проганяє зиму з людського обличчя».

Студентський прес-центр НГУ.

МОЛОДЬ І КОСМОС

На Дніпропетровщині під егідою Міжнародної Федерації Астронавтики три дні працювала XV Міжнародна молодіжна науково-практична конференція «Людина і космос».

Її робота проходила на базі Національного центру аерокосмічної освіти молоді імені О.М. Макарова, Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара, ПАТ «Український науково-дослідний інститут технології машинобудування». Організатори конференції - провідні підприємства ракетно-космічної галузі України.

Традиційно учасниками зібрання були студенти, аспіранти і молоді вчені з Дніпропетровська, Харкова, Києва, Донецька, Ужгороду, Запоріжжя й інших міст України, а також Росії, Казахстану, Бразилії. Було заслухано понад триста доповідей з двадцяти двох науково-практичних напрямків. Так, обговорювалися питання, що стосувалися акустичних хвиль, шумових ефектів і вібрації; гравітації і фундаментальної фізики; динаміки, балістики і управління рухом літальних апаратів; захисту і контролю космічного простору; інформаційних технологій і систем телекомунікацій; екології, космічної біомедицини і психології; нетрадиційних ідей та проєктів; дистанційного моніторингу Землі; глобальних сценаріїв освоєння космосу. За результатами засідань, 96 учасників були нагороджені дипломами, а найцікавіші в науково-технічному та практичному сенсі доповіді рекомендовані до публікації у професійних наукових журналах «Вісник Дніпропетровського національного університету. Ракетно-космічна техніка» та «Екологія і ноосферологія».

Ректор ДНУ ім. О. Гончара, про-

фесор Микола Поляков під час відкриття молодіжного форуму відзначив, що з моменту створення Центру аерокосмічної освіти молоді імені О.М. Макарова Указом Президента України Л.Д. Кучми у 1996 році Дніпропетровський національний університет плідно співпрацює з Центром у напрямку забезпечення умов підготовки висококваліфікованих кадрів для підприємств ракетно-космічної галузі України, реалізації різноманітних форм навчання, у тому числі, й професійної орієнтації школярів і дозрівської підготовки. «Провідні викладачі та науковці фізико-технічного факультету університету активно залучаються до роботи в Центрі. Це професори Ф.П. Санін та В.Ю. Шевцов, доценти А.К. Лінник, В.С. Зевако, С.В. Білокуров, В.Л. Бучарський та інші. В аерокосмічних класах Центру проводиться навчання школярів, залучаються до наукової роботи талановиті студенти університету, пропагуються досягнення у ракетно-космічній галузі, формується інтерес до ракетної та космічної техніки. З цієї метою широко використовується унікальний виставковий комплекс, в якому демонструються реальні зразки ракетної та космічної техніки, зразки двигунів та елементів конструкцій», - наголосив ректор.

Змістовні доповіді, плідний обмін науковими ідеями та розробками, цікаве спілкування з провідними науковцями та спеціалістами ракетно-космічної галузі під час конференції «Людина і космос» уже вкотре стають для багатьох молодих вчених першим кроком до вершин науково-технічної творчості.

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім. О. Гончара.

ВІДБУВСЯ ОБЛАСНИЙ ТУР ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КОНКУРСУ «НАЙКРАЩИЙ ЧИТАЧ - 2013 РОКУ»

2 квітня 2013 року, в Міжнародний день дитячої книги, на Дніпропетровщині відбувся обласний тур Всеукраїнського конкурсу «Найкращий читач України - 2013», в якому прийняли участь 63 кращих учні 6-7 класів Дніпропетровської області.

У Дніпропетровській обласній бібліотеці для дітей зібрались переможці від міст та районів для визначення 2-х переможців обласного конкурсу, які отримують титул «Найкращий читач-2013», грамоти та головні призи – подорож до Львова (16-19 травня) для участі у великому пізнавально-розважальному фестивалі дитячого читання «Книгоманія».

За умовами конкурсу діти відповідали на питання спеціально розробленої вікторини. За підсумками балів було визначено 8 найкращих учасників, серед яких проводилось фінальне змагання. Оцінювання проводило компетентне журі, у складі якого були спеціалісти департаменту освіти і науки ОДА, обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, фахівці бібліотек області.

Дніпропетровська область приймає участь в конкурсі «Найкращий читач» з 2005 року. За цей час подорож у Львів на «Книгоманію» здійснили 18 найкращих читачів з міст: Вільногірськ, Дніпропетровськ, Новомосковськ, Марганець, Тернівка, Жовті Води, Синельникове, Кривий Ріг та районів: Верхньодніпровського, Новомосковського, Криворізького, Царичанського.

У 2013 році нашу область у Львові на фестивалі дитячого читання «Книгоманія» будуть представляти Петрик Єгор (6 клас СЗШ с. Семенівка Криничанського району) та Євсюкова Юлія (7 клас, м. Орджонікідзе). Саме вони стали переможцями обласного туру Всеукраїнського конкурсу «Найкращий читач - 2013».

Всіх інших учасників було нагороджено грамотами та книгами.

ІНФ. ДОН ОДА.

ПРОВІДНИК РУБРИКИ:
завідувач красзнавчим відділом
Дніпропетровської обласної
універсальної наукової
бібліотеки імені Первоучителів
слов'янських Кирила і Мефодія -
пані Ірина ГОЛУБ.

Календар історії ріднокраю

Битва на Жовтих Водах

29 квітня – 16 травня – 365 років тому (1648 р.) козацьке військо під проводом Богдана Хмельницького у битві на Жовтих Водах розбило коронну армію Польщі. Перша значна перемога у національно-визвольній війні 1648–1654 років.

У складі української армії участь у битві брала союзна кримськотатарська кавалерія, якою командував побратим Хмельницького – Тугай-бей. На превеликий жаль, історичні джерела не залишили нам інформації про те, де і як вона відбулася. Тож ці питання потребували вивчення. Понад 140 років велася пошуки місця проведення битви польськими істориками Маріаном Дубецьким (1838–1926) і Веславом Маєвським (сучасний історик), а також українськими істориками Дмитром Яворницьким (1855–1940) та Іваном Стороженком. Тільки останньому вдалося вирішити цю проблему, що дозволяє проінформувати читача, як насправді все відбувалося.

Зранку 29.04.1648 р. супротивники рушили назустріч один одному. С. Потоцький, не підозрюючи небезпеки, після подолання півдобового шляху (15 км) за закономірностями просування військ зупинився в середині дня на північній околиці сучасного м. П'ятихатки на р. Жовтій (Комісарівській) на великий (4-х годинний) при-

вал. Тугай-бей раптово атакував поляків двома полками по 6 тисяч у кожному. Водночас блокував поштові станиці та створив мережу сторожових постів для інформаційної ізоляції оточеного польського війська. Відбиваючи навальні удари татарської кінноти, підтримуваної вогнем козацьких (повстанських) підрозділів, польський табір поступово нарощував оборону, почала діяти артилерія. Як повідомляє польський учасник битви: «окопалися ми за Жовтою Водою над водою». Зростали втрати українсько-татарського війська, і Тугай-бей припинив атаки, очікуючи на головні сили, які прибули надвечір, через чотири години після початку бойових дій передовим загonom. Спроба наступного дня (30 квітня) здобути польський табір штурмом показала безперспективність цього задуму і тому Б. Хмельницький розпочав його облогу, яка тривала до 15 травня 1648 р.

Флотилія з реєстровими полками 03.05.1648 р. прибула до безлюдного Микитиноного Рогу і зупинилася в Кам'яному Затоні, що біля лівого татарського берега. Наступного дня (04.05.) на флоті у Кам'яному Затоні відбулося повстання козаків, які перебили полонізовану старшину, обрали за старшого Філона Джеджалія і оголосили себе складовою частиною армії Б. Хмельницького, а 13.05.1648 р. прибули до нього в район Жовтоводської битви. Після цього козаки та драгуни почали залишати польський

табір і переходити до Б. Хмельницького. За цих умов С. Потоцький запросив переговори.

Другий етап Жовтоводської битви (16.05.1648 р.).

Після прийняття (протягом 14–15 травня 1648 р.) польським військом умов капітуляції, С. Потоцький передав Б. Хмельницькому клейноди та гармати і отримав можливість безпечно відступити на волость. Опівночі, як зійшов місяць (за розрахунками), польське військо рушило 16 травня Саксаганським шляхом у зворотному напрямку до Княжих Байраків. Про це стало відомо Тугай-бею, і його кіннота кинулася супроводжувати з боєм польське військо, розраховуючи самотійно його розгромити і захопити полонених. Проте польські кавалеристи успішно відбивали атаки татар. За повідомленням польського учасника битви – пахолка, коли польське військо проминуло Княжі Байраки, до татар приєдналися козаки і почали розстрілювати польський рухомий табір із гармат. Це відбулося, за

його ж визначенням, на відстані «двох миль від Жовтої Води», тобто на відстані 20 км від р. Жовтої (Комісарівської). Про місце остаточного розгрому польського війська пахолок повідомляє так: «...за Княжими Байраками осадили наших на Балці. Там вступним боєм бралися і з обох сторін немало трутів упало. Наші, не мігши їхню силу витримати, піддалися. На цій Балці пана каштеляна (С. Потоцького – І.С.) постріляно і зарізано усю старшину пана каштеляна, пана комісара та інших панів полковників. Пана Сапегу Хмельницький забрав, а усіх інших – татари».

Аналіз картографічного, топографічного та джерельного матеріалів дозволив визначити, що цією «Балкою» є ліве розгалуження р. Водяної, притоки Омельника-2, розташоване на Саксаганському шляху, на північній околиці села Пахарівка (Олександрійського району Кіровоградської області), а також за 5 км від Княжих Байраків і за 20 км від р. Жовтої (Комісарівської). Це розгалуження має назву балки Злодійки. Отже, другий етап Жовтоводської битви завершився розгромом у першій половині дня 16.05.1648 р. залишків відступаючого польського війська на Саксаганському шляху на балці Злодійка.

Підсумовуючи, зазначимо, що місце облоги польського війська і місце його розгрому підтверджені археологічними дослідженнями.

3 квітня – 95 років тому (1918 р.) у сел. Ломівка, передмісті Дніпропетровська, народився Олесь Гончар (Олександр Терентійович Біличенко), видатний український письменник.

Олесь ГОНЧАР

Сашко Біличенко народився 3 квітня 1918 р. у селищі Ломівка поблизу м. Катеринослава. Після смерті матері, коли хлопцеві було 3 роки, а батько знову одружився, його забрали на виховання дід і бабуся по матері до слободи Суха Козельщанського району Полтавської області. Бабуся замінила майбутньому письменникові матір. Коли пішов до сільської школи, записали Гончарем за прізвищем материних батьків, яке й залишилося на все життя.

Після закінчення школи Олесь Гончар навчався в технікумі журналістики, 1938 року вступив до Харківського університету. Працював у районній – на Полтавщині та в обласній комсомольській газеті – у Харкові, пробував себе як письменник. Ранні оповідання та повісті («Черешні цвітуть», «Іван Мостовий») молодий літератор присвятив людям, яких добре знав, з якими не раз стрічався в житті.

Коли почалася війна, юнак разом із іншими студентами Харківського університету пішов добровольцем на фронт. Був старшим сержантом, старшиною мінометної батареї, але й тут не розлучався з олівцем і блокнотом. Вірші, які написав у цей час, назвав згодом «конспектами почуттів», «поетичними чернетками для майбутніх творів».

Після війни повернувся на малу батьківщину, до Ломівки, жив під опікою сестри Шури та її чоловіка, вчився у Дніпропетровському університеті, який скінчив 1946 року. Саме тут були написані «Прапороносці» – велика трилогія-епопея, яка його устала і зробила відомим. Олесь Гончар почав публікувати невеликі твори, перші з них: «Співачка», «Модри Камінь» були надруковані в обласній газеті «Зоря». Скоро на сторінках журналу «Вітчизна», а згодом і окремим виданням з'явилися «Альпи» (1946), «Голубий Дунай» (1947), «Злата Прага» (1948). Високу оцінку творчості, відзначеному двома державними преміями СРСР, дали тоді Ю. Яновський, П. Тичина, О. Фадеев, Остап Вишня.

Протягом 50-х років письменник видав книги новел «Південь» (1951), «Дорога за хмари» (1953), «Чарі-комиші» (1958), повісті «Микита Братусь» (1951) і «Щоб світився вогник» (1955), присвячені людям праці, моральним аспектам їхніх взаємовідносин, а також історичний роман-дилогію «Таврія» (1952) і «Перекоп» (1957).

Свіжість погляду на світ, незвичайну заглибленість у життя продемонстрував автор «Прапороносців» у творах, які побачили світ у 60-70-х роках. Серед них: «Людина і зброя» (1960), «Тронка» (1963), «Кресафт» (1963), «На косі» (1966), «Собор» (1968), «Циклон» (1970), «Під далекими соснами» (1970), «Бригантіна» (1972), «Пізнє прозріння» (1974), «Берег любові» (1976), «Твоя зоря» (1980). Доля творів Олеса Гончара виявилася різною – роман «Тронка» приніс йому Ленінську премію (1964 р.), а доля «Собору» склалася драматично. Перші рецензії на роман були схвальні, але невдовзі партійна критика піддала його тенденційному остракізму, твір було вилучено з літературного процесу на два десятиліття. Сам автор зазнав компартійного шельмування.

Олесь Гончар відомий і літературно-критичною творчістю. Почавши ще в студентські роки з досліджень поезити М. Коцюбинського і В. Стефаника, він написав десятки статей, опубліковані трьома окремими книгами: «Про наше письменство» (1972), «О тех, хто дорог» (1978), «Письменницькі роздуми» (1980), частково вони увійшли до шеститомного зібрання творів письменника.

Твори О. Гончара переказалися на 67 мов світу, творчий досвід письменника досліджують вітчизняні та зарубіжні майстри слова.

Помер письменник 14 липня 1995 р., похований у Києві на Байковому цвинтарі.

ЗАХИСТИ ЗЕЛЕНОГО ДРУГА

Так називається волонтерський та освітній проект, котрий Дніпропетровське обласне управління лісового та мисливського господарства провадить за інформаційної підтримки всеукраїнського щомісячника «Бористен». Мета заходу - якнайширше залучення учбової молоді регіону до охорони і збереження лісу. На початку квітня в межах цього проекту було проведено волонтерську акцію в Дніпровсько-Орільському заповіднику, де добровільний десант старшокласників дніпропетровської СШ № 15 (директор Тетяна Соловйова) за підтримки обласного громадського екологічного форпосту (керівник Володимир Ткачук), розвісили в лісі ними ж змайстровані синичники. Охорона і примноження популяції птахів - надзвичайно важлива справа в лісах степової зони, де дуже рідко можна зустріти, наприклад, природні утворення для обладнання гніздувань пернатих. Тим більш цінна ініціатива дніпропетровських громадських екологів та їх юних помічників. Між іншим, актив обласного громадського екологічного форпосту не обмежує свою діяльність лише подібною роботою з молодими природоохоронцями. Увагу дітей звертають на екологічно-лісівничу пропаганду та захист лісу від пожеж, самовільних порубів, захаращеності сміттям. В пожежонебезпечний період мобільні групи юних друзів лісів здійснюють патрулювання потенційно небезпечних ділянок лісу.

Влас. Інформ.

На фото пресової служби Дніпропетровського обласного управління лісового та мисливського господарства: координатор дніпропетровського громадського форпосту **Володимир БЕЛЯЄВ** разом з школярами готує синичники до вивішування у лісі; юні друзі лісу разом зі своїми старшими наставниками; ще один дім для синичок буде в лісі завдяки працелюбним рукам **Володимира ТКАЧУКА**, співробітника Дніпровсько-Орільського заповіднику **Дмитро ГАНЖА**, який здійснював наукову підтримку акції знайшов ще одного з мешканців лісової екосистеми.

На все життя нам подарунок – «Юність»!

Народна кіностудія «Юність» Національного гірничого університету – унікальна як така не лише у вищому навчальному закладі, а й на теренах всеукраїнських. Піввіку тому студент механіко-машинобудівного факультету Лев Попов заіскрив вогник кіновтворчості в тодішньому Дніпропетровському гірничому інституті. І наповнив гарячим бажанням створювати «свої фільми» перших студійців Анатолія Ірзу, Олександра Мельника, Володимира Ковальчука, Геннадія Мазура. У пристосованому приміщенні колишнього бомбосховища гуртожитку № 2 збирались і навчались студенти основам кіномистецтва, проявляли і монтували плівки. Саме у цьому авторському колективі народився перший фільм про геологічну практику студентів у Криму «Стежкою романтиків». Потім були «Здрастуй, майбутнє!», «Кінозбірник подій у рідному вузі» та інші.

У 1966 році кіностудію «Юність» очолив талановитий студент Юхим Гальперін. З ним прийшло нове поповнення захоплених самодіяльних митців – Валерій Бродський, Кім Левін, Володимир Моложен, Анатолій Косолапов (нині проректор НГУ), трохи пізніше Семен Бурда, Анатолій Деркач, Анатолій Калущий (майже 20 років очільник «Юності»), Анатолій Пасинков, В'ячеслав Бабич та інші.

Першим великим успіхом кіностудії був знятий у 1967 році фільм «Галка-професор», відзначений золотою медаллю Республіканського конкурсу любительських фільмів у Києві й іншими численними нагородами, у тому числі й міжнародними. У кінці 60-х і на початку 70-х з'явилися на світ «Мадонна», «Боляче», «Птахи великі і маленькі», «Море у двох кроках» та інші стрічки, теж удостоєні високих нагород і визнання глядачів. У 80-х студійці представляли на різних фестивалях і конкурсах фільми: «Як тобі пояснити?», «Прислухайся і ти почувеш знов...» «Один з нас», «Доньки її і сини». У 90-х студія почала активно співпрацювати з Дніпропетровським та Всеукраїнським ТБ. Сюжети для телевізійних програм «Відродження», «Пороги», «Живе слово», «Пізнаємо світ – світ пізнає нас» (редактор Г.А. Півняк) готували оператори гірничого Анатолій Калущий, Володимир Корінний, Дмитро Шакович, Олександр Мусінов, Андрій Болотов, Кирило Буц, Віталій Буштрюк.

Разом з ними працює і творчий колектив Інформаційно-аналітичного центру НГУ. Численні сюжети створювали Людмила Брега, Ірина Соболь, Валентина Шабета. А сьогодні цим займаються молоді журналісти Наталя Андрющенко, Дарина Сухоніс - Бутко та студенти Ліка Мушкудіані, Марія Бережна, Ольга Пасічна.

Останні два десятиріччя ідейним натхненником «Юності» є заслужений журналіст України Галина Андріївна Півняк – професіонал і людина, закохана у свою справу. Свій невичерпний ентузіазм, творче горіння вона щедро передає студійцям. Це завдяки її енергійності, любові і турботі про людей не зникне пам'ять про особливі історичні події на Придніпров'ї, народні традиції і ремесла України, про долі цікавих особистостей, які ставали основою для самобутніх сюжетів і відеофільмів.

Нова генерація молоді в «Юності» з'явилася, починаючи з 2000-го року. Юнаки і дівчата переважно працюють в інформаційному жанрі, знімають і монтують сюжети на тему дня, розміщують відеоролики на університетському сайті. Серед найвдаліших – «Тут юності нашої липи цвітуть», «Винахідники НГУ», «Чайна церемонія по-японськи», «Бал у гірничому», всього не перелічити. І ще така особливість: гірничий університет очолює творчий ректор. Геннадій Григорович Півняк не лише підтримує цей живий струмінь протягом 30 років на своїй керівній посаді, він і сам з великим задоволенням при нагоді стає оператором і фотографом. З відряджень майже завжди повертається з творчим «портфелем», з якого теж народжуються цікаві передачі чи фотовиставки!

Не старіє гірничо «Юність»! Незважаючи на свою піввікову сивину, крокує в ногу з часом. Світлої тобі і довгої дороги!

Влас. Інформ.

На світлинах пресової служби НГУ: минуле і сьогодення народної кіностудії «Юність».

Кольорофантазія ЛЕОНІДА ГРІНЧЕНКА

• Дивосил

СЕРЦЕ ЗБИВАЄТЬСЯ З РИТМУ...

Моє миле Городище... Воно загубилося серед лісових урочищ, крутих ярів, весняних зеленісадів і барвінкового квіту Черкащини, десь далеко між центром і північчю України. Йдеш вулицею містечка і бачиш гарно прибрані двори, яскраві клумби, рівненькі, як під шнурочок, присадибні ділянки з червонобокими помідорами і натоптуватими гарбузами. Десь тут 200 років тому народився один з найвидатніших українців – співак і композитор, автор першої національної опери «Запорожець за Дунаєм» С.С. Гулак-Артемівський.

А ось лине пісня, не зовсім звичайна, бо не телевізійна і не мобільно-телефонна. Я прямую у двір, звідки чути ніжно-схвальований дівочий голос, що співає про кохання під акомпанемент бандури. Мене запросила до себе в гості родина, в якій зростає незвичайна дівчинка. Бандуристка Дарина Остапенко – так називають її городищенці.

Про Дарину вже вкотре написала районна газета, без неї не відбувається жоден більш-менш значний районний культурний захід. Дарина помітна, колоритна і незамінна персона. І дуже гарна, справжнісінька україночка з темно-карими очима і розкішним волоссям. Та ще й таким доглянутим і вишуканим, що в шкільному конкурсі («У кого найдовша коса?») дівчинка стала лавреаткою з результатом 72 сантиметри!

Дівчина грає й виспіває пісню за піснею, а я залюбки слухаю справжній концерт для приїжджої з далекого Дніпропетровська кореспондентки. Бандура в її вмільх руках – слухняна й піддатлива, чітко виконує вказівки господині, а журналістка в цей час «кайфує» й робить висновки. Приміром, про те, що бандура нині дещо втратила минулу славу, проте (слава Богу!) є ті, хто щиро вірить у її майбутнє. Наприклад, ось ця юна співачка й музикант.

Ще колись у дитинстві, вперше, взявши бандуру в руки, Дарця зрозуміла, що ніколи її не покине. І почалося... Репетиції, концерти, конкурси, поїздки і турне разом з улюбленим музичним інструментом. Перелік заходів за участю юної музики вражає – Всеукраїнський дитячий конкурс бандуристів «Кобзареві джерела» (призове місце), обласний конкурс виконавської майстерності обдарованих учнів мистецьких навчальних закладів (три роки підряд перше місце), Всеукраїнський фестиваль-конкурс «Провесін» (м. Кіровоград, призові місця), телеконкурс «Рось шукає таланти» (вийшла до півфіна-

лу). Участь у всіх заходах бандуристка вважає хорошим досвідом і це додає юній артистці впевненості й натхнення.

А ще не забуваймо, що Дарина – учениця Городищенської ЗОШ №2 ім. В.П. Чкалова, де на неї чекають улюблені вчителі, шкільні предмети, уроки й домашні завдання. Але й на шкільній ниві у неї гарні врожаї. Ось неповний перелік шкільних олімпіад, в яких вона бере участь: фізика, українська мова і література, англійська мова, біологія (призові місця), хімія, трудове навчання.

Якось Центр творчих ініціатив «Клевер» Горлівського державного педагогічного інституту іноземних мов оголосив Всеукраїнський конкурс з англійської мови «Гринвіч». Дарця вирішила перевірити свої знання з іноземної мови... І стала срібним призером. Ось так йде по життю юна україночка Дарина Остапенко..

- Хто ж навчає тебе грати й співати? – запитую між піснями.

- Навчаюся грати на бандурі з третього класу, – розповідає дівчина. – Городищенська дитяча школа мистецтв ім. С.С. Гулака-Артемівського – це моя третя домівка (після рідного дому і середньої школи). Мій перший і незабутній музичний педагог – Валентина Василівна Ємашова (доброї пам'яті, бо вже перестала топтати р'яст). Пригадую, як вперше вона заграла для мене на цьому дивовижному інструменті – я ніби прозріла. І тепер нітрохи не шкодую, що пішла навчатися гри на бандурі, адже завдяки цьому отримала можливість проявити й інші свої таланти, зокрема вокальні здібності. Дуже вдячна своїм улюбленим педагогам Валентині Григорівні Голосій, Едуарду Валентиновичу Кириленку, Наталії Дмитрівні Мостепанюк. Крім гри на бандурі, я навчаюся сольному співу і відвіую клас театрального мистецтва.

Вдома талановиту дівчину оточують увагою бабуся Галя, мама Олена і дядько Віталій. Всі вони дуже люблять свою Дарцю і напевно знають, що вона стане відомою співачкою і актрисою. Це ж якраз від бабусі у спадок їй дістався чудового тембру голос.

Дарина ділиться зі мною своїми мріями – навчатися у музичному училищі і в консерваторії, стати драматичною акторкою і оперною співачкою, створювати народні образи на сцені. Їй хотілося б зіграти Наталку Полтавку, виконати арію Оксани з опери С.Гулака-Артемівського «Запорожець за Дунаєм». Це й зрозуміло, бо родом Дарина Остапенко з

Городищини, яку справедливо вважають співочим краєм.

У школі мистецтв, де навчається дівчина, існує народна аматорська капела бандуристів, що є візитівкою району. Концертні програми колективу об'єднують традиційні обробки українських народних пісень, твори сучасних композиторів та надбання національної духовної спадщини (твори М. Данькевича, М. Березовського, Д. Ботнянського). Дарина Остапенко прийшла в капелу з супутнього дитячого колективу – ансамблю бандуристів - і стала солісткою.

Ось що розповідає про свою ученицю директорка Городищенської дитячої школи мистецтв ім. С.С. Гулака-Артемівського Валентина Голосій: Дарина Остапенко – одна з наших найкращих учениць. Вона чудова вокалістка, солістка хору, наполегливо оволодіває грою на бандурі, мистецтвом декламації, талановита й цілеспрямована натура. Оволодіння мистецтвом гри на музичному інструменті, співу, декламації потребує наполегливості і посидючості. Це щоденна вперта праця, шліфування навичок. А головне – Дарина відчуває душу української пісні, могутню й світлу енергетику істинно українського музичного інструмента – бандури. Її останні виступи доводять, що на бандурі чудово звучать і сучасні ритми. Вона створена для сцени і хочеться їй побажати успіхів на творчому шляху.»

...Я слухала майстерну гру дівчини, вслухалася в срібні переливи голосу. Серце збивалося з ритму, але тільки від приємних емоцій, отриманих від гостювання в чудовій українській сім'ї Остапенків.

Валентина ШАБЕТА.

На світлині юна бандуристка Дарина Остапенко.

Фото Івана ДЯГЛЮКА.

• Дивосил

Йосиф Сірка (Торонто, Канада).

ТАРАС ШЕВЧЕНКО ТА МИКОЛА ЛИСЕНКО МОВБИ БЛИЗНЮКИ

Творчість Миколи Лисенка (1842 – 1912), яка спиралася на творах Тараса Шевченка (1814 -1861) мов би була продовженням і утвердженням ідеї Кобзаря. Оба Генії залишили по собі величезний слід, яким ми йдемо й сьогодні. Шевченко своєю творчістю дав новий поштовх розвитку української літератури й мови, він їх утвердив. Його слово появилося саме тоді, коли в Російській імперії українську мову не тільки забороняли, але й заперечували. Якщо ж дозволяли, то хіба у фольклорному вигляді.

Російський літературний критик В.Г. Белінський (1811 – 1848) заявляв, що: „Малоросійська мова дійсно існувала під час самотності Малоросії і існує зараз – в пам'ятках народної поезії тих славних часів. Але це ще не означає, що у малоросів була література: народна поезія ще не складає літератури. Та все ж, пам'ятники народної поезії дорожчіні і їхнє збереження заслуговує похвали. Малоросія – країна поетична і оригінальна у вищому ступені» (пер. І. С.). (В.Г.Белинский, Собрание сочинений, т. 4. Рецензии и заметки. Москва, 1979, стр. 416-418).

Белінський далі твердив, що українською вищий суспільний клас в Україні не спілкується – отже й писати нею нема для кого. Поезія Шевченка дуже близька до «народної», про що свідчать численні його вірші, які стали народними піснями. Але Т. Шевченко цим самим довів життєздатність української мови для всіх суспільних класів.

З цього й випливає негативне ставлення до Т. Шевченка, яке плевав російський літературний критик. Творчість Кобзаря цілковито заперечила твердження Белінського, хоч дехто ще й сьогодні намагається «воскресити» його думки. Саме про творчість Шевченка йшлося у антишевченківській стрічці, яку показали по російському телебаченню у місті заслання Шевченка Оренбурзі (інформацію оприлюднила Українська правда 14.3.13). Пізніше директор

філіалу телеканалу вибачилася за провокаційну 8-хвилинну стрічку оренбурзьких журналістів.

Микола Лисенко був на 28 років молодшим від Т. Шевченка і походив з іншого соціального класу, з козацько-поміщицької родини. Його соціальний статус дозволив йому набути освіту. Він був кандидатом природничих наук Київського Університету, два роки навчався в Німеччині, в місті Ляйпцигу музичної освіти у проф. К. Райнеке та Е.Ріхтера. Освіту оркестровки здобував у М. Римського-Корсакова в Петербурзі протягом двох років. 1904 року він відкрив власну Музично-драматичну школу у Києві.

М. Лисенко є основоположником національного напрямку української музики, який базується на окремішності українських культурно-національних традицій і на оригінальності й багатстві народної музичної творчості.

У традиційних шевченківських читаннях, організованих НТШ в Канадсько-Українській Мистецькій Фундації (КУМФ) у місті Торонто, 22.3.13

виступила д-р Даґмара Турчин-Дувірак з доповіддю «Лисенко і Шевченко. Значення Лисенка для розбудови національної культури, як важливого чинника української ідентичності і ключова роля Шевченка у цьому процесі».

Д-р Д. Турчин-Дувірак відома українській громадськості Канади через свої виступи, через численні публікації. Зокрема вона відома своїми статтями в українських газетах Канади та США. В Канаді пані Турчин-Дувірак щойно з 1995 р., але за цей час вона увійшла до НТШ як кваліфікована персона, яка вміє аналізувати, синтезувати і викладати. Вона також активний член дирекції НТШ у м. Торонто. Завдяки активності голови НТШ проф. Дарії Даревич, у Торонто часто відбуваються доповіді та наукові конференції, пов'язані з українською історією, літературою, культурою.

Про те, що Д-р Д.Турчин-Дувірак висококваліфікована особа, свідчать вже її магістерські та докторський дипломи Державної Музичної Академії ім. Лисенка у Львові, Інституту Мистецтвознавства, Фольклору та Етнографії ім. М. Рильського та Київської Державної Музичної Академії ім. П.Чайковського у Києві. У 1989 -1995 р. р. була доцентом кафедри історії музики ДМА у Львові. Її доповіді завжди дуже змістовні, наповнені надзвичайно цікавою інформацією та фактами.

Пані доповідач зуміла, у заповненій слухачами залі КУМФу, своїм стислим викладом показати поєднаність та велич Шевченка та Лисенка. Композитор, музичний етнограф, диригент, піяніст і громадський діяч був надзвичайно добре обізнаний з творчістю Т. Шевченка і саме його ідеєю національної культури і літератури захопився М. Лисенко. В його композиторській праці 88 творів на тексти поета «Музика к Кобзарю» - солові пісні з фортепіаном, хорово-оркестральні кантати (Радуйся, ниво неполитая, Б'ють пороги, хоріві твори Гайдамаки, Іван Гус та ін.).

Доповідач звернула увагу на те, що у похоронах Т. Шевченка та М.

Лисенка взяла участь десятки, а той сотки тисяч людей. Різниця лише в тому, що якщо на смерть Шеченка відгукнулася ще незначна група української інтелігенції, то на смерть М. Лисенка відгукнулися всі найвищезначніші постаті української культури, науки, політичні й громадські діячі того часу. Це вже було покоління, яке виростало на ідеях Кобзаря: М. Грушевський, С. Петлюра, М. Коцюбинський, П. Мирний; траурний поетичний вінок йому склали О. Пчілка, Г. Чупринка, М. Вороний, О. Олесь, Б. Лепкий, М. Рильський.

Пані Турчин-Дувірак у своєму виступі підкреслила, що «19 ст. було епохою народження ідей націоналізму. Під могутнім впливом тих ідей Європа була охоплена потужними національними рухами, що призвели до формування того, що ми називаємо сьогодні модерними націями. За сучасною термінологією, націю визначають як спільноту людей, об'єднаних географічною територією, мовою, історичними традиціями, релігією, культурними цінностями та етнографічними рисами.»

Доба творчості Лисенка була також позначена забороною української мови, українського писаного слова. Лисенко використовував Шевченківські свята на пропаганду творчості поета та своїх музичних творів. Перший Шевченківський твір Лисенка - «Заповіт» для соло тенора та хору 1868 р. появився на замовлення О. Барвінського для львівського товариства «Громада» до Шевченкового свята.

Лисенко постійно постачав музичні твори для Шевченківських святкувань. Він сам виступав у концертах як композитор і виконавець, блискучий піаніст-віртуоз та диригент.

У дуже переконливій манері пані Турчин-Дувірак вдалося донести до слухача поняття про національну музику. «Національна музика XIX ст. є наскрізь просякнута словом. Першорядне місце у жанровій системі посідають твори з поетичним чи драматичним текстом: художні пісні – солоспіви, та вокальні ансамблі, хори, кантати, написані на тексти національних поетів, а також опери, оперти на національне лібретто та музичне перетворення мовних та мовлених особливостей того чи іншого народу.»

В доповіді слухачі почули оцінку композитора з нинішнього погляду на нього: „він бачиться як свідомий мистець-націоналіст, як активний будівничий (конструктор) української музики як музики національної, як творець національних культурних цінностей, які від його часу по сьогоднішній день залишаються засадничими цінностями української колективної ідентичності.”

М. Лисенко використовував усі нагоди на пропаганду української музики, українського слова. Велике значення мала його діяльність у організації студентських хорів, які він організував ще за студентських часів. У 1892-1902 рр. він здійснив знамениті подорожі з хором по Україні, які заклали традицію, яку пізніше продовжили Стеценко та Кошиць.

Д. Турчин-Дувірак у своїй доповіді довела, що в обох геніїв була одна мета – утвердити свою мову, свою музику у своїй хаті. За їхню самотність і вільний духовний розвиток, своєю творчістю змагались оба вірні сини України, за неї вони терпіли і були переслідувані. Життєвий і творчий шлях Т. Шевченка і М. Лисенка повинен би стати прикладом для сьогодиньшого покоління українців, яке ще й сьогодні живе лише трохи в інших умовах, щодо національної мови й культури, як це було у XIX столітті!

Заборона прочитати вірш Т. Шевченка у його рідних Моринцях на день народження поета, щоденний наступ у ВР України п'ятої колони на українську мову, на Конституцію, в якій ця мова задекларована державною та яку провокативно і безкарно порушують, є свідченням того, що ідеї Шевченка і Лисенка навіть у XXI столітті дуже актуальні. У XIX ст. українці змушені були боротися всякими способами і можливостями за своє існування. Вони мали територію, яка була окупована окупантом, який забороняв усе українське. Сьогодні окупація офіційно закінчилася, але окупанти залишились, а у щоденній боротьбі проти окупантів можуть допомогти саме оті два українські генії Т. Шевченко та М. Лисенко.

Д. Турчин-Дувірак у своєму виступі зазначила, що заможні аристократи в Україні вживали російську (або французьку) мову, але продовжували співати українські пісні, які співали і кріпаки, чи звільнені від кріпацтва селяни. За таких обставин шлях Шевченка, який став співцем поневоленого народу і за це постраждав, був важким. Таким шляхом пішов і Лисенко, який не тільки творив, але був визначним громадським діячем. На жаль, послідовників цих двох велетнів нема ані серед «розквіпачених», ані серед «олігархічних». А шкода, бо ж земля українська залишилася тою самою, але замість народної музики тут лунає часто дешева, вульгарна російська попса.

У світовій літературі нема такої ідейної поєднаності, яку продемонстрували світові українські генії. Незважаючи на дуже відмінне соціальне походження Шевченка і Лисенка, вони були одної думки щодо української історії, української мови, української самотності.

УЧНІ ТА МАЙСТРИ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ ПОВЕРНУЛИСЯ З МІЖНАРОДНОГО ФЕСТИВАЛЮ КУЛІНАРНОГО МИСТЕЦТВА І СЕРВІСУ ТА ЧЕМПІОНАТУ УКРАЇНИ З КАРВІНГУ ІЗ НАГОРОДОЮ

В Міжнародному виставковому центрі в рамках Міжнародної виставки «Hotel&Restaurant Expo Ukraine-2013» пройшов 8-ий Міжнародний фестиваль кулінарного мистецтва і сервісу в м. Києві та II-ий відкритий (міжнародний) Чемпіонат України з карвінгу.

У конкурсі прийняли участь 400 представників ресторанного бізнесу (шеф-кухарі діючих ресторанів), педагогічні працівники та учні професійно-технічних навчальних закладів та вищих навчальних закладів з Росії, України, Білорусі, Молдови, Казахстану та Узбекистану. Дніпропетровську область представляли майстри виробничого навчання та учні Дніпропетровського центру професійної освіти.

За підсумками фестивалю майстер виробничого навчання Елла Чапала в Арт-класі «Квіти з цукру» завоювала бронзову медаль та диплом III ступеня.

В II відкритому (міжнародному) Чемпіонаті України з карвінгу майстер виробничого навчання Ольга Капітонова за експозицію Арт-класу завоювала III місце і бронзовий кубок в номінації «Скульптура».

Учні Центру завоювали IV призове місце та отримали дипломи IV ступеня в номінаціях: «Страви з птиці» – Дробот Вікторія, Алексєнко Андрій; «Страва сучасної української кухні» – Нагорнянський Кирилл; «Оригінальна страва з гідробіонтів» – Ястребов Валентин; «Десерти» – Рябовол Марія.

Вітаємо переможців та бажаємо їм нових успіхів та досягнень!

ІНФ. ДОН ОДА.

• Сто рядків про книгу

ОЛЕГ ЧОРНОГУЗ ЯК МОДНИЙ ВИЯВ СЬОГОДЕННЯ І ЧАСІВ СРСР

Попри сьогоднішню не веселу пору для нашої духовності, слова і книги знаю про ще більш сумні часи, коли все українське мало асоціації з другорядним, меншовартісним й тим, що прийнято називати хуторянським. Ніколи не забуду просто таки жажливий приклад того, наскільки в країні «где так вольна дишіт челавек» будь-які прояви національного самоусвідомлення мали якщо негативну, то, принаймні, здивовану оцінку. Наприкінці 70-х років минулого нині сторіччя ознакою модерності та шляхетності серед молоді СРСР були такі тривіальні та недорогі сьогодні джинси. Це була мара для більшості юнаків й дівчат, котрі жили здебільшого в родинях, де сукупний дохід батька і

матері складав не більше 250 рублів на місяць. А омріяні джинси фірми «Wrangler» вартували щонайменше 120 «дерев'яних». Яка родина, окрім партійної номенклатури, котра безупинно ослівувала переваги «развітого соціалізма» могла собі дозволити такі покупки?! Очевидно, що за таких обставин молодий чоловік у джинсах викликав певний пііт, захоплення у більшості ровесників. І ось в таку пору я з групою своїх дніпропетровських однолітків, не пригадую вже з якої okazji чи не вперше відвідав, славетне місто Лева. Котре до честі львів'ян навіть в похмуру для усього національного брежнєвську пору було україномовним. Так ось для моїх січеславських однолітків найбільшим враженням

від відвідин столиці Галичини були наступні рефлексії:

- Ти сматрі в джинсах, а па-українські гаваріт!

До чого ці спогади, якщо вести мову про перевидання книги Олега Черногуза «Аристократ» із Вапнярки? Щоб пояснити свою думку дозволю цитату одного з патріархів нашої літератури Павла Загребельного.

«...Своїм сатиричним романом «Аристократ із Вапнярки» ви збурили літературний світ. Ваш роман сьогодні читають навіть ті, хто принципово не брав до рук книжки написаної українською мовою. Ви внесли до нашої літератури свою ширшу веселу частку... Велике спасибі за це вам!»

Отож, так би мовити, свої «джинси» в українську літературу привніс свого часу талановитий і працелюбний Олег Черногуз. А тому і юні, і більш зрілі читачі беріть до рук і насолоджуйтеся такою завжди модерною книгою як «Аристократ з Вапнярки»!

Фідель СУХОНІС.

«Аристократ» із Вапнярки»

(НОВЕ ВИДАННЯ)

Серія: «Доросла серія»

Автор: Олег Черногуз

Ілюстрації: Женько Мусієнко (титул), Борис Богомаз (заставки)

Дизайн обкладинки: Женько Мусієнко

Вікова група: для дорослих

Тип видання: тверда глянцева палітурка

Формат: 130x200 мм

Кількість сторінок: 480

У продажу: з квітня 2013 року

Сатиричний роман

ISBN 978-617-585-038-1

Замовити книгу онлайн

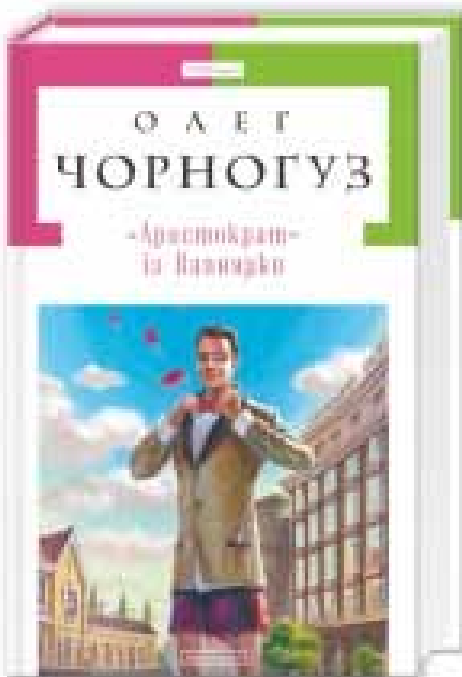
halamaha.com.ua

abababooks.com.ua (нове вікно)

Перший український сатиричний роман «Аристократ» із Вапнярки» (1979) одразу після виходу в світ став бестселером і розійшовся майже півмільйонним накладом.

У часи так званого застою цей іскрометний, веселий, дотепний гостро-соціальний твір з виразно українським національним обличчям став радісною віддушиною для сотень тисяч читачів, які побачили в ньому гротескно+правдиве віддзеркалення тогочасної дійсності й талановите продовження гумористичних традицій Степана Руданського та Остапа Вишні.

Автор роману — найвідоміший і «найширокоформатніший» сучасний

український сатирик Олег Черногуз — зумів з великим блиском і бездоганним відчуттям стилю створити цілу галерею яскравих сатиричних типів, що уособлювали «досягнення» безлико-тоталітарної совєцької системи. Роман написано з властивою авторові іронією, читається легко й захопливо.

Для широкого кола читачів: від школярів — до академіків.

Олег Черногуз — найвідоміший сучасний український письменник-сатирик, автор першого українського сатиричного роману.

Народився 15.04.1936 у селі Іванів Калинівського р-ну на Вінничині. Після закінчення Івано-Франківської СШ № 5 вступив до Чернівецького військового училища, але згодом покинув навчання і вступив на факультет журналістики Київського університету ім. Т. Шевченка, який закінчив 1964 року.

Понад 20 років працював у журналі «Перець» — від фейлетоніста до головного редактора. Лауреат премій ім. Остапа Вишні, ім. І. Багряного, ім. О. Гончара та ін. Серед найвідоміших книг письменника: повість «Голубий апендицит» (за яку і автор, і редакція журналу «Прапор» були піддані компартійній критиці, зокрема й у московській «Правді»); книги гумору та сатири «Портрет ідеала», «Сіамський слон», «Веселі поради», «Між нами кажучи», «Сповідь старого холостяка», «Як доглядати Зевса», «Українські колобки» та ін.

Сатиричні романи: «Аристократ» із Вапнярки» (написаний 1973, опублікований 1979 р.), «Претенденти на папаху» (1983), «Вавилон на Гудзоні» (1985), «Я хочу до моря» (1974, знятий з друку, опублікований 1989 р.), «Дари пігмеїв» (2005), «Примхи долі» (2006), «Золотий скарабей» (2007), «Ремезове болото» (2007), «Гроші з неба» (2009), «Твори» (в 2 т., 1986), «Твори» (в 7 т., 2006).

У видавництві «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА»: «Аристократ» із Вапнярки», 2013.

ПРИРОДА – ТВОРІННЯ БОЖЕ

Євангеліє від Матвія (6, 26-30)

В основу бесіди покладено книгу о. Олександра Меня „Світло в пітьмі сяє“, яку переклав українською мовою Лев Хмельковський і випустило в світ львівське видавництво „Свічадо“ у 1995 році. Талановитого християнського просвітителя о. О. Меня вбили у Подмоскові 9 вересня 1990 року ударом сокири по голові. Його вдова Наталя Григоренко доручила Л. Хмельковському переклад творів о. О. Меня.

«Подивіться на птахів небесних, – говорить Господь, – подивіться на польові квіти». І у своїх притчах Він часто говорить про живі істоти, про птахів, про квіти, про дерева, які розквітають і всихають, про ниви, що колосяються, про зерна, які падають на землю, щоб дати життя новому паросткові. Тим самим Господь приваблює нашу увагу до природи навколо нас, у якій є так багато уроків, в котрих зосереджена Божя мудрість і Божя іскра. У своїй суеті, в повсякденних справах і турботах ми часто перестаємо їх бачити і відчувати. Для нас усе перетворюється на одне сіре видовище. Але Господь говорить нам: «Придивіться, озирніться навколо себе – природа може багато чому навчити людину!»

Насамперед, вона наша сестра і мати, вона теж вийшла з рук Творця, і ми, дивлячись на чарівні творіння, прославляємо Того, Хто їх ство-

рив. Коли твоя нога ступає по траві, пам'ятай, що під ногами в тебе життя, створене Господом; кожна травинка, кожне дерево, пташка, що пролітає, – все це Боже творіння. І коли людина привчається так дивитись на це, її серце ніби постійно перебуває перед великим образом природи.

Серед усіх творінь немає такого прекрасного витвору як сама природа. Хто міг сотворити щось прекрасніше, ніж вранішня зоря? Подивіться на квіти, як вони обертаються всі до світла – це образ душі, яка має тягнутись до Бога. Один святий так і назвав свою книгу про душу християнина – «Соняшник», ніби вказуючи, що душа повинна обертатися за сонцем правди Господа, як обертається соняшник та інші квіти за повивним світлом, що ллється з неба.

«Подивіться на птахів небесних», – говорить Ісус. Це прекрасні творіння! Вони говорять про те, що Господь піклується про найменше. Найменша квіточка під нашими ногами, – це диво. Особливо ж душа наша є любимим дітищем нашого Творця. Коли ми бачимо, як тече струмок чи ріка, ми розуміємо, яке велике життєве значення має вода, створена Богом, яка вона прекрасна, яка вона важлива для нас: той, хто жив у безводних місцевостях, знає, як люди бережуть, люблять воду – криниця для них, мов храм. Отже, у нас все це перед очима, а ми байдужі, душа скам'яніла і очерствіла.

У години втоми, душевної пригніченості, мороку, коли бурі повсякдення гнітять нашу душу — скористайтеся миттю, якщо вона у вас є, вийдіть у сад, прогуляйтеся: ось поряд, за цвинтарем – ліс, й відразу з душі, наче цілющою вологою, змивається курний накіп дня. Як мало ми користуємось цим, як мало цінуємо! Коли людина у своєму помешканні, задушливому і повному пилу, намагається бодай на підвіконні виростити кілька квіток: вона прагне хоч трохи

у це мертво життя принести краси і життя, і це справді образ Божий поруч з нами.

Отже, все те, що оточує нас, свідчить про Господа. Недарма псалмопівець говорить: «Небеса проповідують славу Богу, творіння рук Його провіщає твердь». Але варто додати до цих його слів: не тільки небо, але й земля, і усе, що є навколо, говорить про Свого Творця, співає про Нього, проголошує про Нього. І вранішній спів птахів – це хор на честь Господа, нехай несвідомий, але щирий і правдивий, бо немає неправди у творіннях Божих.

Колись люди поклонялися природі, це було помилкою. Є передання про те, як древній старозаповітний праотець Авраам прийшов до великого дерева, якому вклонялися погани й сказав: «Чи не ти Бог?» Дуб-велет, кряжистий, з великим корінням, яке йшло глибоко в землю, широким розложистим гіллям відповів: «Я не Бог». І тоді Авраам вийшов на берег моря, став на піску і побачив гомінкі хвилі, нескінченну, безкраю далеч і сказав: «Чи не ти Бог?» І море йому відповіло: «Не я». І настав вечір. І над водою засвітилися зорі, зійшов місяць, позолотив воду, і дивлячись на небо, вигукнув Авраам: «Ось де БОГ!» І зорі йому відповіли: «Ні, ми не боги». «Хто ж тоді Бог?» – запитав, замислившись праотець. І тут творіння відповіли йому хором: «Той, Хто нас сотворив». Ось це для нас усіх нагадування: вічна картина вічної природи, яка вийшла із рук Творця. Ми є її дітьми у плоті, хоча за духом ми гості в цьому світі, тож будьмо уважні, будемо дивитися довкола і вчитися приймати ті чарівні, прекрасні дари, які Господь шле нам у Своєму творінні.

Для того, щоб поповнити знання Біблії, почути відповіді на запитання людей про різні проблеми повсякденного життя, слухайте християнську радіопрограму «Відвертість», яка виходить в ефір щонеділі о 21:30, на першій програмі Українського радіо.

Любов ВАСИЛІВ-БАЗЮК (Торонто, Канада), Почесний професор Волинського Національного Університету ім. Лесі Українки в Луцьку.

Трагедії на Холмщині та Волині від 1921 р. по 1947 р.

У вересні - в пресі - часто згадується першого президента України Михайла Грушевського, славного історика, великого науковця, патріота України, жертви Советського союзу та подається назва міста, де народився за польською мовою - "Хелм." Це не "Хелм", а славне місто Холм - столиця Холмщини та князя - короля Волинсько-Галицької держави Данила. Холмщина - це батьківщина моєї родини, складова частина історичної Волині. Від 1380 р. всі хотіли панувати над тою частиною нашої землі: поляки, мадяри, австрійці, литовці, москалі. Це чудова частина нашої Великої України - історична частина Волині. Сталін, Берія і Хрущов ще перед кінцем війни в 1943 р. рішили вивести населення з Західної України на Сибір. У бажанні задоволити Захід, щоб загарбати собі місто Калінінград (доступ до Балтійського моря), і володіти над Балтійськими державами: Литвою, Латвією та Естонією, володіти Чехією, Мадярищиною, східною Німеччиною, то великодушно показав Англії та Сполученим Штатам свою доброту до польського народу та віддав Польщі чотири великі області Української землі: Холмщину, Підляшшя, Надсяння та Лемківщину.

Сталін також думав, що Тіто в Югославії буде його слухняним учнем, але помилився, хоч поширив свої впливи в Румунії, Болгарії та також частинно в комуністичній Югославії. Польща скористалася з тих чотирьох областей України та поповнила недорозкриття геноцид над Українською Нацією. Генерал Сікорський (польський представник національної Польщі, який жив у Лондоні, Англія) багато разів зустрічався в Москві з Сталіном та хотів виторгувати не тільки чотири області, а всю Волинь і Галичину для Польщі. Хотів здобути частину України, які їм подарував Версальський договір у 1920 р., але йому не вдалося. Тепер багато церковних та політичних провідників, навіть митр. Святослав Шевчук радить примиритися, забути, немов Волинь - це була колись польська земля, а колишній прем'єр міністрів уряду президента Кучми Віктор Ющенко (бувчий през. України), вибачався перед Польщею за Волинь. Не знаю, за що було вибачатися, за те, що в мирні часи від 1921-39 р. Польща видавала в сеймі закони, як нищити православну церкву, переробляти церкви на костели, розбирати, а дошки продавати, зачиняти парафії, не допускати українців до гімназій, університетів, ночами гнали до римо-кат. костелів присягати на папу Римського та на Польщу, якщо не було господарів вдома, то розрізували подушки, перини, наливали нафту в криниці.¹¹

Це пережили мої рідні в містечку Тишівці та по всій Холмщині. Ще не було війни, а на Холмщині та Підляшші повалено 185 церков, багато перероблено було на костели, а православних дітей зі школи, без відома

батьків, вели до костелів та перехрещували.¹²

У Львові є ще свідок, який був хрещений та перехрещений п'ять разів. Це все робилося в мирний час, коли в'язниці були заповнені молодими Українцями, тому побудували концентраційний табір - Березу Картузьку біля Берестя. В Галичині провели жорстоку боротьбу по селах "пацифікацію." Просвіта, Пласт, Рідна Хата були заборонені. Міцно змагався Український Народ з польським окупантом - всі підтримували ОУН (Організацію Українських Націоналістів), то було б соромно перед цілим світом, щоб молоді чоловіки Західної України йшли на "заріз" як овечки. Цілоком друга справа боротьби на Волині під час німецької-фашистської окупації. Німцям це було потрібно, щоб поляки та українці між собою билися. Була польська поліція на Волині, яка знала про всіх патріотів, свідомі села, на які доносили, мовляв - не здали збіжжя, м'яса, втікли до ліса, не поїхали на роботу до Німеччини. Водили німецькі частини по наших Волинських селах та наводили терор, вбиваючи в деяких селах кожного десятого, або забираючи до в'язниці як заложників. У Рівному спалили 4 тисячі заложників, Волинських Патріотів, за кожного забитого німця, якого часто вбивала польська армія крайова (АК), щоб мати причину арештувати та вбивати свідомих Українців, звільняти ці землі для Польщі від свідомого Українського Населення. Крім того, комуністична партизанка Семена Ковпака на Рівненщині та Поліссі напала на польські колонії (ці колонії повстали за часів Пілсудського, коли забрали по 80 гектарів церковних, а також монастирських земель та засадили своїми поляками за воєнні заслуги в Першій світовій війні). Також комуністичні села створили групу, яка називалася "сокириками", які воювали з польськими колоністами, бо вони переховували зброю, були донощиками, водили німців на їх села, себе боронили від польсько-німецьких нападів. Це була жорстока війна з непрошеними

осадниками та колоністами на нашій рідній землі.

Не могли наші Волинські дівчата та хлопці сприймати польсько-німецькі знущання, тому створилася Поліська Січ, а потім Українська Повстанська Армія, яка боронила свої права на своїй землі.¹³

Наші хлопці не воювали на польських землях, а боронили свої, Українські. Це була війна за Волинські землі, німці та москалі не зупиняли поляків. Польща поповнила великий геноцид, бо депортувала з Українських чотирьох вище згаданих областей Українських земель Українське населення від вересня 1944 р. (ще війна не закінчилася) до Советського союзу, після польського вандалізму, брутальності, садизму, вбивання Української провідної інтелігенції, священників, свідомих селян, молодь, що вчилася та любила свої Холмські та Підляські землі. Завершила свій геноцид 1947 р. акцією "Вісла." Загибло 100 тисяч наших Українських людей, а Польща тепер володіє біля 500 тисяч гектарів нашої чудової землі, лісів, рік та гір. Це для історії Польщі - найбільша ганьба, зло, яке ніколи історія на виправдає, а живі свідки, їх діти та внуки також ніколи не забудуть. Мені дуже важко простити, як з моєї родини 10 осіб було забито в м. Тишівці, а в Сагрині, де згоріло багато людей від 800 до 1200, які ховалися від польських банд з сусідніх сіл, а вони напали 9 березня під час Шевченківських святкувань та оточили село. Запальними кулями стріляли по соломяних стріхах, щоб все горіло: люди, птиці, худоба. Хто старався втекти в поле, стріляли з кулеметів, а з моєї родини згоріло мені знаних 7 рідних в другому і третьому поколінні.¹⁴

Написала про це все, бо я ще є живий свідок тих жахливих часів перед війною та під час війни від 22 червня 1941 р. до кінця війни 9-го травня 1945 р. Українське населення обороняло свої Волинські землі та за що ми маємо вибачитись? Польща несе великий гріх за всі ті злочини, не згадуючи попередні століття та знущання на всьому Правобережжі, а вже тільки часи від 1921 р. по вересень 1947 р.

¹¹ Пастернак Євген, Нарис Історії Холмщини і Підляшшя, Інститут Волині, Вінніпег 1968.

¹² Про нищення Православних Церков у Польщі 1938 р. читайте документальну книжку в двох мовах, документи польського сейму, проф. Григорія Купріяновича під назвою "Акція руйнування православних церков 1938 р. на Холмщині."

¹³ Сергійчук Володимир, Трагедія Волині, Українська Видавнича Спілка, Київ 2003.

¹⁴ Пом'яник Українців Холмщини і Підляшшя за 1941-1947 роки, вид. Львівське обласне суспільно-культурне товариство "Холмщина", Львів, Сполум 2008.

• Дивосил

КОЛЬОРОФАНТАЗІЇ ЛЕОНІДА ГРІНЧЕНКА

Урбаністичний простір, позбавлений рукотворної краси, нагадує похмурий барак, у який брідко входить. Тому-то монументальне мистецтво, яке не випадково виникло раніше інших мистецтв (перші малюнки – палеолітичні розписи в печерах), досі не втратило актуальності, а його творці – художники-монументалісти – у великій мірі є деміургами гуманізованого життєвого простору, творцями його цілісної естетичної сутності. Принаймні, згадана сутність міського середовища – мрія не лише всіх справжніх зодчих, але й художників.

Одним із таких митців є відомий у Дніпропетровську художник-монументаліст Леонід Миколайович Грінченко. Цей майстер живопису і педагог володіє багатьма видами монументального та декоративного мистецтва, покликаними преобразжати середовище: стінописом, вітражем, батіком, художнім склом (ф'юзінгом), гравіруванням скла алмазними борами та кольоровими металами. Монументальні роботи Грінченка оздоблюють інтер'єри Дніпропетровська та інших міст України.

Хлопчаком свій шлях у мистецтво Леонід Грінченко розпочав у філії Дніпропетровської дитячої художньої школи, яка знаходилася на другому поверсі спортзалу старої школи №8, і тому учні називали її «голубником» (з цього «голубника» у світ вилетіло чимало майбутніх художників, зокрема лауреат Шевченківської премії, професор Української академії мистецтв Феодосій Гуменюк та «паризький козак Макар» – Володимир Макаренко, який став відомим французьким художником). Потім навчався у Дніпропетровському художньому училищі (нині театральном-художній коледж), після якого закінчив Львівський інститут прикладного і декоративного мистецтва на відділенні художнього скла. Після десяти років роботи в Художньому фонді Спілки художників перейшов на викладацьку роботу – спочатку в театральном-художньому коледжі, а з 2005 р. по сьогоднішній день

він викладає фахові предмети на кафедрі образотворчого мистецтва та дизайну Дніпропетровського національного університету.

У 1993 р. за творчі здобутки в галузі декоративно-монументального мистецтва Грінченко прийняли до Національної спілки художників України. На початку дев'яностих років художник створив ескізи вітражів за мотивами історичних дум та пісень для заводу відпочинку дітей заводу ім. Петровського, «Княжна Лілея» для Дніпропетровської медичної академії, розпису «Історія шахів» для ДЮСШ №9 та інших монументальних творів, не всі з яких, на превеликий жаль, через брак коштів у замовника були здійснені. Всі ці твори несуть якусь особливу енергію «грінченківського» золотистого або блакитного світла, яке зі своїх глибин породжує національні образи – найчастіше козаків та тонкостанних українських дівчат в яскравій аурі примхливої степової флори.

Улюблені яскраві контрасти холодних та теплих барв Грінченко особливо активно застосовує в декоративних композиціях у техніці ф'юзінг (компонування рельєфних відливків художнього скла на рівній прозорій скляній площині). Декоративний зміст таких композицій зазвичай має лірико-філософський підтекст. Відповідні і назви композицій – «Рух-1», «Рух-2», «Лютнева фантазія», «Літній ранок»...

Ф'юзінгові композиції Грінченко полюбляє обмежувати прозорим або напівпрозорим квадратом, що дає можливість максимального концентрувати енергетику загальної декоративної плями. Елементи композицій – квіти, гілки з листям, метелики, птахи, протуберанці – поєднані в ціле ритмікою, яка неначе приходить із космосу.

Цікаві варіації композицій з художнього скла та дзеркал з варіаціями овалу чи квадрата (дзеркало) і прямокутника, чи квадрата (ф'юзінговий декор). У цих композиціях декоративне оточення дзеркал непрозоро-глибоке, кольорова гама декору приглушена навмисно – аби погляд, спрямований до дзеркала, що знаходиться в центрі композиції, не відволі-

кався. Таким композиціям художник дає камерно-ліричні назви: «Передчуття весни», «Ніч на Івана Купала».

Творчий процес Леоніда Грінченка продовжується і в навчальних аудиторіях кафедри образотворчого мистецтва та дизайну ДНУ ім. Олеся Гончара. В його експериментальній майстерні монументально-декоративного малярства в університетському ботанічному саду завжди кипить робота над курсовими та дипломними роботами студентів-художників, якими керує Леонід Миколайович. Найцікавіші – роботи випускників О. Баранника «Лісова пісня» (гравірування кольоровими металами), Л. Стативи «Степова легенда», триптих (ескіз для гравірування алмазними борами), Г. Горобця «Спогад про Майбутнє» - триптих за мотивами

українських історичних дум та пісень (ескіз під гравірування алмазними борами), Л. Редюка «Моє Придніпров'я (художне скло, ф'юзінг)», Т. Проніної – «Весняні квіти», «Осінь» (розпис по шовку – батік).

Під керівництвом Леоніда Миколайовича вже кілька поколінь студентів-художників із ентузіазмом вивчають складні техніки вітража, ф'юзінга та гравірування на склі, тож є сподівання, що у Дніпропетровську поступово сформується відповідні школа митців та матеріально-технологічна база для забезпечення потреб міста в монументально-декоративному використанні естетичних особливостей художнього скла.

Віталій СТАРЧЕНКО, мистецтвознавець, науковий співробітник лабораторії фольклору ДНУ ім. Олеся Гончара.

На Дніпропетровщині відкрилася обласна дитяча виставка образотворчого мистецтва «Собори наших душ»

Організаторами виставки виступили департамент освіти і науки облдержадміністрації та комунальний позашкільний навчальний заклад «Дніпропетровський обласний дитячо-юнацький кіноцентр «Веснянка».

Виставка проходить за підсумками обласного конкурсу юних художників «Собори наших душ», присвяченого 95-річчю від дня народження видатного українського письменника О.Т. Гончара.

У конкурсі взяли участь 655 юних художників з усіх регіонів Дніпропетровської області. Учасники конкурсу – учні загальноосвітніх шкіл, вихованці позашкільних навчальних закладів, художніх шкіл, образотворчих студій, члени обласної Спілки творчо обдарованих дітей.

Професійне журі конкурсу, яке очолював член Національної Спілки художників України, мистецтвознавець, науковий співробітник Дніпропетровського художнього музею Володимир Кулічихін, розглянуло 1106 образотворчих робіт, представлених на конкурс, і визначило 48 переможців у номінаціях «Живопис», «Нетрадиційний живопис», «Графіка», «Комп'ютерна графіка» у трьох вікових групах (молодша, середня, старша).

Журі відзначило, що з кожним роком образотворчі роботи учасників обласного конкурсу юних художників «Собори наших душ» стають все більш майстернішими та цікавішими.

На виставці «Собори наших душ» представлена 121 образотворча робота переможців і активних учасників конкурсу (номінації «Живопис» та «Нетрадиційний живопис»).

ІНФ. ДОН ОДА.

• Світ малий та круглий

Чи здатні українці повчитися від панамців?

Йосиф СІРКА (Торонто, Канада)

Комусь може видатися таке запитання дивним, бо ж ця Центральньо-американська республіка по площі займає 75.517 кв. км, що становить величину двох більших областей України, а щодо населення – 3,661 868, що трохи більше Києва з пригородами – 3,648 000.

Панама значно скоріше позбулася колоніальної іспанської залежності (1821), ніж Україна, а від Колумбії відійшла 1903 р. Та все ж, диктатора вона позбулася лише трохи скоріше (1990 р.) ніж Україна від московського колоніалізму.

Мою увагу привернуло щось інше. Один з 12 будинків, які колись були у власності панамського диктатора Мануела Норієґи. Знаходиться він в місцевості Пляж Фараллон (Playa Farallon), всього на якихось 50 метрів від відомого величезного відпочинкового ризорту Рояль Декамерон (Royal Decameron) з його понад 800 кімнатами, 9 ресторанами та численними басейнами для дітей на пляжі Тихого океану.

Колись ця віла була повна розкішного життя, забав і устаткована дорожочинними меблями та іншими коштовностями. А неподалік було навіть приватне летище, яке служило

Генеральному губернаторові Панами Норієзі.

Під сучасну пору, ділянка з вілою цілковито заросла кущами та бур'янами, будинок в руїні, бо після арешту Норієґи у 1989 р. тут припинилось не тільки люксусне життя, але й всяке людське життя. Зараз тут живуть різні плазуни, птахи, яких тут достатня кількість. Погляд на вілу диктатора сьгодні жалюгідний. Три поверхи споруди в бетоні та прибудови для обслуговуючого персоналу не залишають ані найменшої уяви про розкіш, яка тут мала місце.

Ще з часів легендарного борця за визволення

чалися до партизанської війни у Нікараґуа і посилали його на Кубу до Ф. Кастра, який тримав американських моряків.

З 80-их рр. він стає генералом і Генеральним губернатором Панами. З 1983 р. він стає особою, від якої залежали президенти країни. Вже на той час йому закидали торгівлю зброєю, наркотиками, миття грошей, вбивства та продаж інформації і технології США Кубі та Східно-Європейським країнам.

1987 р. колишній голова адміністрації Норієґи Роберто Діаз Геррера (Roberto Diaz Herrera) свідчив, мовляв, Норієґа зманіпулював президентські вибори 1984 р. та дав наказ вбити опозиційного політика Гуго Спандора (Hugo Spandora), який публічно звинуватив Норієґу у торгівлі наркотиками.

І коли б не втручання США у грудні 1989 р., (арештували диктатора початком 1990 р.), то панамці і сьгодні пасли б задніх.

Під сучасну пору Панама належить до країн, де зростає валовий продукт, де інвестують світові банки, де стабільно розвивається демократія. А було і тут щось на подібне сьгоднішньої України.

Паралелі між політичним життям у Панамі епохи Норієґи та України за її 21 рік незалежності не можуть бути цілковито подібними. Не можна ототожнювати обезголовлення опозицій-

фірми, через які мільярди покидають Україну і опиняються не тільки на рахунках банків Кіпру, але й на рахунках багатіїв у різних закордонних банках. Тортури та вбивства в Панамі, викликають асоціації з тортурами, які навіть Amnesty International недавно закинула українській міліції.

Одиноке, чого в Україні не помітно, то це торгівля наркотиками, не тому, що її нема взагалі, а скоріш тому, що влада тут не бачить можливостей заробляти. Цей „продукт” завозять і давно знаходиться під іншим контролем.

Диктатура одної людини в Панамі була можливою тільки тому, що Норієґа зумів не тільки накопичити капітал, але й прихопити у свої руки важливі ділянки політичного та адміністративного життя. Саме за допомоги міліції, війська, юстиції він зміг контролювати виконавчу владу, яка була залежна від нього.

В Україні саме зараз проходять ініціативи на зміни до Основного Закону, якими могла б одна особа правити країною. Тобто, зміни, які б уможливили ще більшу диктатуру аніж вона зараз.

Для Панами надзвичайної ваги є Панамський канал, який сполучує Тихий та Атлантичний океани. Завдяки йому в панамську економіку вливається зараз біля 3 мільярдів американських доларів (за перший рік власності каналом

ного Спандори та обезголовлення Гонґадзе, але вони чимось викликають порівняння.

Продажі зброї та миття грошей також викликають емоції порівняння, коли взяти до уваги офшорні

2000 р. Панама отримала 769 мільйонів, а 2006 р. сума становила вже 1,4 мільярда \$, з жовтня н.р. запланована підвишка за послуги каналу.

Щодо значення каналу для Панами, її економіки

та національної незалежності, то можна прирівняти українську газову трубу для України. Українська труба сполучає Захід та Схід щодо постачання газу та нафти. Різниця лише в тому, що українці не здатні брати належну плату за послуги, а самі платять за газ, який віддаленіші країни отримують дешевше, найвищу ціну у світі. Увагу привертає ще одна відмінність: якщо США після 100 років експлуатації повернули канал панамцям, то північний сусід України хоче силоміць запанувати трубою, щоб через неї контролювати не тільки Україну, але й Захід.

Паралелі між Україною та Панамою можна провести ще й тому, що Панама 1990 р. позбулася диктатури, а Україна стала на шлях незалежності. Справа лише в тому, що за 20 з лишком років Панама вийшла між передові країни Південної і Центральної Америки, а Україна зробила крок назад. В Панамі під сучасну пору процвітає економіка – будуються цілі села і містечка з доступним житлом, панує демократія та незалежна юстиція. Зараз Панама одиноким країною, яка під час недавньої кризи зуміла підвищити економічне зростання.

Символічним є й те, що на колишньому приватному летищі у Фараллоні виростає інтернаціональний аеропорт. Розбудовуються дороги, зростає соціальна безпека.

Отож, кожен може приглянутись до досягнень України, яка ще й досі не визначилася куди хоче – до прогресу в Європу, чи в Азію, якій і завдячує сучасний політичний і економічний рівень.

Коли приглянутись до останніх 20 років розвитку Панами та України, то можна дійти висновку, що Панама, де панує ринкова система, демократичні принципи, незалежна судова система та панамський патріотизм просунулася значно вперед.

Україна, зі своєю олігархічною системою, замінила диктатуру комуністів на диктатуру олігархів, які у союзі з комуністами (досвідченими диктаторами), здатні купити голоси продажних депутатів, щоб змінювати Конституцію, ухвалювати закони.

Чи не найважливішим підсумком панамсько-українських паралелей є те, що Панама остаточно звільнилася від диктатури і прямує до розвитку, який забезпечує країні соціальну і юридичну справедливість. Країна стала на шлях розвитку від диктатури до демократії.

В Україні, на жаль, помічаємо цілковито іншу тенденцію. Незважаючи на те, що країна була 70 років під кривавою диктатурою, сьогодні її населенням маніпулюють люди з комуністичним вихованням (та комуністичною фракцією у ВР) і провадять її у нове ярмо.

Чого вже варта агітація В. Медведчука, кума Путіна та Медведєва, через його, так званий, «Вибір України». Не зважаючи на те, що він прославився на всю країну своїми темниками під час головування Адміністрації президента Л.Кучми, зараз він твердить, що дбає про Україну. Його кумівство з кремлівськими вожаками він пояснює, що це лише дружба між ними.

Медведчукові можна було б повірити, що він з кумом Путіним провадить мову лише як друзі. Не знаю, чи ще хтось повірить, що це не далекоглядна «дружба», якщо президент РФ заставив українського колегу В. Януковича чекати кілька годин, а потім після коротких перемовин поспішив до кума, щоб не спізнити на гостину. Саме цей жест мав показати Януковичу, кого Путін в Україні більше шанує і на кого ставить у майбутньому.

Панамасько-українські паралелі вказують на те, що диктатори не вічні, незалежно від їхнього багатства. А повернення у диктатуру, навіть під дашком «референдумів» та «судових рішень» позбавлення депутатства опозиційних партій, принесло країні економічний занепад, незмінну високу корупцію, продажні суди, неволю та обмеження людських прав.

А повчистись можна було б і у малої країни, але для цього потрібно мати охоту до науки.

На фото В. Ступки: Такий вигляд має нині палац колишнього панамського диктатора.

• 3 листів до редакції

Любов ВАСИЛІВ – БАЗЮК
(Торонто, Канада)

Пошана лісу!

Прочитала в журналі «Бористен» №2 з 2013 р. про розмову редактора п. Фіделя Сухоноса з начальником Дніпропетровського обласного управління лісового та мисливського господарства з паном Василем Клешнею. Ця розмова зворушила мою душу та розум, бо я народилася на Поліссі, в селі яке було оточене лісами, очеретами, болотами та різними водними птицями, великою кількістю риби в річках та ставках, а в лісі - звірі, різні ягоди, гриби та горіхи. Багатство лісової природи в північній Волині - Поліссі є не до розказання, треба провести всі сезони року серед такої чудової природи та зрозуміти, яку користь приносять ліси, а також і березовий та кленовий сік.

Україна була багата на лісові, степо-лісові та степові географічні смуги. Тому, що розмова була про те, як засадити ліси в степовій смузі в порожніх балках, я також думаю і при дорогах, щоб зимою охороняти від великих снігових насипів, а також і на різних земельних частинах, які не були урожайними. Пишу про це, бо я люблю ліси, навіть у книжці мого авторства: «У горі та сльозах наша доля... Геноциди в Україні», ліси відігравали велике значення під час життя наших предків, починаючи від Трипільської культури та під час різних лихоліть, мандрівок народів, нападів кочовиків, під час панщини, а в остатньому столітті переховувалися наші герої від жорстоких окупантів: поляків, німців і москалів, з якими вони воювали та охороняли наші села. Ліс годував нас, переховував від ворожих нападів, відновлював нашу духовність, додавав сили та снаги змагатися за свої права, державу, свободу, щоб охороняти наш народ.

Отже, прочитавши розмову про лісову господарку, хочу додати таке, що в школах мусить бути програма від наймолодших років, як шанувати лісові дерева, різне зілля, квіти та овочеві (фруктові) дерева. Мої діти та внуки робили альбоми з листя з різних дерев, декоративних кущів, квітів та різного зілля. При тому вони вивчали назви, їх значення в природі, та головне, що коли вони йшли на прогулянку, вони заприймчували кожну відмінну зелень, дерево, кущ. Їх також вчили, коли можна яку рибу ловити та скільки рибин везти чи нести додому. На рибальство треба купувати дозвіл, а також і на полювання. Це строго контролюється державою.

Школа привчала учнів, що не можна розпалювати вогнищ, бо можна зробити великий пожар серед сухої трави, не можна смітити, залишати їжу, особливо, де поблизу живуть ведмеді, не засмічувати лісу. Виховання дітей у школі дасть пізніше уважних громадян. Коли я їхала автобусом від одного великого міста до другого в Україні перед Великоднем, сніг розтопився, а вздовж дорожки була вкрита білими торбами з відпадками їжі, залізних баньок, паперу, сміття. Я на це дивилася та в душі була дуже сердита, як можна викидати по дорозі сміття. Коли приїхала та розказала друзям, що я побачила, їдучи автобусом, мене потішили, що до Великодня приберуть. Вертаючись подібним автобусом, побачила десятки жінок, що гребли те все сміття та спалювали біля дороги - чоловіків не було, це мають тільки жінки таку роботу робити!

Отже я прийшла до такого заключення, що держава не виховує по телевізору та по радіо громадян, як треба шанувати чистоту доріг, поля, лісу, як любити природу, дбати за довкілля. Як приклад подам, що в Канаді студенти знаходять працю на літні вакації (канікули) на півночі, де висаджують молоді щепи на місцях, де вирубують старі дерева, прочищають, де горіли ліси, при дорогах та на неурожайних землях. Ці праці навіть мало оплачуванні, але молодь втішається, що два місяці буде жити в шатрах, серед природи та приносить велику користь своїй державі. Улаштуйте подібну програму для студентів університетів та старших учнів з гімназій, щоб не нудилися, не ходили по «дескотках з пивом та алькоголем», а зайнялися корисним ділом для свого здоров'я та своєї Батьківщини.

ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗМ ПЛЮС РУСИФІКАЦІЯ

Русифікація й денаціоналізація українців у самодержавній і комуністичній Російській імперії відбувалися не лише шляхом заборон та обмежень вжитку української мови, а й через спеціальні заходи, спрямовані на послаблення її культуротворчого потенціалу, впливу створеної нею культури. Особливу винахідливість у цьому виявляла комуністична влада. На відміну від царської, вона провадила асиміляційну політику не відверто, а приховано. Для зовнішнього світу комуністи декларували переваги своєї національної політики, проголошуючи на словах рівноправність усіх мов в СРСР, їхній «нечуваний розквіт» та «гармонійність» взаємодії національних мов з російською. Натомість мовно-культурна асиміляція неросійських народів тривала. Потужне знаряддя русифікації радянська влада отримала з появою в 1950-х роках телебачення. Телебачення, поряд з радіо, дало їй змогу посилити й прискорити процеси мовно-культурної уніфікації населення СРСР, що за часів Брежнєва втілювалось у тезу про постановня «нової історичної спільноти - радянського народу». Проте експансіоністські проекти Кремля, спрямовані на поширення свого політичного впливу в інших країнах, змушували владу терпіти присутність національних культур у республіках. Але місцеві культури в жодному разі не повинні були конкурувати на рівних із російською культурою, яка виконувала інтеграційну функцію злиття «братніх націй у єдиний радянський народ». І якраз телебачення, яке поєднує звуковий ряд з візуальним, в руках політичних шахраїв надавало значні можливості для застосування маніпулятивних технологій.

Використання спеціальних стратегій з метою впровадження в масову свідомість українців стереотипу меншовартості своєї мови і культури порівняно з російською ілюструють телевізійні практики, що їх застосовували в УРСР. Опис передач українського телебачення 1970-х років, яке було тоді обмежено трьома каналами - центральним із Москви - ЦТ і двома українськими із Києва - УТ-1 та УТ-2, можна знайти в опублікованій минулого року книжці Станіслава Цалика «Київ: конспект 70-х (Рассказы о повседневной жизни города и горожан)». Автор згадує тогочасне тематичне обмеження передач українських каналів на тлі значно розмаїтішого й цікавішого репертуару центрального телебачення. Ключові передачі обох українських каналів - «Сільський час», «Село і люди», «Сонячні кларнети» - були призначені для сільської місцевості, там вони й користувалися попитом. Кияни ж, як зауважує С. Цалик, іронічно називали УТ-1 «колгоспником», натомість дивилися цікаві програми з розмаїтого репертуару центрального каналу - «Клуб кинопутешествий», «В мире животных», «Очевидное - невероятное», «Утренняя

почта», «Вокруг смеха», «Кинопанорама», «Кабачок 13 стульев». Крім того, московський канал транслювали на годину-півтори довше, аніж український, а о 21.00 на всіх каналах СРСР, у тому числі на УТ-1, ішла московська інформаційна програма «Время».

Варто нагадати й ситуацію, що склалася в 1970-х - першій половині 1980-х років у царині художньої літератури. Якісний прорив, який здійснили молоді талановиті митці з руху шістдесятників, 1972 р. місцева колоніальна адміністрація за наказом із Москви ліквідувала, заарештувавши активних його учасників і запровадивши драконівську цензуру, кризь бар'єри якої могли пробитися до читача лише поодинокі якісні твори. Не дивно, що в переліку дефіцитних книжок, популярних у колах київської інтелігенції, С. Цалик не наводить жодної української, список обмежується виданнями російських авторів М. Булгакова, В. Аксєнова, Є. Євтушенка, А. Вознесенського, братів Стругацьких та інших, а також зарубіжних авторів у російських перекладах. Показово, що серед видань, які користувалися попитом на книжковому «чорному ринку», був і «Словарь русского языка» В. Даля.

Внаслідок цілеспрямованої репресивної політики московської влади так вдалося втовкмачити значній частині українського населення - і то не лише людям з невисоким рівнем освіти, а й інтелігенції - переконання в неповноцінності української культури порівняно з російською.

Існує ще одна підступна телевізійна технологія, яку застосовують маніпулятори людською свідомістю в умовах конкуренції двох мов. Щоб сформувати у людей, які не критично сприймають телепродукцію, бажане для асиміляторів ставлення до мов, які конкурують, потрібно в одному телесюжеті протиставити їх за обговорюваними темами і соціальним статусом персонажів, котрі розмовляють різними мовами. Протиставлення двох мов вибудовується за опозицією «високе / низьке, престижне / неprestижне, нормативне / ненормативне». Така стратегія була впроваджена в радянський період у комічному телевізійному дуеті Штепселя й Тарапуньки, в якому Тарапунька грав роль такого собі суржикомовного дурника, а Штепсель - розумного та розважли-

вого російськомовного партнера, котрий керував поведінкою Тарапуньки, постійно виручаючи його з халеп, у які той потрапляв через свою недоумкуватість. У такий спосіб українську мову Тарапуньки, роль якої виконувало мішане мовлення, скалічене впливом на нього російської, було протиставлено останній як мову ненормативну й смішну порівняно з «нормальною» та престижною російською.

Хоч як прикро це визнавати, але нинішнє телебачення в Україні стало потужним знаряддям продовження русифікації українського населення, що блокує формування цілісної української нації. Розроблені в радянський період маніпулятивні практики почали особливо інтенсивно впроваджувати на телевізійних каналах з кінця 1990-х років, коли вони перейшли у власність до компраторської буржуазії, якій національні інтереси абсолютно чужі, ба більше, деколонізація та декомунізація інформаційно-культурного простору країни загрожує їм втратою павнівних позицій у суспільстві.

У цій ключовій для зміцнення державної незалежності царині патріотична частина суспільства виявила несолідарність і слабкість, оскільки не тільки не спромоглася організувати протидію небезпечним процесам тотальної втрати телебачення як найдієвішого засобу популяризації української культури, історії, національних цінностей, а навіть не змогла впровадити усіх двадцяти років допомогти українізації державного каналу.

Нині й без спеціальних досліджень очевидно, що на українському телебаченні панують мова і продукція культурної індустрії північної сусідки. Але можна навести й конкретні дані моніторингу восьми провідних каналів, який здійснили волонтери руху «Простір свободи» у жовтні 2012 року. Моніторинг тривав 64 години. Українська мова лунала на каналах близько 28% часу, стільки ж було відведено двомовним програмам, решта ж 44% належала російськомовним.

І проблема не лише в кількісному переважанні російської мови на нашому «не своєму» телебаченні, хоч і ця обставина сама по собі гальмує процес розширення сфер вживання літературної української мови. Ще загрозливішим для морального здоров'я нації є застосування розроблених ще в тоталітарній радянській системі стратегій приниження української мови, консервації у свідомості пересічної людини стереотипу її маргінальності й меншовартості.

Суперечить телевізійній практиці суверенних країн запрошення на роль ведучих у політичних ток-шоу громадян інших країн, які не володіють державною мовою. Ані Савік Шустер, ані Євгеній Кисельов не обтяжують себе вивченням державної мови України і знанням її культури. Зрештою, Є. Кисельов відверто висловлював своє бачення України як

З інших видань

«провінції у моря». Чисі провінції - здогадатися нескладно.

Звичними на наших «не своїх» каналах стали програми з двомовними ведучими або ж членами журі на всіляких розважальних ток-шоу, що формуються з кількох російськомовних осіб із вкрапленням одного аборигена, який розмовляє українською. На унікальність цієї української практики застосування білінгвізму в засобах масової інформації уже звертали увагу фахівці. Таке «шизофренічне» використання двомовності зауважив під час перебування в Україні мовознавець Юрій Шевчук, котрий викладає українську мову в Колумбійському університеті США. Ось що сказав він із цього приводу в інтерв'ю, записаному на його батьківщині, в Рівному: «Щодо новітніх внутрішніх чинників тиску на українську мову, то не можу не згадати такого новаторства теперішніх русифікаторів, як штучно створена «лінгвістична шизофренія», коли через засоби масової інформації людям нав'язують думку про те, що одночасно говорити двома мовами природно. В одній передачі протягом п'яти хвилин можуть лунати дві мови! Я досліджував схожі в мовному плані регіони - Квебек, Каталонію, Пуерто-Ріко - ніде не показують на телебаченні програми, в яких одночасно розмовляють двома мовами, причому жодною не розмовляють правильно!»

Щоправда, останнім часом мода на мовну суміш зазнає змін. Двомовні ведучі поступаються місцем одномовним, але, звичайно ж, не українськомовним, а російськомовним. Але у текст, виголошений російською, коли-не-коли вставляється одне українське слово чи фраза. У такий спосіб у свідомості глядачів українська мова фіксується не як окрема самостійна мова, а як лексичний ресурс російської на кшталт її вологодського чи тверського діалекту. Ця технологія також належить до арсеналу засобів «злиття братніх мов», яке обіцяла нам у щасливому майбутньому людства програма КПРС. А тим часом вона «зливає» на телевізійних каналах країни державну мову.

Втім, і «чисту» російськомовну партію без домішок «малоросійського наріччя» московські гості часом використовують для реанімації у місцевих провінціалів ностальгійних почуттів за втраченим 1991 р. спільним домом буття. Так, Максим Галкін під час проведення в парі з Володимиром Зеленським новорічної розважальної програми на «Інтері» час від часу вставляв у своє мовлення слова «наша страна», не уточнюючи, яку саме «страну» він має на увазі. А варто нагадати, що за радянської доби це словосполучення дозволялося вживати лише стосовно території всього Радянського Союзу - так називати будь-яку із союзних республік цензура суворо забороняла.

У серіалах, які продукуються не лише в Росії, а й у нас, поширилася мода протиставляти українську мову російській як засіб спілкування нецивілізованих відсталих селян на тлі «просунутих» ро-

сійськомовних мешканців міста. «Просвітити» селян і залучити їх до цивілізації може лише «вища каста» російськомовних. Як писав режисер Леонід Мужук у «Слові Просвіти», саме в такому ракурсі зображено мешканців села Обухівського району в серіалі «Сусідські війни», який демонстрував канал «1+1». Серіал був створений у вигляді ігрової постановки, підробленої під документальну правду. Сюжет вибудовувався навколо історії сварок селян з приводу установки біотуалету. Все, що стосувалося туалету, йшлося українською мовою, натомість мирила селян російськомовна жителька міста, роль якої зіграла Руслана Писанка.

Такий самий стиль відносин між українськомовною, а точніше - суржикомовною сільською громадою та російськомовним міським «цивілізатором» демонструє скетч-шоу «Рюрики» на каналі ICTV. Дія серіалу відбувається в селі, мешканців якого зображено малокультурними, обмеженими людьми, чий інтереси зосереджені переважно на пошуках випивки. Роль освіченого, цивілізованого персонажа належить учителю, котрого після закінчення вишу направили в сільську місцевість викладати історію (!). Учителю, звісно ж, як того вимагають канони «незалежного» українського телебачення, російськомовний. І саме до нього постійно звертаються селяни за порадами, бо самотужки вирішити свої проблеми вони нездатні.

І нарешті, розглядаючи маніпулятивні телевізійні стратегії, не можна не згадати й живання суржикі - українського мовлення, скаліченого впливом на нього російської мови, на популярних каналах. Не випадково символом нашої держави стала не котрась із красунь-акторок, як, наприклад, Бріжіт Бардо у Франції, а Верка Сердючка - переодягнений у жінку клоун, який розмовляє мішаною напівукраїнською-напівросійською говіркою. Факт сам по собі глибоко символічний, бо він віддзеркалює роздвоєний стан свідомості значної частини української людності.

Але якщо образ Сердючки, хоч і не сприяє вихованню поваги до української мови, все ж має якийсь елемент комічної привабливості, то вже втіленням крайнього ступеня українофобії слід вважати образ Віталіки в серіалі, який іде на каналі ТЕТ.

Актор, котрий його грає, створює на рідкість потворний образ. Віталіка - неохайний хлопець з огидною зовнішністю. Схиблений на сексі, він весь час незграбно залицяється до дівчат. Не маючи жодних шансів на успіх, недоумок повсякчас наражається на зневагу, глум і роздратування з боку всіх, хто навколо нього. І говорить Віталіка такою ж огидною, як він сам, мовою. Ущербність скаліченого напівукраїнського мовлення Віталіки актор ще й увиразнює, потворно розтягуючи рота. Вся решта численних персонажів цього скетчу, крім Віталікиної матері, такої ж недоумкуватої почвари, як і він, розмовляють стандартною російською мовою. Жодного персонажа, який роз-

мовляв би літературною українською, в серіалі немає, відтак носіями буцімто української залишаються тільки придуркуватий Віталіка з такою самою жалюгідною матір'ю.

Через такий промовистий портрет Віталіки, мовно протиставлений російськомовному оточенню, в підсвідомості глядачів (а серіал має успіх переважно серед дівчат) закарбовується образ української мови як мови неповноцінних маргіналів.

Цей серіал - наче візуальне унаочнення поглядів на державну мову, властивих деяким представникам правлячої партії. Наприклад, депутат Луганської обласної ради Родіон Мірошник у липні минулого року під час обговорення Закону Ківалова - Колесніченка висловлювався про державну мову в такому дусі: «Получается, что на этом языке (украинском. - Л.М.), если мы растим своих детей, то мы лишаем их всего, мы растим просто недорасу - людей, которые просто лишены огромного объема знаний, которые приходят на русском языке, на английском, на другом».

Можна з певністю твердити, що творці образу Віталіки як представника «недораси» місцевих аборигенів поділяють саме такий расистський погляд на українську мову та її носіїв.

Цікаво, що, за інформацією сайту «Телекритика», на скетч «Віталіка» надійшла скарга до Національної комісії з питань захисту суспільної моралі. Проте жодних порушень моралі та приниження гідності українців члени Комісії в цьому скетч-шоу не помітили. Якщо антиукраїнської маніпуляції не помічають доктори й кандидати наук, які входять до Комісії, то тим паче не помітять її тінейджери, для яких, власне, й призначено цей витвір кіномистецтва. Напевно, не одну молоду людину образ Віталіки переконає, що «по-українски - это некрасиво». Позаяк така прихована за розважальними телекартинками пропаганда набагато ефективніша за дидактичні повчання, змінити сформований телебаченням погляд на непрестижність української мови буде нелегко навіть відданим своїй справі педагогам.

Таким чином, провідні телевізійні канали нашої країни інтенсивно працюють на відчуження українців від їхньої культури. Неспроможність тих, від кого залежала державна мовно-культурна політика впродовж усіх двадцяти років, захистити свій інформаційно-культурний простір призвела до втрати суверенітету в цій царині, що є ключовою для формування цілісної нації. Адже, як писав свого часу Джеймс Мейс у «Дні», «ніхто не має нічого проти російської культури чи мови, але доки українська мова залишатиметься другорядною в очах самих українців - ця нація ніколи не буде єдиною». Нині ж на більшості українських телеканалів господарюють провідники «Русского мира», закладаючи міну уповільненої дії під фундамент Української держави.

Лариса МАСЕНКО,
(Газета «ДЕНЬ», м. Київ).

• Не підлягає забуттю

БОЛЯТЬ ГІРКИМИ БАБУСИНИМИ СПОМИНАМИ МОЇ ГРУДИ

*Вже прикипіла до тисячі пліч траурна бинда...
Кликала пріч із пекельних сторіч Діва Обида.*

Ігор Римарук

...за останнім у світі вікном привидонечка плаче.

Ігор Римарук

Завмерло в мені навсякчас...

“Та прийде весна, та будуть соловейки щebetати, а зозулі кувати, а а ж буду своїх дочечок в гості виглядати...”

Як зараз бачу мою зморену і зболену бабусю Явдоху*, яка, присівши край полу, давала волю своїм почуттям. На неї нахлинули непрошені спогади, гіркі й пекучі, про той страшний тридцять третій, що відібрав у неї двох донечок: восьмилітню Марусю й семилітню Оленку. Знала вона, що відлетять від неї дівчатка, бо бачила віщий сон: прийшов сивий дід із бородою – казала, що це Бог, – і забрав у неї два мішки зі збіжжям із п'ятьох, які стояли на покуті. Сон і насправду виявився пророчим; той сивий дід прийде до неї ще в сорок третьому, забере ще один мішок – відлетить у засвіти її дороженький п'ятнадцятилітній Миколка, який розряджатиме снаряд і від якого лишаться праворуч – руки, ліворуч – ноги, стане жертвою війни. А потім суворий дід привидиться ще раз, уже в сімдесят першому році, і забере ще одну, п'ятдесятилітню донечку – Саню. Доживатиме бабуня віку з мою мамою.

Ця розмова може перерости в болючі й жаскі спогади, від яких морозом тріщатиме на голові

кожна волосинка, а може стати канвою для епічної оповіді. Адже сюжетів довго шукати не доводиться – живуть у кожному з нас, хто чутливий до своєї історії, хто прагне знати свій родовід, древо нашого роду. Болить мені невимовно біль моєї родини й народу, а розказувати, як ще Тарас Шевченко писав, треба. Нехай знають молодші покоління, нехай не вкриється непам'яттю наше спільне горе, нехай ніколи не забуде світ про ту страшну трагедію, що увійшла в тридцять третім році ледь не в кожен українську родину, до ні в чому не винних людей, які не вміли кривити душею, вислужуватися чи виживати за рахунок інших, а вміли тільки чесно працювати на своїй землі, до людей, які навіть у найскрутніші часи, віддавши на поталу звірові останні зернятка пшениці, не втрачали зерна людяності, совісті та Божої любові в серцях...

А ті дві, Маруся й Оленка, згасли, мов свічки від легенького вітру. А скільки ж іще дорослих і дитячих душечок полетіло у вирій у той голодний рік, скільки померло, не народившись, скільки не змогло благословитися на світ від смертоносних поглядів апокаліптичного жовтого князя?!

“Чому ж не вберегли, бабусю, – питаю, – чорняву довгообразу Марусю й біляву кругловиду Оленку?” – “Та не могла, дитино, не могла. Спасибі Богу, що живими лишилися старші, які ходили на роботу в той колгосп. За натруджений день одержували галушку, давали й мені мисочку баланди. Давали дідусеві твоєму її, узяти й Миколку в ясла, бо меншим був. А Марусі й Оленці не стало місця ніде. У колгосп не брали, бо ще малі, а в ясла не приймали, бо вже великі. Отак і приречені були на смерть. А в хаті – порожньо-препорожньо. Ні зернинки хліба, ні картоплинки. Були ж ми до-

недавня, якщо не заможними, то й не бідними. Дружно сідали за сніданок, обід чи вечерю: я з чоловіком, п'ятеро дітей, свекруха; парувала на столі затірка, дозволяли собі й білим пирогом посмакувати, і молока було вдосталь, на-

віть склянки купили – це ж диво яке! І чай могли ввечері пити – на вишні настояний із “лимпасье” (манпасье – цукерки). Та прийшли ж колишні старці, нероби, ледацюги, а тепер, бач, – активісти, комсомольці, большевики. І вичистили все!.. Сховала пригорщу квасолі під стріхою, закопала діжку з житом у сараї, розтикала вузлики з пшеницею по клуні – усе знайшли. Нюх собачий у них був! Та ще й зі штричками в руках. Повимінювала все, що мала із майна. Мати моя, твоя прабабуся Наталка, гарний посаг мені справила, та все: ліжники, рядна, спідниці, сувої товстого й тонкого полотна, крам, хустки! – усе проміняла на жменьку борошна, на скляночку зерна, на пучку солі. Лишився маленький сувійчик полотна: поклала за образи, берегла про смерть, бо знала, що Маруся й Оленка не виживуть. Та забрав отой – не будемо називати його імені, жив недалеко від нас, роками щодня здоровкався, хліб нерідко потім позичав – і це. Благала: “Не для розкоші ж тримаю, а щоб очі було чим накрити. Ти ж бачиш: усі пухлі”. А в Марусі й Оленки цівками сукровиця з ніг летить!.. Забрав... Як і переложені мої спідниці, як і ліжник, моїми дівочими руками зроблений. Дивитися потім не могла, як його, отого “забирала”-активіста, жінка ходила на свято в моїй спідниці, як моїм ліжником піл у своїй хаті накривала. Чесні, бодай не казати! Знайшов якийсь горщик із зерном, закопаний біля порогу, забрав, а на причілку хати написав: “Злісний нездавщик государству хліба”. Дьогтем вивів. Сили не було сапою зішкребти його, так і простояло з рік. Уже як руки одтухли й набряки з ніг зійшли, вибілила причілок.

Як із поля йшла, то в кишеню колосочок ховала, то в маленьку

риночку, яку брала для води, якоїсь поживи накладала для Марусі й Оленки. Та перестрівали по дорозі, витрушували все до крихтинки й до зернинки. А мої дівчатка ріднесенькі спочатку їстки просили, потім так жадібно-жадібно дивилися в очі мені, а потім збайдужіли, їм уже і їсти не хотілося. Живими мерцями ходили.

Пішла вранці у поле, а вони десь буряк знайшли. Не зварили його – сирого наїлися. І до вечора переставилися їхні душеньки. Одна серед долівки в хаті лежала, а друга – під порогом. Лесть стачило сили покласти на лаву обох. Прийшов Петро, дідусь твій, та й питає: “Що мені робити: чи хреститься, чи молиться?” – “Молися, – кажу, – і хрестися за невинно убійсеньких”. А тут уже підвода рипить вулицею: лежать мерці, як обаполи, недбало поскидані. Зайшли й до нас, забрали мох донечок. І не плакала, і не голосила, бо знала, що небавом піду за ними. Глянула лишень на Надю й Саню – а в них погляди скляні, під нігтями синьо... Просила копачів, щоб запам'ятали, у яку могилу покладуть. Поклали всіх в одну велику яму...” Вона й досі, ця могила, страшними потойбічними очима дивиться на живих. У поминальні дні бабуся падала на неї, голосила, ставила паску, запалювала свічку, і приходили до тієї могили всі односельці. Бо на яку ж хату не кинь – скрізь голодна смерть пройшлася.

Пам'ятаю: “А скільки в Ревів дітей померло, а скільки Різників забрав той тридцять третій!...”

Залягло повічно в моїй пам'яті й таке: оповідає бабуся, як напівбожевільний дід Петро Рева йшов у поле, щоб ложку баланди дали йому: “А не положено ж було, бо непрацевдатний, старий. Коли вишкрібали котел – то кричав: “Людочки добрі! Не шкребіть дуже, залиши мені хоч ложку-дві!...” І вижив старий, бо й у голодівку ми були милосердні. Думала, що врятує нас півмішечка кукурудзи (перед цим торбиночку виміняли, змололи зерничко на жорнах, пригорщами викидала в окріп і варила мамалижку). Та забрав отой, проклятий! Та ще й як! Висипала зерничко на комині й виклала п'ятеро діток на ньому: думала, висохне, щоб уночі змолоти. Не церемонився з дітьми: через комин всіх п'ятьох поскидав – як він тільки не повбивав їх! – а те все згріб. На припічку лежало крильце, то й змів ним, щоб і сліду не лишилось.

Рятувала трохи впіймана рибина: жили при болоті. Але згодом і та не ловилася, та й сили не було на рибальство. Пекла млинчики із рогозяних лопуцьків, але від них дуже болів живіт, варила корінь лепехи – але

його їсти навіть найгоłodніший не може. Товкла качани з кукурудзи (на току їх де-не-де можна було знайти), листя з берестка – і все це правило за хліб.

Сукини сини забрали не тільки хліб, картоплю, а й одяг. Як тільки чула, що йдуть уже ті клятві активісти, – напугувала дітей, чим могла, і відправляла: то в берег, то на тонкий лід, – і хоч трішки могли протриматися за виміняне щось. Та наспівав кінець усьому...”

Послухавши бабусю, розумів, чому вона підбирала навіть скориночку насущного, яка валялася долі, й обов'язково цілувала її. Пам'ятаю й перші бабусині заповіді: “Бережи папку (себто хліб), не грайся хлібом”. Хвилини відвертості були нечастими. Не любила згадувати (а може, боялася) про голодівку бабусенька, та й не розповіла всього, що знала.

Картаю себе, чому не випитав усього, не закарбував у пам'яті. Ой, як розумію тебе, бабусечко, коли ти, витягнувши мнишики чи пироги з печі, два обов'язково розламувала й ставила на вікно: “Хай душок піде – для моїх донечок. Вони ж і досі голодні...”

А ще пам'ятається, як йшла на похорон чи на поминки – обов'язково з хлібом, щоб Марусі й Оленці туди передали: “Ми ж уже наїлися хлібця, хай і їм не буде голодно”.

Говори ж хоч тепер, бабуню, говори моїми вустами, виповідай свою тугу – мені, твоїм онукам і правнукам, усім тим, чиїх предків теж торкнулося чорне крило голодної смерті. Моя душа тут, на землі, болить разом із твоєю, що вже полетіла у кращий світ.

...А з повитих скорботним туманом пам'яті долин моїх дитинства та юності долітає тихий голос бабусиної жури: “...Та я плавала морями, та я літала небесами, та донечок своїх ніде не стрічала...”

Вірю, що є десь кращий світ, у якому немає печалі, і що Господь Милосердний таки зглянувся за земні страждання бабусі моєї, і хоч тепер знайшла одраду її душечка – там, у теплому вирії-раї, укупі з вірною дружиною, зі своїми п'ятьома діточками, і з моєю дорогою матусею теж.

Микола СТЕПАНЕНКО, ректор Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка.

*Зіненко (Степаненко) Явдоха Михайлівна – 19.08.1898 – 2.07.1982 – село Велика Селецька, що на Оржиччині.

• 3 майбутньої книги «Діаспора пам'ятає»

Ми продовжуємо знайомити Вам з дописами, котрі мають увійти до книги – реквієму «Діаспора пам'ятає». Нагадаємо, що редакція щомісячника «Бористен» планує видати до вісімдесятої річниці голодомору, яка припадає на листопад цього року, збірник, що розповідає про вшанування закордонним українством жертв геноцидного голоду 1932-1933 років. Ця трагедія – національна Голгофа, котра завжди буде мірилом нашої здатності називатися нацією, цивілізованою спільнотою, зрештою, бути людьми. Ми будемо вдячні за Ваші дописи, фото, спогади, розповіді про акції та пам'ятники щодо вшанування жертв голодомору в країнах поселення та інші матеріали, котрі розповідають про трагедію українського народу 1932 – 1933 років. Не забуваймо, що книга не лише джерело знань, а й пам'ятка духовних та історичних надбань того чи іншого народу. Помножимо духовну спадщину українців! А у цьому номері ми вміщуємо допис, котрий надіслав наш давній приятель, виходець з козацької Бабайківки на Січеславщині пан Віктор Бабанський. Ми вдячні йому за таку справді громадянську позицію.

Редакція.

СПОГАДИ ПРО «СКИБОЧКУ ХЛІБА», ЯКІ РОЗПОВІДАЛА КАТЕРИНА БАБАНСЬКА

«Про голодовку я пам'ятаю лише те, що розповідали батьки. Бо цю трагедію мої батьки і наша рідня пережила перед моєю появою на цей світ. У ті важкі часи моя мама і тато мали двох синів: Гришу, якому було 7 років і Павлушу, якому було 4 роки. Мама розказувала, що один день під час голодовки сиділи за столом в селі Бабайківка і мама маленьку хлібину почала різати, щоб дати дітям поїсти. Почала різати і першу скибочку на півпальця порізала ширшу, щоб дати Гриші, який був старший і більший ростом. Павлуша, який був роками і ростом менший, зі сльозами показував пальчиком, що хоче ширший кусочок хліба, бо замітив, що він більший. До сьогоднішнього дня я не зможу забути мамині сльози, коли розповідала про «скибочку» хліба. Павлуша помер під час голодовки, а Гриша помер під час Другої Світової війни, поранений з вибуху бомби».

**Віктор БАБАНСЬКИЙ,
Ватчунг, Нью Джерзі
США.**

• Спеціально для «Бористену»

Тернистий шлях Івана Багряного

За життя Івана Багряного тероризували різними анонімними листами, вибивали вікна в його кімнатах в таборі ДП в Новім Ульмі, приписували йому те, що він ніколи не казав і не писав, і в порівняно молодому віці загнали його в могилу. Перед смертю Іван Багряний, який помер 25 серпня 1963 року, розпочав в санаторії писати листа до невідомого друга. А до цього його змусили, тоді вже важко хворого на туберкульоз, який він набув поневіряючись в тюрмах СРСР, діабет та серце, особи та організації листами, статтями та іншими наклепами різного бруду та жовчі. В листі, що лишився на столику коло його ліжка він писав: «Друже мій, я вже задихаюсь. Щоб уявити, якого несамовитого напруження нервів і волі треба мені для витримування всієї зливи мерзоти (такої безконечної і такої немилосердної!), треба взяти лише до уваги, що моя душа від природи - це душа поета і мистця. А значить вона зовсім не пристосована таку мерзоту витримувати. Мушу. Хто зрозуміє це слово?! Тому я зціплюю зуби й нагинаю голову, й іду до кінця шляхом призначення. Серце кожного поета і романтика мусить іти на Голготу».

В травні 1961 року, два роки до його смерті, появилася масовим накладом, ніби спеціальне односторінкове число газети «Українські вісті», газети середовища Івана Багряного, з фотографією Багряного в чорній рамці, де повідомлялося, що він помер. Він в той час був у санаторії. В тім числі писалося, що похорон відбудеться в Мюнхені. Заупокійна Служба Божа буде в церкві Архангела Михаїла, а похорон на кладовищі Вальдфрідгоф. Ще й до цього часу невідомо хто ту фальшивку надрукував і поширював. Це число було розіслано поштою з Німеччини, в тім числі й його дружині, яка жила в Новім Ульмі з двома малими дітьми.

У своєму творі «Сад Гетсиманський» Ів. Багряний писав: «Людина - це найвеличніша з усіх істот. Людина - найнещасніша з усіх істот. Людина - найпідліша з усіх істот». І ту підлість найбільше він зазнав від «своїх», які називали його радянським, комуністом, хвильовістом та влаштували різні громадські суди, писали пасквілі, анонімні листи та доноси до німецького уряду та консулів США і Канади.

По смерті Ів. Багряного всі ті анонімки-листи дружина Багряного переслала до США й вони зберігаються разом з його листуванням в архіві в УВАН в Нью Йорку. В тих листах є й копія листа Івана Багряного до суперінтендента В. Кузіва, в якому він писав:

«... Останніми днями сталась подія тут, що затьмарила нам небо. Мене викинено з ДіПі разом з дружиною. Пункт чи група мотивації виключення позначена в списку цифрою «1». Цебто виходить, що не ймуть віри моїм свідченням, які подані мною в скриньковій анкеті. Хоч я й давав всі ті свідчення абсолютно правдиві, і не тільки тому, що я давав їх під присягою, а найперше тому, що хотів бути консеквентним і послідовним у взятій мною прямій лінії цілого мого протибільшовицького чину протягом усього мого життя. Вчора написав апеляцію. Через те звертаюся до Вас за порадою, що можна тут вдіяти і що саме треба зробити? І чи не маєте Ви змоги десь натиснути гудзика, щоб по тій апеляції мене відновлено в ДіПі бодай тимчасово, бодай доти, щоб я міг оформитись зі своїм афідавітом на виїзд за океан? Звертаюся до Вас тому, що більше не маю до кого звернутися в такій справі. Якщо й Ви безсилі тут щось допомогти, значить так тому й бути. Якби я знав, що позбавлення прав ДіПі по групі «1» не перешкодить використати афідавіт і виїхати до Канади, то я й не морочив би Вам голови.»

Критикували багато разів особи діяспори вірш «Канів», який Ів. Багряний написав 1927 року. Цей вірш зараховують відомі критики до ліричних творів автора, який є віршем - сатирою на ту комуністичну систему, що обіцяла рай на землі, за який Багряний не мав чого червоніти тут в діяспорі.

Час від часу в пресі та по радіо, тут в діяспорі, згадувалося, що Ів. Багряний писав, що українську державу збудують комуністи та комсомольці України або, що він хотів комуністичної України. Що було причиною таких версій? В 1948 році Ів. Багряний написав статтю, яка появилася друком в партійному журналі УРДП «Наші позиції» ч. 1 під назвою «Наша генеза і наші резерви».

В тій статті він писав: «Розглядаючи політичні сили, вірніше політичні кадри українського народу в підсоветській Україні, ми твердили і твердимо, що кадри ті колосальні, високого фахового та державницького вишколу. І той, хто опанує ті кадри, той може боротись проти Сталіна за українську державу. Але ті кадри знаходяться в КП(б)України і в комсомолі, тобто - під КП (б)У й під комсомолом, що ними розпоряджаються. Наша ставка на ці кадри власне й наводила жах на наших політичних супротивників, даючи харч найзапеклішій пропанді проти нас. Але ми стоїмо далі на своєму, повторюючи дальший хід думки, яку нашим су-

противникам не вистачає пороку дослухати до кінця.

Так ці кадри під КП(б)У і під комсомолом. На державно-політичній роботі. І це всі основні кадри нації, бо все, що було політично активне і здатне до політичного життя, мусило визначитися, можливість же визначитися в офіційній сфері була і є лише одна - під егідою КП(б)У і комсомолу. А тепер інша справа, наскільки ці кадри душею і серцем належать тій КП(б)У і тому комсомолові. Досвід доводить тут щось зовсім протилежне. Приклад Хвильового, Влизька, Позичанюка і багато, багато інших хіба не є красномовний. А отакі Гудзенки і Кравченки - хіба це лише одиниці? Нам принаймні відомо, що ім'я їм легіон. ... Очевидно, не про контакт з переконаними комуністами й комсомольцями йдеться. Ні, йдеться про контакт з тими, хто розійшовся з комунізмом, так як розійшовся Хвильовий, Позичанюк чи Влизько. А це значить з 90%-ми тих політичних кадрів.

Контакт з тими, хто своїми переконаннями стоїть по цей бік барикади, по нашому боці, а не по боці сталінському. Але хто може схопити той контакт з ними? Вони розійшлися з комунізмом, але вони розійшлися й з фашизмом в будь-якій формі. Не зійдуться вони й з монархізмом, а тим більше з будь-яким політичним малохіянством.»

Напевно Іван Багряний не мав на думці таких комуністів як Петро Симоненко, Н. Вітренко та багато інших, які й тепер після 20 років незалежності України носять квіти до пам'ятника В. Ленінові в столиці України та інших містах України.

За вище подані думки Ів. Багряного він і середовище, яке він очолював, мали багато різних обвинувачень, нападів та прикостей від політичних супротивників в діяспорі та комуністів в СРСР. А хіба події, що відбувалися і далі відбуваються в Україні не підтверджують його думок та правдивості?

Хоча Іван Багряний і прожив порівняно коротке життя, але він залишив після себе велику мистецьку й духовну спадщину. Його твори: «Скелька», «Золотий бумеранг», «Тигролови», «Сад Гетсиманський», «Людина біжить над прірвою», «Огненне коло», «Буйний вітер», «Антон Біда - Герой труда», драми - «Генерал», «Морітурі» та «Розгром», «Чого я не хочу повертатися до СРСР», дві казки - «Казка про лелек та Павлика мандрівника» та «Телефон» та кільканадцять пісень, які окрилив Григорій Китастих, Микола Фоменко, та інші будуть жити й наслідувати нові покоління українців в боротьбі за краще майбутнє українського народу.

Олексій КОНОВАЛ,
(Чикаго, США).

В 59-ТУ РІЧНИЦЮ КОМУНО-ЗВІРСЬКОГО ЗЛОЧИНУ В КІНГІРІ

Живучи в часі прискорених політичних змін та подій в світі, спостерігаємо, як часовий порох незамітно покриває нашу пам'ять, про недавно минуле пережиття, терпіння, муки і смерть сотень тисяч наших героїв, яких навіть в перелічених вже негадуються. Сьогодні, хоч короткими словами хочу пригадати, як звороднілі енкавдисти по-звірськи замордували, невинних в'язнів у таборі Кінгір, та, як скоро про них пам'ять зникає.

Щоб дістати цінну мідь в безлюдній пустині Казахстану, криміналісти Гулагу привезли на невольничу працю до копаля 20.600 молодих людей. В тому, із одинадцяти національностей, українці на числять 9.735 чоловіків і жінок. Життєві умови табору, були неувявно жорстокі, працювати в голоді в суворі зими і нестерпимо гарячі літа, люди просто не видержували. В пошуках самозбереження, з ініціативи українських націоналістів, Михайла Сорочки та Задорожного, в лютому 1954 року в таборі почала ширитись ідея страйку. Ідея скоро прижилась і поширювалась. Вимоги робітників були скромні, шість днів праці та збільшення харчів, адміністрація відповідала погрозами.

Підпільний Комітет працював справно, навіть стукачам не вдалось розкрити його. Таборова підпільна пошта, за яку відповідала Софія Корчинська, інформувала, що страйки поширились на інші табори. Начальство, щоб успокоїти ворухобників, спровадило п'ять вагонів "зеків" (кримінальних злодіїв), щоб навели насильством порядок. "Зеки", щоб застрашити страйкуючих, вибрали одному в'язневі очі. Гнів в'язнів вибухнув пістою, коли команда дозволила "зекам" заходити до жіночої зони, що було суворо заборонено. Спонтанна боротьба з "зеками" була такою безпощадною, що втікаючи через мури "зеки" кричали, "бандеровці то не люди". Акція закінчилась тим, що більшість "зеків" стали по стороні страйкуючих.

Страйк перейшов у відкриту боротьбу 16-травня, коли "людоді", (так звали жорстокого бригадира) в наявності сотень робітників, безвинно застрелив одного робітника, який за тиждень мав вийти на волю. Мужва кинулась на сторожів, та бій з лопатами проти зброї і лютих псів не тривав довго. Коротко після того, в калюжах крові і болота лежали людські тіла. Злочинна вістка облетіла цілий табір, гнів виростав у пімсту. Таборяни розбили мур жіночої зони, опанували цілий табір і не вийшли на роботу. Даремні були залякування і погрози начальства, та за ціну хоч і коротко-тривалої волі, люди були готові на найгірше.

Новостворену таборову команду, очолив підполковник летунства Ч. Армії Капітон Кузнецов, якого звільнила Ч. Армія з німецьких концтаборів, як бувшого полоненого, за що одержав 25 років до табору суворого режиму Кінгір. У всіх таборових варстатах, проходила інтенсивна праця для самооборонних цілей. В кузнях точили ножі, виробляли іпровізовану пальну зброю, списи, сокири та інші речі. Слід згадати, що після розгрому повстання було нараховано 4.855 одиниць різноманітної саморобної зброї. Інші копали рови і ставили барикади. Міністер таборового зв'язку Анатолій Іванович Кострицький, збудував радіо з голосниками для внутрішнього зв'язку та наладнав сім старих телефонів. З його довідки знаємо, що він був уроджений в м. Великий Токмак Запорізької Обл., виростав сиротою, забраний до Німеччини, де

працював радіотехніком, коли повернувся додому, присудили йому 25 років до табору "Рудник". Запьянована його втеча з табору не вдалась, тоді попав до Кінгір. Другий, Віталій Петрович Скирук з Луцького району, вставився в службі безпеки, за що після повстання, суджено його вдруге.

Крім таборових приготувань, таборова команда вела переговори з заступником міністра внутрішніх справ з Сергієм Єгоровим та начальником Гулагу, які закінчились без успіху, бо табір вимагав зустрічі з Микитом Хрущовом, на що не було згоди. В часі переговорів у таборі відправлялось Богослужіння. Доля невільників на волі тривала тільки 40-днів, поки не прийшла сподівана хвилина страшно розсправи.

Вночі 26-червня о годині 3.30 ранку, літаки освітили табір, 7 важких танків і бульдозерів завалили перші мури і вступили на площу, а за ними полк піхоти. Почалася дика різня, якої в історії немає порівняння. Жіноцтво, взявшись за руки, створили собою мур, щоб загородити танкам дорогу. Та даремні були сподівання, під залізними гусеницями танків тріщали їхні кості, солдати стріляли по обох боках, розбігаючися людей. Оборонці обезсилили один танк, який застряг у пастку. Солдати з вєжів, цільно стріляли тих, хто держав будь-яку зброю в руках. Людям не було сховку за мурами, бо танки валили бараки й присипали їх живцем.

Звірсько-дика операція, закінчилась о восьмій годині ранку. Потім, одних чоловіків у невідомо вивозили троками, а другим, наказали лягти довгим рядом доломлиць та поіменно вибраних стріляли в голову. Бульдозери поквално згортали людські тіла в глибокий яр та присипали камінням і піком. Чуючи свіжу кров, степові хижаки літали низько, шукаючи слідів крові, та даремно, бо солдати старанно прикривали їх свіжим піском.

Далеко, далеко від рідної землі, молоді герої віддали своє життя за ціну волі українського народу, якої на жаль, сьогодні багато з них не вміють її оцінити. Чи не є це національним гріхом, забути пролиту кров невинних мучеників героїв? Чи ненавистники національної боротьби, є спроможні хоч уявити собі, яка героїчна відвага тих молодих дівчат, які прийняли каторжну смерть, за ту волю, якою вони утішаються тепер.

Правдивої відповіді скільки було всіх жертв, до сьогодні немає. У звіті начальства говориться, що було 40 солдатів і офіцерів поранених, про в'язнів згадки немає. Перше свідчення появилось 1989 року в газеті "Огни Алатау" Руфіні Тамарині, що в перші дні повстання "біля сотні трупів вивезли за зону, кров зміли і засипали піском". В часописі "Запорозька Січ" з червня 1997 року, говориться, що згинуло 500 невільників, (про муштин немає згадки). Ірена Мартинишин з м. Стрия свідчить, що тільки з її бараку було убито 75 молодих дівчат. В розмові з ще живими свідками злочину, Іван

Карпінський сказав мені, що 500 осіб то відумане число, бо було багато більше, як чоловіків так і жінок, але тоді ніхто не числив і не приглядався, він певний, що в архівах є інформація, якщо влада їх відкріє.

Правда, архівний будинок Гулагу є в Караганді, але до нього немає доступу. За семирічні мої клопотання, я одержав від Карагандського Акіми (Говернера) дозвіл зняти плівки з архівів від 1930 до 50-их років, але це не було в моїй спроможності. Я звернувся до найвищих властей в Україні, включно до Президента, щоб занялись цим питанням – на жаль успіху не було. Щойно у 2007 р., в часі зустрічі з Карагандинським Акимом та за посередництвом бувшого голови СБУ Валентина Наливайченка, РОДУ почав одержувати списки українських жертв ГУЛАГу. Списки жертв, були друковані по 200 осіб у тижневику Трибуна. З приходом до влади президента Януковича, списки припинились, так що в нашому архіві маємо тільки 25.000, може колись буде решта.

В 1998-році, заходами голови РОДУ та жертводавців з США, споруджено на місці похоронень в Кінгірі "Пам'ятник українським жертвам комуністичного терору". Після амністії переживльцям Кінгірського злочину було дозволено поселитись в селеції Санпаев, де за пожертву одного жертводавця з США, збудовано для них у 2007 році церкву. Крім збудованих 4-ох церков для чотирьох громад в Казахстані, є ще 14 українських громад, які чекають Вашої допомоги. РОДУ – УККА звертається до всіх людей доброї волі з горячим проханням, допоможіть збудувати тим громадам церкви з недільними школами, що буде найбільшою винагородою бувшим страдникам та їх родинам. Чеки виписувати UCCA – RODU на адресу - 203 SECOND AVE. NEW YORK, NY 10003.

Слід згадати, що між судженями революційного комітету, було двоє українців, Анатолій Кострицький і Віталій Скирук, які одержали додаткових по 10 років, а підполк. Кузнецов – кару смерті. Цікаво також, що суд не судив їх за політичний злочин, але за кримінальний.

Також правдою є, що усі держави допомагають бувшим в'язням, крім України. Більше цього, ніхто з журналістів та істориків ще не відвідав сущих каторжників, навіть тих, яким пощастило повернути до України і доробитись багачтва, забули про їхні страдні дні та тих, що залишились.

Під кінець, кілька слів до всіх ненавистних опонентів в Україні до революційної боротьби ОУН УПА. Прочитайте про цей злочин і подумайте опоненти! Чи не є правдою, що невольничі заворушення в таборах, змусили Хрущова проголосити амністію? Чи не є правдою, що рушійною силою спротиву в таборах були українські націоналісти? Чи не є правдою, що націоналізм зберіг пошану й національну свідомість українства в цілому? Навіть американська журналістка Анн Апелбаум пише у своїй праці "Гулаг", українці поводитись в каральних таборах так, немов за ними стояла якась організаційна сила. Таємно обирали провідників та карали сексотів. Чи не заслуговують, ще живі члени ОУН УПА, на признання і пошану, а всі жертви, що безіменно спочивають по всіх чужих землях, на пошану й наші молитви? Подумайте!!!

*Слава Україні! Героям Слава!
Хай живе непоборимий український народ!*

**Іван БУРТИК, (США).
НА ЗНІМКУ: Руїни табору Кінгір.**

• Ми не лукавили з тобою

Відзначення Григорія КОСТЮКА

(1902-2012)

7-го квітня 2013 року в Культурному Центрі Катедри Св. Андрія УПЦеркви в Метрополії Вашингтону відбулося урочисте Відзначення 110 Річниці з Дня Народження Григорія Олександровича Костюка, визначного вченого, літературознавця, критика і суспільно-громадського діяча, автора багатьох книжок. Відзначення влаштоване відділами УВАН і НТШ в США, активним членом яких він був. На прохання сина, Теодора, о. Володимир Штеляк відправив Урочисту Панахиду. На залі Сестрицтво приготувало Поминальний Обід і відбулася Програма, якою провадив наш культ-освітній референт Олег Волошин.

Було представлено прелегентами надзвичайно цікаве і творче життя Григорія Костюка, автора багатьох книжок і розвідок, та спогадів про події і людей, з якими він зустрічався і співпрацював протягом свого довгого і дуже плідного життя.

Григорій Костюк народився 25 жовтня 1902 р. в с. Берешківці, 7км. від Кам'янець-Подільського, в бідній, але працюючій сільській родині, де було 2 синів і троє дочок, але брат рано помер і Григорій був єдиним сином, який мав би унаслідувати господарство. Батько служив у армії, де навчився читати і за це був шанований в селі. Він випишував дві газети і вечорами вголос читав. А малий Гриць з цікавістю прислухався і все питав батька - а що то за літера? А хто то на знімку? Батько не радо пояснював, завжди відмахувався - пізніше довідаєшся, як підеш до школи. А цікавий Гриць не відставав і так самотужки пізнав всі літери і почав складати їх до купи. Коли пішов до школи, вже міг потроху читати. Перший вчитель у нього був росіянин, кого прислали на село "для орусенія малоросов". Він був жорстоким і бив дітей лінійкою за найменшу провину, особливо за неправильно вимовлені російські слова, а вони ж були дітям чужі і тяжко давалися! Але на другий рік прибув учитель українець і він зіграв дуже позитивну роль в житті молоденького Костюка. Він заохотив його наполегливо продовжувати самоосвіту і заохотив вступити до гімназії в Кам'янець-Подільському. Зразу батько і слухати не хотів. Йому було потрібно сина в господарстві, та і грошей на науку не було. Але вчитель обіцяв дістати безплатне прийняття Гриця, якщо він пройде певний конкурс, чого Костюк і досягнув. Мама, тяжко працюючи, продавала на базарі плоди своєї праці і постачала сина харчами, а жив він у якихось далеких родичів. Так йому вдалося закінчити гімназію в Кам'янець-Подільському і в 1925 році переїхати

до Києва, де він вступає до Інституту Народної Освіти.

Це саме був період українізації, Київ і вся Україна вибухнули молодими талантами, кипіло літературне, мистецьке відродження. Костюк повністю потопав в це середовище. Його викладачі, це свідомі українці і дуже талановиті промовці - Микола Зеров, Павло Филипович, Михайло Драй-Хмара і інші. Всі вони були незабаром обвинувачені "ворогами народу" і загинули на засланні...

В своїх Спогадах "Зустрічі і Прощання" (2 Томи - разом 1,300 сторінок), як літописець, детально описав добу в якій жив, а це - короткий період національного Відродження України в 20-их роках минулого століття і про творців цього Розстріляного більшовиками Відродження, їх переслідування і трагічний кінець на засланні... Зворушливі зустрічі з Хвильовим, Косинкою, Первомайським, молодим Сосюрою окрилюють Костюка.

Скрізь, Григорій Костюк включається в суспільно-громадське життя, стає членом Об'єднання Українських Письменників - "ПРОТЛІТФРОНТ" в Харкові. Але насувається період переслідування всього українського - розкуркулення селян, голодомор, арешти... Сам Костюк був заарештований в 1935 році і відсидів 5 років на Воркуті. Про це, він окремо написав книжку - "Окаянні роки - від Лук'янівської тюрми до Воркути" (194 ст.), як також книжки в англійській мові "Сталінізм в Україні" і "Падіння Постишева".

В другому Томі своїх Спогадів Костюк описує життя на еміграції, коли змушений був, тікаючи від наступу Червоної Армії, переїздити - через Львів, Німеччину і до Америки. Григорій Костюк - член УВАН і НТШ в США, іноземний член Академії Наук України з 1992 року, член і основоположник організації Українських Письменників в "СЛОВО", член українського відділу інтернаціонального "ПЕН" клубу, співпрацює з Багряним при творенні УРДП (Українська Революційна Демократична Партія) і Національної Ради, з Урядом УНР в екзилі, був головою Мистецької Комісії Побудови Пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашингтоні.

За книжку Спогадів "Зустрічі і Прощання" Костюк був нагороджений премією Фондації Антоновичів і міжнародною Премією ім. В. Винниченка.

На Відзначенні 110-ліття Костюка виступили:

Ореста Старак - Перший Секретар Посольства України в США привітала громаду зі святом достойного вченого, літературознавця і автора

Григорія Костюка і вдумливо підкреслила його заслуги перед Україною.

Альберт Кіпа - Президент Української Вільної Академії Наук в США, який цікаво подав опис заснування і праці УВАН і вклад Григорія Костюка в розвиток цієї установи.

Оля Матула, привітала всіх гостей від імени Катедри Св. Андрія, детально оповіла про життєвий шлях і творчість Григорія Костюка і про зворушливі виступи при різних нагодах тут у залі Катедри. Багато з нас ще пригадують, як до трибуни ледве доходив старенький Григорій Олександрович, ведений попід руки з обох боків, майже сліпий і глухий, але як тільки починав говорити - де й поділася та старість! Повний енергії, із зацікавленням тримав увагу слухачів! Розповідь дуже жива, насичена спогадами про пережите і про людей, з якими мав зустрічі та співпрацював. Наш парафіянин, Степан Максимук, дослідник й колекціонер українського звукозапису, має записи на касетах - 4 виступи Костюка, які вже сьогодні є історичні і будуть зберігатися в майбутньому Музеї в Баунд Бруці.

Лариса Залеська Онишкевич, від імени НТШ у США, у своїй доповіді "Григорій Костюк, Винниченківська Комісія і Деталі передачі Архіву Винниченка" цікаво доповіла про упорядкування архіву, перевезення його до США та про працю Костюка, як редактора 4 Томів "Щоденника Винниченка" і долю цього архіву сьогодні, який завдяки пильності Костюка, зберігається при Колумбійському Університеті і частинно в Україні.

Був показаний фільм з "Відзначення 110-ти Річчя Костюка" в Києві, де виступила родичка Костюка Надія Баштова, яка працює в Інституті Літератури при Академії Наук в Україні і зробила докторат з праць Костюка.

Осип Зінкевич доповів про співпрацю з Костюком над виданням 5-ти томів праць Хвильового, редактором яких був Григорій Костюк. Зінкевич

цікаво накреслив атмосферу, протягом довгих років - яка привела його до події видання творів Хвильового і до знайомства і спілкування з Костюком. Він розповів про останню, зворушливу їх зустріч - десь за два тижні до відходу Костюка з цього світу, коли вертаючись з України, заїхав до Костюка і показав нововидану Смолоскипом книжку про Йогансена, згинувшого на засланні. Зворушений Костюк, який приятелював з Йогансеном в молодості - притулив книжку до серця і йому покотилася сльоза...

Син, Теодор Костюк, з гордістю і гумором розповів і продемонстрував прозирками про те, як він "Виростав в атмосфері Літератури і Культури", про визначних друзів і шанувальників Батька і його останні роки.

Григорій Олександрович Костюк не дожив до 100 років тільки 22 дні.

Через стан здоров'я він не зміг відвідати Україну, розпрощавшись з нею навки в 1944 році, але контакт з Батьківщиною він ніколи не переривав. Він уважно, все життя слідкував за подіями в Україні, читав регулярно "Літературну Україну" і між рядками офіційної сов. преси вишукував паростки українського духу. Всі ці довгі роки на чужині він не змарнував, а працював для України, для її відродження. І Україна не забула про нього!

Після проголошення незалежності, українські патріоти, особливо літератори, перебуваючи у Вашингтоні - обов'язково хотіли зустрітись з Григорієм Костюком, відвідували його навіть пізно вночі. Це - Іван Дзюба, Микола Жулинський, Юрій Щербак, Микола Вінграновський, Євген Сверстюк і багато інших.

Десятки листів надходило з України. Відгукнулися старі друзі, хто жив і про долю яких понад 50 років він не знав. Як наприклад, поет Петро Ротач, який через газету «Українські Вісті» дуже зворушливо привітав Костюка з нагоди його 95-ти ліття. Не бачилися вони понад 50 років.

Зав'язалася переписка, згадалася стара дружба...

Завдяки відданості і зусиллям його сина Теодора, спадщина - Архів Григорія Костюка стала власністю українського народу. В 2000 році його архів був перевезений в Україну і зберігається, разом з його бібліотекою (3,500 книжок) в Інституті Літератури при Національній Академії Наук України. Ввесь труд і зусилля свого життя Григорій Костюк віддав Україні.

За свою книжку "Зустрічі і Прощання" був нагороджений премією Антоновичів в 1989 році, як також міжнародною премією ім. Винниченка в 1990 році. Він не змарнував свого, Богом даного таланту, а помножив його.

Пам'ять про Нього і Його добрі діла буде Вічною!

Пані Оля МАТУЛА (США).

ТИЖДЕНЬ РОЗВИТКУ ДИТЯЧОЇ ТВОРЧОСТІ В ПТНЗ

Для розвитку творчості дітей в Орджонікідзевському професійно - технічному училищі велику увагу приділяють гуртковій роботі. Спілкування з учнями в позаурочний час дає можливість краще пізнати їх нахили, вподобання, захоплення. В спокійній атмосфері, коли викладачі, майстри виробничого навчання спілкуються зі своїми підопічними на рівних, повністю розкривається творчий потенціал дітей. Від такого тандему задоволення отримують і учні, і керівники гуртків, адже їх об'єднують спільні інтереси.

В наш технічно модернізований час, коли підлітки майже не відвідують театри, не всі захоплюються класичною музикою, а живому спілкуванню віддають перевагу спілкуванню з комп'ютером, дуже важко зацікавити їх вишиванкою, народною пісню, народним танцем. Та все ж таки, працівники навчального закладу знаходять шляхи залучення учнів в позаурочний час до гурткової роботи. І учні віддячують їм, коли самі, за власним бажанням, а не тому, що цього вимагає класний керівник, приходять до керівників гуртків з метою пізнати щось нове.

Гурткова робота не тільки дає можливість зайняти учнів у вільний час, а й спонукає наставників до їх творчого росту. Одним із таких керівників гуртків є майстер виробничого навчання Анохіна Наталія Олексіївна. Гурток, який вона очолює, називається «Візерунки буття». Він поєднує в собі народне мистецтво вишивання та сучасні технології виготовлення картин зі шкiри, мистецтво квілінгу, виготовлення панно з паперу, виготовлення іграшок зі звичайних поліетиленових пакетів. У навчальному закладі гурток користується великим попитом. Учні в ньому самі обирають справу, яка їм до душі.

Слід зазначити, що членами цього гуртка є не тільки дівчатка, а й юнаки, більшість з яких - діти-сироти, діти позбавлені батьківського

піклування та діти із багатодітних сімей. Створення виробів з таких матеріалів, як папір, шкіра - це дуже кропітка робота, тому потребує індивідуального підходу. Свої роботи гуртківці представляють на училищній виставці творчості, на рівні міста, а також на виставках в області.

Неодноразово роботи гуртка були відзначені на обласному фестивалі «Дивограй», де окрім художньої самодіяльності навчальний заклад представляв виставку прикладного мистецтва і народно-технічної творчості учнів та працівників закладу. Крім цього, вже стало традицією, кожного року, на святкування Дня Конституції України, все місто має можливість побачити виставку робіт гуртка «Візерунки буття». Спостерігаючи за роботою гуртка, задасеш питання: чи є межа творчому натхненню? І зразу ж отримуєш відповідь: поки є такі талановиті, самовіддані своїй справі люди, як Наталія Олексіївна, кінця творчому натхненню немає.

У рамках проведення тижня розвитку творчості дітей в Орджонікідзевському професійно-технічному училищі пройшла виставка - презентація гуртка «Візерунки буття».

Неля ТАРИКІНА, заступник директора з навчально-виховної роботи Орджонікідзевського професійно-технічного училища.

• Гортаючи класику

Олесь ГОНЧАР

Співачка

Дош, що пройшов рясно над містом, пошумів за річку, грім доносився щораз глухіше. Знову розвиднилось, хоча перед тим уже дехто думав, що це вечір. Над Дніпром звелася радуга, з'єднуючи береги барвистим високим мостом. Вибрело сонце, і клени, паруючи, задимилися на проспекті світлим зеленим димом. Весь проспект задимівся від гори і донизу, озираючись на зелену ріку.

Напроти одного з високих будинків, від якого тепер залишились самі задимлені стіни, перехожі на тротуарах раптом зупинились, почувши пісню. Звідки вона? Звідки вона в цьому окупованому німцями місті, де вже скоро рік, як люди і говорять, і ходять, озираючись?

З гори, серединою проспекту, йшла між деревами немолода боса жінка у вінку, в національному вишитому вбранні і співала. В руках вона тримала букет живих червоних троянд і несла його перед собою прямо, як несуть свічки з церкви у страсну ніч. За співачкою шумливою процесією бігли обшарпані радісні діти. На деякій віддалі тяглися і цікаві дорослі, наче соромлячись підійти ближче до дивної жінки. Обличчя її було висохла і біле, як з крейди, виснажене до краю. Проте, співачки, вона весь час всміхалася дивно-урочисто, наче виконувала якийсь обрядовий псалом. А співала вона одну лише пісню: «Ой, зійди, зійди, ясен місяцю, як млинове коло»... Кінчивши, знову починала те ж саме, не перестаючи всміхатись своїми тонкими безкровними губами.

Поліцай, що стояв на перехресті, забачивши незвичайний похід, кинувся було, щоб затримати жінку.

Але хвора, високо тримаючи голову, так упевнено наступала прямо на нього, посміхаючись, що він одвернувся, згорбившись. До того ж її пісня нічим не загрожувала німецькій владі. У цей момент поблизу на асфальті, якраз напроти процесії, зупинилася легкова машина. З неї вискочили декілька німців, військових і цивільних. Ту ж мить поліцай, втягнувши голову в плечі, кинувся до жінки.

– Хто співай? – закричав він, боком оглядаючись на німців. – Що за пісні?

Один з німців махнув йому рукою, щоб не чіпав жінки. Поліцай, козирнувши, відсторонився. Довготелесий цивільний німець з закованими рукавами забіг наперед співачки і клацнув фотоапаратом.

А вона йшла не зупиняючись.

Німець забіг з іншого боку і знову клацнув. А вона йшла і співала, не помічаючи нікого.

Німець підійшов до своїх, і вони жваво задержкотіли, проводжаючи поглядами співачку. Фоторепортер хвалився, що це мають бути чудові кадри. Екзотіш. Вже завтра вони полетять в Європу і читачі берлінських, паризьких, брюссельських газет побачать, як щасливо живуть українці під німецькою егідою. Народне гуляння надвечір. Шпацігранг.

А співачка все йшла, не дивлячись під ноги, не обминаючи теплих дощових калюж. Коли вона ступала у встояну воду, то небо в тій воді, враз оживаючи, починало тріпотіти блакитними крилами. А як виходила, то ноги, сполоскані дощовою водою, були такі чисті, наче не торкались землі.

Кожного, хто попадався їй назустріч, вона зупиня-

ла. Ставши напроти знявового перехожого і заглядаючи йому в саме обличчя, вона співала йому свою пісеньку, наче втішала. «Ой, зійди, зійди, ясен місяцю...».

А то була якась бабуся з торбою качанів, або муляр, весь залепаний вапном. Вони не знали, що їм робити і що казати, а діти навколо дуже тим втішались і вистрибували. Потім співачка, все так само ласкаво заглядаючи бабусі чи мулярові в вічі, шепотіла їм твою жіночу таємницю:

– Я йду на побачення... – і поправляла вінок на голові, вже де-не-де охоплено сивиною. – Вибачте, я поспішаю...

І поглядала на руку, наче там був годинник.

– Горі ти наше, – хитала бабуся головою вслід хворій. – Сльози ти наші.

Діти знову бігли за нею отарою, як вівці за пастухом. Дивно було, що вона досі не захрипла. Вона співала весь час невтомно і легко, як пташка. Лунке надвечір'я, високі з вигорілими вікнами будинки гучно резонували її пісню. Здається, не паруючим зеленим димом кленів, а тільки тим співом був сповнений весь проспект. «Ой, зійди, зійди...».

Процесія росла і росла. Ті, що не наважувались бігти за співачкою посередні проспекту, йшли по тротуарах, не зводячи з неї очей. Давно, давно вже не лунала тут пісня. Давно вже не ходили цим проспектом дівчата з квітами в руках, з веселими обличчями. Вже скоро рік, як по цих тротуарах гримлять дерев'яні ерзац-підшви, завезені сюди з колись багатой Європи. І зараз, повертаючись з роботи, робітники мовчки вистукували своїми дерев'яними спецівками, як каторжники. Тому святкове яскраве вбрання хворої так вбирало очі перехожих. І ця гаптована біла сорочка, і квіти, і висото піднята голова в вінку – все нагадувало той час, коли цим проспектом текли

святкові демонстрації, шелестіли знамена, гриміли оркестри. Не догадувались німецькі офіцери, проходячи мимо, що та сорочка, далеко біліючи, говорила зараз, як прокламація.

Процесія за жінкою довшала, а ще більше похмурих людей посувалося паралельно їй тротуарами. Коли співачка проходила повз німецького лазарету, солдати, повилазивши на вікна всіх поверхів у самій білизні, щось весело їй вигукували і махали милицянами.

– Недоламані, переламані, – закричали діти у вікна, раптом стаючи серйозні і люті, як звірята, ніби інтуїтивно відчувши на собі обов'язок захищати цю хвору жінку проти глуму чужинців.

А вона, не обертаючись до вікон лазарету, проходила далі, співаючи і гордо тримаючи перед собою свої червоні квіти. Здавалось, їй і справді конче потрібно встигнути на якесь побачення. Сонце сховалося за елеватор і одразу потемніло. Тільки на горі, в кінці проспекту, клени ще висвічували вогнем, як маляхівові.

Нарешті співачка, виїшла на привокзальний майдан. Натовп зненацька загул, ніби те, що постало перед його очима, він бачив уперше. На майдані, на тому місці, де колись стояла трибуна, коли місто зустрічало папанівців, тепер стояли шибениці. На них ще висіли міські партизани, скарані напередодні за диверсію в депо. Побачивши їх, співачка ще більше простягла вперед свої квіти і голос її задзвенів з новою силою. Тепер навіть діти перестали сміятись. Натовп, зійшовши з обох тротуарів, оточив співачку тісним колом. Водопровідники, що працювали серед майдану біля відкритого колодязя, припинили роботу, задивившись на жінку. Один з них саме вилазив з ями і співачка, наблизившись до нього і, ласкаво заглядаючи йому в очі,

проспівала свій радісний псалом. Водопровідник червонів і сопів, закриваючи люк.

– Хороші в мене квіти? – питалася вона водопровідника. – Це я на побачення, це йому. Он він, третій зліва.

Вона вказала квітами на шибеницю і очі її спалахнули ніжністю. Обличчя її ставало дедалі ясніше, а натовп хмурнішав.

– Он він, третій зліва. Він не горбатий, він стрункий, він красунь... Дозволи прийти, я поспішаю.

Вона знову глянула на уявного годинника.

Брязкаючи підковами, чітким кроком підійшли німецький фельдфебель і поліцай. Не кажучи нікому слова, вони врізалися плечима між людей, пробиваючись туди, де бачили голову у вінку. Натовп навколо хворої одразу зімкнувся, мов кільце. Німець і поліцай, працюючи ліктями, спочатку трохи продерлись між натовпом, а потім їх так стисли, що вони не могли податись ні вперед, ні назад. Фельдфебель все хотів свистіти, але ніяк не міг добути руки, щоб вліпнути свисток, який висів у нього на шнурку, біля бокової кишені.

– Що ви з неї хочете, – гукала якась висока літня жінка до німця. – Вона хвора. Я її знаю...

Німець сопів, мовчки тупцюючись на одному місці.

– Герр фельдфебель! – закричав поліцай. Якийсь юнак з голими грудьми ляпнув його долонею по спині і на мундирі відпечаталось білим: "жлоб".

– Хто вдарив?

– Вдарив? Тебе ще не били, – спокійно сказав другий юнак у брезентовій куртці. І теж ляпнув поліцаю по спині. Відпечаталось: "Іуда".

Вечоріло.

– Я її знаю! – гукала та ж висока жінка. – Це моя сусідка. Вона була артисткою, і при цих мусіла їхати на село міняти останнє оте вбрання, що на ній...

Повернулася, а його вже повісили. Івана Львовича, чоловіка...

– Хто б'є?

– Терпи!..

– Вона і вчора сюди ходила. Але вчора вона ще не була така...

Натовп вирував і ремствував усе погрозливше. Кожному хотілося захищати зараз цю хвору співачку, що тріпотіла, білюючи, у центрі, як листівка. Хотілося власним тілом заступити, щоб не мацали її, чисту, чужі, грубі руки.

– Хто б'є? Задуйте!

– репетував поліцай, припертий з усіх боків, а навкруги співачки було вільне коло, наче вона була заворожена. Перевівши погляд понад шибениці, над високий темний елеватор, вона знов заспівала, дивлячись радісно в небо. «Ой, зійди, зійди...». Квіти були високо підняті в її руці, наче стяг.

Німець щось хрипло гаркнув, з нього злетів кашкет і всі одразу побачили, який він рижий. Доки жінка співала, в натовпі відбулася якась коротка блискавична сутичка. Було чути, як брязнув об камінь люк, відкриваючись, щось глухо ойкнув і люк ще дужче задрвенів, закрившись. Кілька пар дерев'яних колодок уже стояли на ньому. Ні голосу німця, ні голосу поліцаю вже більше не було чути.

– Товариші! – сказав простоволосий юнак у брезентовій куртці, стоячи на люкові. І це давно нечуте звертання було зараз всім до безкраю рідне. – Товариші!

Співачка на півслові урвала пісню і перевела погляд на присутніх. В цю мить ніхто не сказав би, що вона хвора. В її великих розумних очах під вінком ще відбивалася вся безодня вечірнього неба, в яке вона шойно дивилася. Бо хоч сонце зайшло за горизонт уже давно, проте легенькі хмароньки ще наскрізь світилися ним.

КОМЕНТАР ДО НОВЕЛИ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА «СПІВАЧКА»

Якось, переглядаючи статті в газеті «Зоря» за 1946 рік, я натрапив на новелу «Співачка». На жаль, її не згадують літературознавці, годі її побачити і у збірці новел «Південь» (1951) та в інших. У контексті новелістичної творчості письменника вона засвідчує перехід до нових форм пластичного ліплення характерів і разом з тим є в «Співачці» своєрідні стильові домінанти, що повторюються майже в усіх новелах Олеса Гончара.

Галерея жіночих образів - одухотворена, жива - постає перед читачем із незабутніх творів новеліста. Опромінімося красою жіночих образів у новелах «Модри Камень», «За мить щастя», «Усман та Марта», «Маша з Верховини», «Жінка в сірому» і впишемо в їх контекст безіменну героїню новели «Співачка». У ній краси постає актриса, яка гордо йде окупованим Дніпропетровськом і співає, втішаючи: «Ой, зійди, зійди, ясен місяцю, як млиновеє коло...».

«А співачка все йшла, не дивлячись під ноги, не обминаючи теплих дощових калюж. Коли вона вступала у встояну воду, то небо в тій воді, враз оживаючи, починало тріпотіти блакитними крилами. А як виходила, то ноги, сполоскані дощовою водою, були такі чисті, наче не торкалися землі».

Важливу символічну функцію виконує образ райдуги, світла, сонця. У світлоносній інтерпретації О. Гончара вони втілюють настання перемоги, що наближалася з лівого берега: «Над Дніпром звелася райдуга, з'єднаючи береги барвистим високим мостом. Вибрело сонце, клени, паруючи, задимилися на проспекті світлим зеленим димом».

Збожеволілу актрису фотографує німецький фоторепортер, щоб берлінські, паризькі, брюссельські газети побачили «щасливе життя українців». Пісня співачки спонукує до дії патріотів... «Вона вказала квітами на шибеницю і очі її спалахнули ніжністю. Обличчя її ставало дедалі ясніше, а натовп хмурнішав... Співачка на півслові урвала пісню і перевела погляд на присутніх. У цю мить ніхто не сказав би, що вона хвора».

Не можна уявити філософську концепцію життя видатного письменника без осягнення його ставлення до жінки. Оповиваючи її нев'яничим серпанком краси і любові в душі християнського обоження жіночої сутності, О. Гончар підносив не тільки її, а й всю культуру до сприйняття через цю поетичну призму всіх людських категорій. Парадигма жіночої тілесності в інтерпретації О. Гончара сприймається у соціологічному та культурологічному зрізі і ще достатньо не вивчена. Один з аспектів цієї проблеми - кохання, як вияв безмежних духовних устремлень, в яких поєднується тілесне і духовне, жертвне, вічне і миттєве є тим онтологічним критерієм, яким зв'язується смисл життя, утверджується художня концепція: жінка і війна, чоловік і жінка, жінка і культура нації. Такі роздуми навіяла призабута новела О. Гончара «Співачка».

Костянтин ДУБ,
кандидат філологічних наук,
літературознавець.

Фідель СУХОНИС

«Від Нью-Йорку до штату самотньої зірки»

(Частина шоста. Закінчення.)

Я вже ділився з шановними читачами думками про те, що зустрічі та знайомства в «українській Америці» з роками збагачували мене та надавали нові враження з життя наших людей в найширшому сенсі. Чому так? Бо залишаючись часткою українського народу, шануючи власні традиції та вірування, українці діаспори неминуче стають часткою тамтешнього суспільства, так би мовити, всмоктуючи в себе усі його відмінності, звички, надбання тощо. Особливо, це цікаво спостерігати на прикладі української діаспори США, котра перебуває в країні з надзвичайно розлогим і строкатим національним складом.

У цьому розділі своїх нотатків хочу розповісти про те, що зміг побачити і почути серед американських українців в такій прозаїчній здавалось би діяльній людського буття, як кухня, столування. Однак, зразу хочу підкреслити на загальну банальну істину про те, що вторинного і другорядного в житті будь-якого соціуму не буває. І це сповна стосується окресленої теми. Адже харчування будь-якого народу це не лише, так би мовити, фізіологічна потреба, а й так само вияв традицій, культурних надбань, вірувань тощо. Попри матеріальну сутність, я б сказав, що будь-яка національна кухня це прояв духовності народу, його ментальних виявів. Коли ж везти мову про українську діаспору США і взагалі громад більшості західних країн, то як це не буде виглядати на перший погляд дивним, але національна кухня допомогла їм зберегти свою ідентичність та зорганізуватися. Чому? В одній з своїх перших книг про землю Вашингтона «Америка у вишиванці» я писав:

«... В фундаменті багатьох церков та інших українських установ США лежать наші такі добрі знайомі з дитинства вареники. Бо саме з їх приготування і продажу не лише серед своїх наші люди діставали поважні кошти для облаштування громадської діяльності».

Так і є. Можу це підтвердити й нині вже після більш як двадцяти літ обсервації нашої громади у

США. Для метрополітального читача може виглядати дивним як у такій модерній країні, як Америка, можна зводити цілі будови з продажу вареників. Ну, найперше, очевидно, реалізація найулюбленішої української страви це не єдине джерело громадських надходжень. Хоч хочу підкреслити доволі поважне. Як на мене, то сталося це з декількох причин.

По-перше, українцям США і Канади вдалося, так би мовити, створити «бренд» для своєї національної страви. Щоправда, серед американців наші вареники називають на польський кшталт «піроги». Однак, будь-який Джан або Дороти знає, що найсмачніші та найкращі «піроги» саме в українців.

Окрім того, як правило, вареники у широкому продажі на якихось великих і значущих імпрезах та релігійних святах. Бажано ж знову таки за участю і американської публіки. За таких обставин ціни на вареники стають навіть за тамтешніми стандартами доволі поважними. Не рідкість, коли за великого скупчення людності торгівля щойно приготовленими, ще гарячими варениками, може сягати доляра за штуку. Отож, порція з десятка вареників затягує на українські ціни майже в сотку гривень. Не важко зрозуміти, враховуючи рецептуру гордості нашої національної кухні, наскільки «рентабельне» таке виробництво.

Як правило, готують вареники при кухнях парафій церков. Роблять це віддані парафіянки, часто вже старенькі жінки, котрі просто таки вкладають душу в таку банальну здавалось б річ, як вареник. Як тільки почалися більш ширші контакти поміж Україною і діаспорою, наші деякі доморощені інтелігенти-сноби кепкували із заміток в етнічній пресі, де у дописах про ту чи іншу імпрезу, не рідко наприкінці можна було зустріти пригадку про те, що вареники для заходу готували «пані така і така, а допомагала їм панімавка така то». А дарма кепкували міллю з'їдені апологети, бо вареники «пані Стефки» часом робили більше користі для української справи, аніж їх нудні промови і статті.

Варто також зазначити, що на загальну українську кухню користується широкою популярністю серед світових кухонь. Вона давно одержала поширення далеко за межами України, а деякі страви української кухні, наприклад борщі та вже згадані вареники, увійшли в меню міжнародної ресторації. Вони користуються великим попитом у Європі, Росії, Прибалтиці, на Кавказі й деяких країнах Сходу та вже у згаданих - США і Канаді. Приємно також зазначити багатство і строкатість нашої національної кухні. До цих пір збереглися розходження між стравами Чернігівщини і Галичини, Полтавщини і Волині, Буковини і Харківщини, Поділля і Закарпаття. Українська кухня була створена на базі вже сформованих у кожній з регіональних частин країни елементів кулінарної культури. Попри те, що ці елементи були дуже різноманітні, унаслідок величезності території, яка розкинулася від Карпат до Приазов'я і від Прип'яті до Чорного моря, розходження природних умов і історичного розвитку окремих частин її, сусідства безлічі народів (росіяни, білоруси, татари, ногайці, угорці, німці, молдаване, турки, греки), українська кухня виявилася на рідкість цілісною, навіть трохи однобічною як по добору характерної національної харчової сировини, так і за принципами його кулінарної обробки. У національну українську кухню не ввійшли традиції давньоруської кухні, зв'язок з якою було втрачено після монголо-татарської навали. Це відрізняє українську кухню від російської і білоруської, де древні традиції, хоча і видозмінювалися, але тим не менше збереглися протягом багатьох століть.

Разом з тим, українська кухня сприйняла деякі технологічні прийоми не тільки німецької й угорської кухні, але і татарської і турецької, по-своєму частково видозмінюючи їх. Так, обсмажування продуктів у перегрітій олії, властиве тюркським кухням, було перетворено в українське «смаження» (тобто пасерування овочів, що йдуть у борщі чи в другі страви), що, наприклад, абсолютно не властиво українській кухні. А різноманіття страв із свинини ріднить українську кухню з кухнями західних слов'ян і угорців та сусідів українців - білорусів, однак, використання сала в українській кухні надзвичайно різноманітно. Сало не тільки їдять солоне, варене, копчене і смажене, на ньому не тільки готують, їм не тільки шпигують усяке не свиняче м'ясо, де сало відсутнє, але і використовують його навіть у солодких стравах, сполучаючи з цукром чи

патокою. Наприклад, такий масовий кондитерський виріб, як вергуни, смажать, а вірніше обварюють або пряхать в салі. Українській кухні властиво і не менш рясне використання яєць, які служать не тільки і не стільки для готування самостійної страви - різного роду «яєшень», скільки для таких ж неодмінних, як і сало, добавок у борошняне, борошно-яєчні і яєчно-фруктові (солодкі) блюда.

Однак, полишимо суто спеціальну тематику для професіоналів – кухарів та авторів рецептів всіляких наїдків. Бо найперше хотілося б підкреслити, що й на чужині наші люди здебільшого не зраджують своїм гастрономічним уподобанням. Принаймні, на столі у більшості американських українців завжди знайдеться місце саме національним стравам.

Деякі з них вони, як вже згадані вареники, змогли поширити і серед американської спільноти. Давній приятель нашого «Бористену» в США Петро Палюх якимось оповідав мені, що в молоді роки він разом ще з декількома приятелями намагалися зробити бізнес з українськими ковбасами. Продукт цей - інтернаціональний. Але саме ковбаси української рецептури фактично були відсутні в той час на американському ринку. Ідея на загал виявилася не поганою. Перші ж спроби продажу українських ковбас підтвердили, що вони будуть користуватися попитом в США. Однак, хлопцям забракло оборотних коштів, забракло того, аби створити бренд «Українські ковбаси». Без чого дуже важко завоювати будь з яким продуктом американський ринок. Було б гарно аби нині комусь це все ж таки вдалося в Америці чи якійсь іншій західній країні. Бо наша правдива українська ковбаса справді надзвичайно смачна і поживна річ.

На загал, мені здається, що відданість кухні батьків є одним з тих чинників, котрий допомагає українцям так само зберігати свою ідентичність на чужині. Адже не даремно китайці кажуть – ми - те, що їмо. Я знаю багато наших людей на землі Вашингтону, котрі залюбки готують українські страви як вияв пам'яті про своє коріння, якщо хочете генетичну програму. Голова РОДУ УККА невтомний і працелюбний Іван Буртик з Нью-Джерзі гостив мене у цей приїзд на землю Вашингтону варениками і голубцями. Вони були такі бездоганні на смак і вигляд, що мені навіть вже соромно було вкотре дякувати і хвалити господаря за таке кулінарне диво. Без любові до справи так майстерно куховарити однозначно не мож-

ливо. Відтепер я чекаю на зустріч з паном Іваном Буртиком ще й з огляду на його смачні та неперевершені голубці та вареники.

Варто також зазначити, що чимало наших людей на еміграції в США, особливо з так званої «третьої хвилі», опинилися там перед тим, відвідавши інші країни поселень.

Здебільшого це були держави Латинської Америки.

На згадку про ті роки вони збагатили свою родинну кухню стравами латинської кулінарії. Я навіть назви зараз не можу пригадати тих смачних та екзотичних наїдків, котрими, наприклад, мене частували в родині Віктора та Валентини Бабанських з містечка Ватчунг, що у штаті Нью-Джерзі. Справа в тому, що неперевершена кулінарна майстерність господині базується не лише на українській кухні, а й збагачена стравами Бразилії, де пані Валентина провела молоді та дитячі роки.

А мій славний і відданий приятель Іларіон Хейлик назавжди збагатив мене простим, але таким ефективним рецептом «періко». Це традиційна страву венесуельської кухні, яка складається з яєчні, що густо здобрена помідорами і цибулею. Але це, так би мовити, класичне «періко». Одного дня, під час свого побуту в Україні, вранці після вчорашнього козацького застілля пан Хейлик приготував «періко від Іларіона». На розігрійті сковорідці знайшлося місце для усього, що залишилося з добірної вечері й уродженець наддніпрянського Мишуриноного Рогу щедро добрих все це вже згаданими томатами. Проста у приготуванні страву виїшла і поживна, і смачна.

Між іншим, свого часу вже, на жаль, вже покійна мати дружини Іларіона Хейлика збагатила Венесуелу рецептурою українських пиріжків. Пані Раїса не без тремтіння в голосі пригадувала як та знайома з дому нехитра страву допомогла їй родині стати на ноги в чужій тропічній країні. Бо пиріжки мудрої та працюючої української жінки знайшли прихильність і у тубільців, і у таких самих, як вони, емігрантів з різних країн світу.

Отак не просто виглядає здавалося б таке тривіальне діло як кухня та кулінарія на чужині. Насамкінець хочеться віддати шану страві, котра є для більшості українців стравою культурною, можна сказати, сакральною. Напевно, що Ви здогадалися, йдеться про наш славетний борщ. Мені випадала приємність куштувати борщ у багатьох родинях Америки, я смакував цей витвір кулінарії в

помешканні поетки Віри Вовк в Ріо-де-Жанейро, в Торонто у хаті маестро Йосипа Гошуляка був так само добірний борщ. Ця страву порадувала в гуртожитку для новоприбулих емігрантів в німецькому Ганновері, між іншим, приготовлена етнічними євреями - вихідцями з СРСР. Правдивим українським борщем частували мене навіть під час недавньої поїздки на Кіпр. Це вже було, можна сказати, російське виконання знаної української страви. Отож, борщ живе на усіх континентах і серед усіх народів. А тому наприкінці цих нотатків, якщо вони чимось Вас і зацікавили, хочу надати безперечно цінну та потрібну інформацію. А саме один з рецептів нашого українського борщу. Зрозуміло, що його як народну пісню чи колядку, завжди можна виконати по-новому і не традиційно. Отож, до Вашої уваги ще одна, так би мовити, партитура.

На 1 літр страви вам знадобиться у грамах:

Буряки – 150
Капуста білокачанна свіжа – 100
Картопля – 210
Морква – 50
Петрушка (корінь) – 20
Цибуля ріпчаста – 35
Томатне пюре – 30
Жир тваринний топлений харчовий – 20
Цукор – 10
Оцет – 10
Борошно пшеничне – 6
Перець солодкий – 25
Сало шпик – 10
Часник – 4
Бульйон або вода – 700.

Буряк шаткують, додають жир, цукор, оцет, томатне пюре і тушкують до готовності, додавши невелику кількість бульйону. Тим часом нашатковану моркву і корінь, нарізану цибулю півкільцями обсмажують в олії. Потім кладуть у киплячий бульйон нарізану картоплю, доводять до кипіння і варять 10—15 хвилин. Після цього кидають тушкований буряк і обсмажені овочі. За 5—10 хвилин до кінця приготування вливають пасероване борошно, розведене бульйоном, солодкий перець, сіль і спеції. Нарізану соломкою капусту закладають за 3—5 хвилин до готовності. Основний вид жиру, який використовується для українського борщу, – це свиняче сало. Його розтирають у ступці з часником, зеленню петрушки і цибулею до однорідної консистенції і заправляють ним борщ за пару хвилин до готовності. Смачного!

● Посмертна згадка

Передчасно пішла з життя Ольга Камінчук

7 березня 2013 р. несподівано пішла з життя Ольга Анатоліївна КАМІНЧУК, доктор філологічних наук, старший науковий співробітник Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України.

Ольга Камінчук народилася 7 липня 1970 р. в м. Києві. Її батько – відомий український письменник Анатолій Семенович Камінчук, мати – літературознавець, кандидат філологічних наук, провідний науковий співробітник Інституту літератури Надія Володимирівна Левчик.

У 1987 р. О. Камінчук закінчила із золотою медаллю середню школу № 137 в м. Києві. В тому ж році вступила на філологічний факультет Київського університету імені Тараса Шевченка, навчання в якому завершила в 1992 р. за спеціальністю українська мова та література, одержавши диплом з відзнакою. По закінченню університету трохи більше року, у 1992 – 1993 рр., О. Камінчук працювала бібліотекарем Центральної районної бібліотеки ім. В. Маяковського в Дарницькому районі столиці.

З листопада 1993 до листопада 1996 р. – навчання в аспірантурі Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України. З кінця 1996 р. О. Камінчук незмінно веде наукову трудову діяльність в Інституті літератури, у відділі класичної української літератури, де пройшла шлях від молодшого до старшого наукового співробітника.

Наприкінці 1996 р. О. Камінчук захистила кандидатську дисертацію, за матеріалами якої згодом опублікувала монографію «Поетика української романтичної лірики: Проблеми просторової організації поетичного тексту» (Київ, 1998). У 2003 – 2006 рр. О. Камінчук перебувала в докторантурі Інституту літератури. У 2009 р. в Києві вийшла друком ще одна монографія О. Камінчук – «Художній дискурс української поезії кінця ХІХ – початку ХХ ст.», яка стала основою докторської дисертації («Українська поезія ХІХ – початку ХХ ст.: художній дискурс»), успішно захищеної в березні 2011 р. Науковий доробок дослідниці, основу якого складають дві вагомні монографії, доповнює понад шість десятків статей, публікованих у журналах та збірниках.

У працях О. Камінчук із проблем поетики української романтичної лірики представлено кілька рівнів структурованості лірики українських поетів-романтиків: від метричних особливостей – до художніх мотивів та ідей. Монографія та статті, присвячені цим проблемам, охоплюють значний хронологічний відрізок (від творчості Л. Боровиковського, В. Забіли, романтичної поезії Т. Шевченка до М. Старицького, Б. Грінченка і ранньої творчості Лесі Українки), відзначаються глибокою проникненням в структурну специфіку поетичного тексту, плідним синте-

зом літературознавчих і лінгвістичних методів аналізу, переконливою достовірністю результатів опрацювання художнього матеріалу.

Ще один вагомий науковий крок молодого дослідниці здійснила у монографії та докторській дисертації, що мають своїм об'єктом українську поезію кінця ХІХ – початку ХХ ст. Як основу наукового розгляду, тут запропоновано структурно-семантичний аналіз поетичного тексту; з цією метою науковцем активно було залучено методи й прийоми феноменологічного, герменевтичного, структурно-семіотичного підходів, елементи рецептивної естетики. В результаті дослідження молода авторка виділила кілька парадигматичних моделей української поезії кінця (власне, останньої чверті) ХІХ – початку ХХ ст., в рамках яких було по-новаторськи проаналізовано тематично багатоспектну, багатожанрову творчість Я. Щоголева, І. Манжури, М. Старицького, П. Куліша, І. Франка, Б. Грінченка, В. Самійленка, О. Олеса, М. Вороного, М. Чернявського, Б. Лепкого, Лесі Українки, фахово прочитано сторінки творчої спадщини менш відомих постатей – Г. Чупринки, С. Чарнецького, М. Філянского та інших. У працях О. Камінчук, що стосуються цієї проблематики, практично вперше у вітчизняному літературознавстві здійснена наукова рецепція української поезії зазначеного періоду як цілісного естетичного явища, розроблена новаторська концепція її структурно-типологічної класифікації, всебічно проаналізовані провідні естетичні тенденції розвитку.

Новою гранню талан молодого дослідниці розкрився у роботі над розділами «Українська поезія 80 – 90-х років ХІХ ст.» та «Українська поезія кінця ХІХ – початку ХХ ст.», підготовленими для відповідно 7-го та 9-го томів нової академічної «Історії української літератури» у 12-ти томах. У розділах, написаних О. Камінчук, подано багатоспектний системний розгляд цієї важливої сфери українського письменства, запропоновано цікаве й новаторське прочитання поетичних текстів.

В науковому доробку дослідниці – низка статей для «Шевченківської енциклопедії» та інших енциклопедичних видань. О. Камінчук виступила співавтором програми з української літератури для загальноосвітніх навчальних закладів, розробленої в Інституті літератури.

У 2010 р. О. Камінчук присвоєно вчене звання старшого наукового співробітника. Її монографія «Художній дискурс української поезії кінця ХІХ – початку ХХ

ст.» удостоєна Наукової премії ім. Сергія Єфремова (2010). О. Камінчук була членом Вченої ради Інституту літератури (з 2011 р.), членом Спеціалізованої вченої ради із захисту дисертацій при Інституті літератури (з 2012 р.).

Несподівана, передчасна смерть Ольги Камінчук вразила колектив Інституту літератури, всю наукову філологічну громаду. Друзі, колеги, що були свідками її наукового творчого зростання, пов'язували з нею сподівання на нові глибокі дослідження українського письменства. На робочому столі О. Камінчук залишилися недописані праці, матеріали до нових монографій, зокрема, про поезію М. Вороного. Цей світ покинула людина, що була сповнена доброзичливістю й лагідністю, світла особистість, що любила життя і все прекрасне в ньому.

З нами залишаються талановиті наукові праці Ольги Камінчук, її думки, які вона не встигла втілити. З нами залишається назавжди її прекрасний, світлий образ.

Колектив Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України.

ПОРТРЕТ ОЛЬГИ

*Світлій Пам'яті
Ольги Анатоліївни Камінчук.*

*Отримала я, Ольго, твій портрет...
Ти ще жива. А погляд - як в Мадонні.
Портрет, і профіль весь, і силует
дихає мудрістю очей бездонних.*

*І - Некролог... Ти житимеш в роках
на сторінках трактатів і досліджень.
Карбуються словами у віках
думки твої, Земним життям освічені.*

*Трагічна втрата Україні. Жаж...
Молюся, до портрету промовляю:
- Ти в спогадах лишилась і в думках,
Тебе тепер «Святою» називаю.*

*Читаю Некролог і, - цей портрет,
Нова Мадонна Ольга, мов ікона.
Весь світлий образ твій, і силует,
і глибина у погляді - бездонна...
Оксана МАКОВЕЦЬ, Сіффорд, США.*

Дарина СУХОНИС-БУТКО
KISANOKIA@I.UA —
якщо ви хочете поговорити

КОБЗА-РЕП ТА ЕРОТИЧНА ПОЕЗІЯ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

В Дніпропетровськ з «Янгольским шабашем» завітали брати Капранови та Леся Мудрак. Назва незвична, бо на шабаш зазвичай збираються лише чорти. От тому і вирішено було показати, як саме «шабашують» янголи.

Брати Капранови - Віталій та Дмитро познайомили присутніх з уривками зі своєї нової книги «Щоденник моєї секретарки». За словами авторів ця книга - «спроба розібратися в собі», адже ж головний герой, його родина списані саме з братів Капранових. Ніби їх третій літературний брат. Назва теж незвична, адже у авторів була секретарка, молода дівчина, яка вела свій щоденник в офісному журналі. Але в тому щоденнику вона продемонструвала не інтимні подробиці, а виховання у душі XIX ст, не сплячене сучасним світом.

«Ми не вигадуємо героїв, ми беремо їх з життя», - зазначили брати.

Оригінальний кобра-реп під кобзу на вірші Сергія Татчина вражали відкритістю, гостротою та символізмом. Вірші Татчина - глибокі та непересічні, мають підтекст та сьогоденну актуальність. Ну, а виконання їх під кобзу глибокими голосами Капранових – це фантастичний перформанс.

Дарина СУХОНИС-БУТКО.

Леся Мудрак з ностальгією згадала Дніпропетровськ, як колись, коли вона була ще школяркою, дружина ректора Національного гірничого університету Галина Андріївна Півняк порадила їй зачитати вірша на одному святі зі сцени.

Дівчина хотіла стати актрисою, але все ж пішла вчитися на філолога, який згодом захистив першу дисертацію на тему еротики. Міс Катарсис, як часто називають поетесу, говорить, що «еротична поезія – її стихія». А на «Янгольському шабаші» вона зачитала свої непересічні, провокуючі, цікаві та нетипові вірші, які викликали захват у публіки не лише своїм змістом, але і артистичною манерою виконання. Пані

Леся балансує на грані інтимної лірики, знаходить нові слова для того, що вже давно названо. Її виконання когось шокує, когось хвилює, когось вражає, але жоден не залишиться байдужим.

Митці ввечері ще вражатимуть дніпропетровську публіку у затишному арт-кафе кобза-репом, еротичними віршами та колосальною енергетикою.

Перед початком імпрези мені вдалося поспілкуватись з авторами без камер та диктофонів. І саме позитивна енергетика - те, що я відчула одразу.

«Літературні бешкетники», талановиті письменники та видавці Віталій та Дмитро Капранови - щирі, цікаві, відкриті.

Пані Леся, як виявилось, давня знайома журналу «Бористен». Виявилось, що заочно ми знайомі, а її донька також Дарина. Приємно отак зустріти майстрів сучасної української літератури та просто поговорити. Леся Мудрак передала найщиріші вітання редакції журналу та шеф-редактору. А мені на згадку залишилась збірка «Ніч еротичної поезії» - провокаційна та соковита.

Під час зустрічі було презентовано збірки «Ніч еротичної поезії», «Ніч еротичної поезії нон-стоп» та «V.I.P.». Збірка «V.I.P.» - вибране з шедеврів сучасної іронічної поезії. Твори шести поетів-учасників однойменних «Вечорів іронічної поезії», що вже два роки збирають зали в українських містах. Що стосується перших двох збірок, то еротика і поезія нероздільні. Мабуть, не було в новій історії поетів, які б не віддали належне темі кохання, як духовного, так і фізичного. І українська поезія тут зовсім не пасе задніх.

Безліч талановитих авторів написали про найінтимніше.

«БОРИСТЕН» — літературно-мистецький, публіцистичний та науково-популярний щомісячник

Шеф-редактор Фідель СУХОНИС

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

ІВАНЕНКО Валентин Васильович — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, проректор, доктор історичних наук, професор.

СВІТЛЕНКО Сергій Іванович — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, декан історичного факультету, доктор історичних наук, професор.

ШВИДЬКО Ганна Кирилівна — Національний гірничий університет (м. Дніпропетровськ), професор кафедри історії і політичної теорії, доктор історичних наук, професор.

УДОД Олександр Андрійович — Інститут інноваційних технологій та змісту освіти Міністерства освіти і науки України (м. Київ), директор, доктор історичних наук, професор.

ВАСИЛЕНКО Віталій Олександрович — Національний гірничий університет (м. Дніпропетровськ), професор кафедри історії і політичної теорії, доктор історичних наук, професор.

ПОПОВСЬКИЙ Анатолій Михайлович — Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, професор кафедри мовної підготовки, доктор філологічних наук, професор.

ДЕМЧЕНКО Володимир Дмитрович — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, декан факультету систем та засобів масової комунікації, доктор філологічних наук, професор.

ЗАВЕРТАЛЮК Нінель Іванівна — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, професор кафедри української літератури, доктор філологічних наук, професор.

ШЕПЕЛЄВ Максиміліан Альбертович — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, завідувач кафедри міжнародних відносин, доктор політичних наук, доцент.

ТОВОВЕНКО Олександр Сергійович — Дніпропетровський національний університет, декан соціально-гуманітарного факультету, доктор філософських наук, професор, голова спеціалізованої вченої ради ДНУ ім. О. Гончара з політичних наук.

ГНАТЕНКО Петро Іванович — Дніпропетровський національний університет, завідувач кафедри філософії, доктор філософських наук, професор, член спеціалізованої вченої ради ДНУ ім. О. Гончара з політичних наук.

ТЕРЕЩЕНКО Алла Костянтинівна — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.

СТЕПОВИК Дмитро Власович — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.

ГРИЦА Софія Йосипівна — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.

НАЙДЕН Олександр Семенович — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор культурології, професор.

КИТОВА Світлана Андріївна — Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, професор кафедри української літератури, доктор культурології, професор.

ШЕЙКО Василь Миколайович — Харківський державний університет культури, ректор, доктор історичних наук (культурологія), професор.

КУЦ Ірина — коректор.

Представництва редакції:

у Києві: Володимир Барна, вул. Банкова, 2, 01024, м. Київ, тел. 066-6243231

у США: Bahriany Foundation, INC. 811S Roosevelt Ave., Arlington Hts, IL. 60005—2749 USA;

з релігійних справ у США та Канаді: Mr. V. Babanskyj, 74 Oakridge, Watchung, N.J. 07069, USA;

в Канаді: Mr. N. Vorotilenko, 9424 173 Str., Edmonton, AB., T5T 3K8, Canada;

у Румунії: Ritco Virgil STR. 1 Decembrie 7. Bloc 19 Sc B. Ap. 8 8885 Macin Jud. Tulcea Romania;

у Бразилії: Wira SELANSKI, Rua General Glicério, 400 apt. 701, 22245—120 Rio de Janeiro, RJ Brasil, Telefax: (00—55—21) 2557—5517;

у Австралії: Mr. Fedir Habelko 5. Reserve C. T., Glenroy VIC. Australia — 3046 T. & Fax: 03.93061997;

у Ізраїлі: Svitlana Glaz, Arie Rubin, 18/I, Lod, Israel;

у Польщі: Jurii Hawryluk, skr. poczt. 55, 17—100 Bielski Podlaski, Polska;

Кольпартер на США та Мексику: Parion Chejlyk 45 Mountain Ave. Warren, N. J. 07059.

Редакція не відповідає за думки і факти, викладені авторами на сторінках щомісячника. Листується з читачами лише через журнал. Редакція сплачує гонорари тільки за матеріали, які замовлені авторам.

Редакція залишає за собою право скорочувати матеріали без згоди авторів.

Адреса: журнал «Бористен», вул. Телевізійна, 3, 49010, Дніпропетровськ—10, Україна

Телефони: 050-340-28-27, (056) 713-52-58.

E-mail: fidelisukhonis@gmail.com

Наша веб-сторінка: www.borysten.com.ua

Серія KB, реєстр, номер 16084-4556 PR Рік видання двадцять другий.

ЗАСНОВНИКИ: Дніпропетровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу „Бористен“», Національний гірничий університет, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара. **ВИДАВЦІ:** Дніпропетровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу „Бористен“», Національний гірничий університет, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара.

Постановою президії ВАК України від 9-го квітня 2008 року за номером № 1—05/4 журнал внесено до переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватися основні результати дисертаційних робіт з історії філології політичних наук, мистецтвознавства та культурології.

Номер рекомендовано до друку вченою радою НГУ України.

Підписано до друку 30.04.13 р. Формат 60/84/8, друк офсетний. Умов. друк. арк. 2,79

Зам. №694. Тир. 1500.

Друк: ТОВ «Перша міська друкарня». Адреса: вул. Степового фронту, 11-а, м. Павлоград Дніпропетровської обл., Україна, 51400.

УКРАЇНО, ти моя молитва...

Василь Симоненко

Володимир СОСЮРА

ДО БРАТА

На мові нашій дня печать.
Вона — як сяйво серед ночі...
її не можна забувати,
Вона душі твоєї очі.

Єднає з піснею в гаю
Вона з життям тебе любовно...
Коли ж забудеш рідну мову,
Загубиш душу ти свою.

Коли йдучи з труда дороги,
Слова не ті вкладеш в уста,
Немов піджак з плеча чужого
Для тебе мова буде та.

Немов чужого саду віти,
Тієї мови пишний цвіт.
Не зможеш нею ти творити,
Знання засвоювати як слід.

Нічим зів'янеш синьогубцем...
На мові нашій дня печать.
Національним самогубцем
Невже ти, брате, хочеш стать?

Яке прекрасне рідне слово!
Воно — не світ, а всі світи...
Шевченка мову і Франкову
Невже під ноги кинеш ти?

Невже забудеш слово «мати»,
Ту, що дала тобі життя,
І підеш, наче тень крилата,
Блукати в темі без вороття.

У небуття підеш, в нікуди,
Сліпим до сонячних висот.
Невже народ мій мову губити!?
Не вірю я! Це не народ!

Окремі люди, їм не знати
Сяйливих творчості висот.
І хай людей таких багато,
Але нас більше! Ми — народ!

Я вірю в тебе, моя мати.
Мій бог, що дивиться з висот.
В народів інших старцювати
Повік не буде мій народ!

Ні, наша мова не загине,
її не знищать сили злі!
Ти власним світом, Україно,
Сіяти будеш на землі.

З
Б
І
Р
Н
И
К

КРАЩІ СТРАВИ УКРАЇНСЬКОЇ КУХНІ

СИРНИКИ ВАРЕНІ

500 г сиру, 2-3 яйця,
3-4 ст. л. борошна,
1 ст. л. вершкового масла,
сіль - за смаком,
0,5 ст. сметани

Віджати і перетертий через сито сир сполучають з яйцями, цукром, сіллю і мукою і все добре перемішують. Воду довести до кипіння, як тільки закипить, сирну масу акуратно опускають у воду за допомогою чайної ложки і варять 5-7 хвилин.

Подають на стіл з вершковим маслом. Сметану подають окремо.

БАБКА З СИРОМ ТА РОДЗИНКАМИ

800 г сиру,
5 яєць,
0,5 ст. цукру,
2 ст. л. крохмалю,
1/4 ст. родзинок,
4 ст. л. сметани,
1 ст. л. мелених сухарів,
2 ст. л. вершкового масла, сіль

Сир добре віджимають, протирають через сито, додають розтерті з цукром жовтки, вершкове масло, крохмаль, сіль, родзинки і все добре перемішують. Після цього до сирної маси додають збиті білки, обережно перемішують, укладають у форму, змащену маслом і посипану сухарями, і змащують зверху сметаною.

Запікають в духовці.

Подаючи на стіл, поливають фруктовим сиропом або ягідним соусом.

РЕКЛАМА

ШВИДКО
ЗРУЧНО
ПРЯМО В РУКИ

Найшвидший і найбільш надійний посилковий сервіс до України та країн СНД. Порівняйте терміни доставки пакунків через компанію MICT з другими компаніями і переконайтесь в цьому самі.

- ДОСТАВКА КОРАБЛЕМ
В Україну: 30-40 днів
В Москву: 30-40 днів
В Ст. Петербург: 35-45 днів
Решта регіонів на www.meest.us
- ЕКСПРЕС ДОСТАВКА ПОСИЛОК:
В Україну: 3-5 робочих днів
В Москву: 5-7 робочих днів
- ВІДПРАВКА АВІА І МОРСЬКИХ ВАНТАЖІВ
- ДОСТАВКА АВТОМОБІЛІВ У КОНТЕЙНЕРАХ
- УПАКОВКА І СТРАХУВАННЯ
- ПЕРЕКАЗ ГРОШЕЙ ЗА НАЙНИЖЧИМИ ЦІНАМИ

1-800-288-9949 www.meest.us

Marketing and design by imaginesudio.com

Ольга КАЙ

Юрко та сірники-невидимки

Юрко – звичайний хлопчик: з неслухняними руськими кучерями на маківці, ластовинням на носі й подряпаними колінами. Так само, як і більшість дітей, ходить він у дитячий садок, їсть на сніданок манну кашу, а по вечорах – якщо, звісно, він добре поведився вдень – дивиться мультики. Але інші діти не вірять, що Юрко – звичайний, тому що батьки в нього – чарівники. Найсправжнісінькі. А хіба може син чарівників бути звичайним?

– Юрко, а ти літати вмієш? Покажи! А з тваринами розмовляти? А перетворюватися на когось?

– Не вмію, – відповідає Юрко.

– Як же ж так: батьки – чарівники, а ти нічого не вмієш?

– Ось так, – зітхає хлопчик і виправдовується: – Я, напевно, ще маленький.

І чим більше в нього запитують, тим образливіше Юрку: як же так вийшло, що він зовсім нічого не вміє? Ні літати, ні з тваринами розмовляти, ні перетворюватися?..

А тут іще Маринка з сусіднього під'їзду розповідає, як у цирку з батьками була, і як там фокусник пальцями клацав – і в нього в руках вогненні м'ячики з'являлися, а він ними грав і не облікався.

– Оце – справжнє чарівництво! – каже Маринка і на Юрка поглядає.

Довго думав Юрко, що б такого зробити, аби хлопців здивувати, і нічого придумати не міг. Але одного разу йому несподівано пощастило.

Мама готувала мікстуру для невидимості, а тато хотів попийти чаю, узяв сірника – конфорку запалити. Він хоч і чарівник, але чарівництвом своїм користується тільки коли дуже потрібно, бо справжнє чарівництво – штука занадто складна і важка, щоб витрачати її на дріб'язки. Отож, узяв Юрків тато сірника і випадково впустив коробку просто у мікстуру для невидимості.

– Доведеться наново мікстуру готувати, – засмутилася матуся.

А тато вилловив мокру коробку й поклав на стіл – сохнути. А потім через свою неуважність забув прибрати сірники на місце. Але Юрко вже знав, що сірниками грати небезпечно, і нізачо б їх не узяв, якби не помітив раптом, що коробка з сірниками потроху стає прозорою.

«Напевно, мікстура для невидимості подіяла», – вирішив хлопчик і не помилився. Коробка дійсно стала невидимою, і всі сірники в ній – теж. Батьки про неї забули й пішли з кухні у своїх справах, а Юрко навпомацки знайшов коробку на столі та сховав до кишені.

А в садочку на прогулянці він покликав хлопців убик і з загадковим виглядом сказав їм:

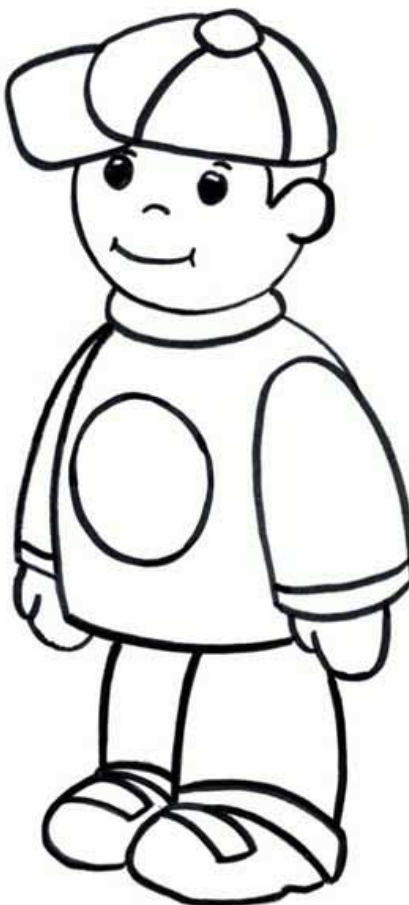
– Зараз я покажу вам справжнє чарівництво!

Раз – і над Юрковими долоньками спалахнув рудий вогник від запаленого сірника. Але діти сірників не побачили і здивувалися. Вони просили Юрка показати їм ще чарівництво, здивовано ойкали і ляскали у долоні, коли над Юрковими пальцями знову й знову запалювалися вогники.

Хлопчик радів – нарешті він покаже всім, що він – теж чарівник, як і його батьки. І, захопившись, раптом випадково впустив коробку у траву. Але сірники все ще були невидимі, друзі нічого не помітили, і Юрко не поспішав шукати коробочку – раптом інші діти зрозуміють, що насправді чарівництва не було?

Ввечері, коли мама його з дитячого садка забирала, Юрко хотів пошукати свої сірники, але, по-перше, він уже забув, де коробку впустив, а по-друге, боявся, що мама лаятиме. І пішов додому.

А наступного дня дія мікстури невидимості скінчилася. І вранці під час прогулянки Маринка знайшла в траві коробку з сірниками.

«Будемо грати в мандрівників, – зраділа дівчинка, – начебто ми в лісі заблукали й голодні. Зараз жолудів назбираємо і будемо їх смажити».

Зібрали діти сухих гілочок, склали гіркою, звернувши жменю жолудів зелених насипали.

– А тепер у нас буде багаття! – сказала Маринка.

– Як же ми його розпалимо? – здивувався малий Іванко. – Якщо не по-справжньому – це нецікаво. Я тоді піду на гойдалці покатаюся.

– Ні, все по-справжньому! – образилася Маринка й дістала сірники. – Я їх тут, у траві знайшла.

Юрко, який теж грав з друзями у мандрівників, зрозумів, що це – його сірники, які він вчора загубив.

– Може, не треба, – вмовляв він друзів. – Матуся каже, що з сірниками гратися не можна.

Але його ніхто не послухав. Маринка чиркнула сірником, і маленьке багаття весело загорілося. Рудий вогник погойдувався над складеними гілочками, ставав більшим, а потім сповз із гілок і побіг по сухій траві, підбираючись до клумби із яскравими айстрами.

– Ой, – злякалася Маринка, – що я наробила!.. Бідні квіточки!

На щастя, вогонь помітила вихователька. Вона покликала нянечку, та принесла цебро з водою й вилила на траву. Вогник ображено засичав і зник – тільки струмочок чорного диму вився над вигорілою травою. Айстри було врятовано.

– Тут усе могло вигоріти, адже навколо багато сухої трави! – дорікала дітям вихователька. – Хіба ви не знаєте, що сірники – це не іграшки? Зізнавайтесь, хто приніс сірники до дитячого садку!

– Це вона! Вона! – всі одразу стали показувати пальцями на Маринку.

Юрку стало соромно, дуже соромно, він вийшов уперед і, опустивши голову, зізнався:

– Це я сірники приніс.

Увечері вихователька все розповіла матусі, а коли Юрко повернувся додому, тато пояснив йому, чому вогонь, випущений на волю, може бути небезпечним. І що грати з вогнем не можна не тільки дітям, але й дорослим.

– Наступної неділі ми разом підемо до лісу, і я навчу тебе, як правильно розпалювати багаття, щоб не влаштувати пожежі, – пообіцяв тато. – А поки дай мені слово, що більше не гратимешся з сірниками.

Звісно ж, Юрко відразу дав татові чесне-пречесне слово. Тепер він розумів, яку небезпечну річ узяв із собою до садочку, і що сірники – іграшка небезпечна: і звичайні, і невидимі.